FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
KÜLTÜREL MİRAS KORUNMASI VE YÖNETİMİ PROGRAMI

ENDONEZYADAKİ HUTA SIALLAGAN TARİHİ KÖYÜ'NÜN MİRAS YÖNETİMİ VE KORUMA SORUNLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

JM VIVI VIOLINA

İSTANBUL, 2021

FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
KÜLTÜREL MİRAS KORUNMASI VE YÖNETİMİ PROGRAMI

ENDONEZYADAKİ HUTA SIALLAGAN TARİHİ KÖYÜ'NÜN MİRAS YÖNETİMİ VE KORUMA SORUNLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

JM VIVI VIOLINA
(180203030)

Danışman
(Dr. Öğr. Üyesi Lana Kudumovic)

İSTANBUL, 2021

FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
TEZ ONAY FORMU

15/06/2021

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Mimarlık Anabilim Dalı'nda 180203030 numaralı Jm Vıvı VIOLINA'nın hazırladığı "Endonezya'daki Toba Gölü Kültürel Peyzajının Bir Parçası Olarak Tarihi Köy Huta Siallagan'ın Miras Yönetimi ve Koruma Sorunları " konulu Kültürel Mirasın Korunması ve Yönetimi yüksek lisans tezi ile ilgili Tez Savunma Sınavı, 15/06/2021 Salı günü saat 18 :00'da yapılmış, sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin **KABULÜNE** karar verilmiştir.

Düzeltme verilmesi halinde:
Adı geçen öğrencinin Tez Savunma Sınavı …/…/20… tarihinde, saat …:… da yapılacaktır.

Tez Adı Değişikliği Yapılması Halinde: Tez adının "Endonezyadaki Huta Sıallagan Tarihi Köyü'nün Miras Yönetimi ve Koruma Sorunları" şeklinde değiştirilmesi uygundur.

Jüri Üyesi	Tarih	İmza
(Danışman) Dr. Öğr. Üyesi Lana KUDUMOVİC	15/06/2021	**KABUL**
Doç. Dr. Mine ESMER	15/06/2021	**KABUL**
Dr. Öğr. Üyesi Alidost ERTUĞRUL	15/06/2021	**KABUL**
(İkinci Danışman) *.....	…/ …/20…	.....
*.....	…/ …/20…	.....

*2. Danışman varsa doldurulacak

BEYAN/ ETİK BİLDİRİM

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bağlı olduğum üniversite veya bir başka üniversitedeki başka bir çalışma olarak sunulmadığını beyan ederim.

JM Vivi Violina

TEŞEKKÜR

Öncelikle bu tez hazırlanması sürecinde her zaman ve her koşulda sonsuz desteklerini, rehberliklerini, yardımlarını ve teşviklerini çok değerli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Lana Kudumovic'e desteklerinden dolayı en içten dileklerimle teşekkür ederim. Jüri üyeleri Dr. Öğr. Üyesi Alidost Ertuğrul ve Doç. Dr. Mine Esmer'e de teşekkür ediyorum.

Bu zor dönemde en önemlisi hep yanımda olan, beni koşulsuz destek veren sevgili babam Juliadi Miswan, annem Murni Suriati, kardeşim JM Muhammad Qalvan, ve nişanlım Imam Syafi'ie'ye destekleri ve sevgileri için özel teşekkürlerimi ve sevgilerimi sunarım.

JM Vivi Violina

ENDONEZYADAKİ HUTA SIALLAGAN TARİHİ KÖYÜ'NÜN MİRAS YÖNETİMİ VE KORUMA SORUNLARI

JM Vivi Violina

ÖZET

Günümüzde miras yönetimi, yönetim, finansman, uygulama ve geliştirme yönlerini içeren bir kavramdır ve korumaya yönelik öncelikli konular arasında yer almaktadır. Bununla birlikte temelde, birçok tarihi yer, farklı sebepler nedeniyle uygun şekilde korunmamaktadır. Bunların içinde en zorlu vakalar, insan ve doğa birlikteliğinden oluşan, UNESCO'nun uluslararası mevzuatında kültürel peyzaj olarak tanımlanan alanlardır.

Bu araştırma, Endonezya'daki UNESCO Küresel Jeopark Toba Gölü'nde bulunan Huta Siallagan **Tarihi Köyü'nün koruma ve yönetim sorunlarını** incelemeyi amaçlanmaktadır. Tez kapsamında miras koruma ve yönetimi sorunları hem Huta Siallagan Tarihi Köyü hem de Toba Gölü için ulusal ve uluslararası mevzuat ve ilkeler çerçevesinde tartışılacaktır. Yerel miras varlıklarının daha iyi yönetimi ve korunması, kültürel sürdürülebilirliğin ana bileşenlerinden biri olan yerel nüfusunun statüsünü iyileştirecek ve buna ek olarak turizm de dahil olmak üzere bölgenin gelişmesine yönelik potansiyeli arttıracaktır.

Çalışmada, Huta Siallagan Köyü ve Toba Gölü'nün somut ve somut olmayan mirasının korunması ve yönetilmesi için öneriler ve stratejilerin yanı sıra, köyün kültürel mirasını yaşayan bir miras olarak iyileştirmek üzere önerilere de yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: miras yönetimi, koruma, tarihi köy, Huta Siallagan.

HERITAGE MANAGEMENT AND CONSERVATION ISSUES OF THE HUTA SIALLAGAN HISTORICAL VILLAGE IN INDONESIA

JM Vivi Violina

ABSTRACT

Heritage management today is set among priority issues toward proper preservation as it refers to a framework to include aspects of governing, financing, implementation and development. However, on the ground, many historic places are lacking proper preservation due to different restricted circumstances. Especially challenging cases are those referring to the combined work of man and nature, recognized according to the international legislation of UNESCO as a cultural landscape.

This research aims to study the **conservation and management issues** of Huta Siallagan historical village which is in UNESCO Global Geopark Lake Toba in Indonesia. Heritage conservation and management issues will be discussed under the framework of national and international legislation and principles for both Huta Siallagan Village and Lake Toba. Better management and preservation of local heritage would enhance the status of the local population as one of the main components in the chain of cultural sustainability. Additionally, this would foster the potential for future development including tourism.

In conclusion, future directions and strategies for conserving and managing the tangible and intangible heritage of Huta Siallagan Village and Lake Toba will be given as well as recommendations to enhance the current condition of the cultural heritage of the village as a living heritage.

Keywords: heritage management, conservation, historical village, Huta Siallagan

ÖNSÖZ

“Endonezyadaki Huta Siallagan Tarihi Köyü’nün Miras Korunması ve Yönetimi” adlı tez çalışması özellikle köyün mirasının korunması ve Toba Gölü UNESCO Küresel Jeopark ve Samosir adanın kültürel peyzajı bir parçası olarak yönetilmesi meselesini ele alınarak kültürel miras korunması ve yönetimi temelinde çalışmalar yapan araştırmacalara sunulmuştur.

Yüksek Lisans eğitim hayatımda ders döneminden itibaren ve tez çalışmamın her aşamasında bilgi ve birikimlerinden istifade ettiğim, tezi yazdığım süre boyunca yapıcı yaklaşımı ile destek veren danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Lana KUDUMOVİC’e teşekkür ederim.

Bu zor dönemde en önemlisi hep yanımda olan, beni koşulsuz destek veren sevgili babam Juliadi Miswan, annem Murni Suriati, kardeşim JM Muhammad Qalvan, ve nişanlım Imam Syafi’ie’ye destekleri ve sevgileri için özel teşekkürlerimi ve sevgilerimi sunarım.

Haziran, 2021 JM Vivi Violina

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **v**

ABSTRACT ..... **vi**

ÖNSÖZ ..... **vii**

RESİM LİSTESİ ..... **xi**

TABLO LİSTESİ ..... **xiii**

KISALTMALAR ..... **xiv**

GİRİŞ **1**

ÇALIŞMANIN KONUSU 4

AMAÇ 5

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ 6

TEZ ORGANİZASYONU 7

SINIRLAMALAR 8

BİRİNCİ BÖLÜM **10**

1. TEORİK ARKA PLAN **10**

1.1. KÜLTÜREL PEYZAJLAR VE BİLEŞENLERİ 13

1.1.1. Tarihi Köy ve Kültürel Peyzaj 15

1.1.2 Kültürel Peyzajın Bir Parçası Olan Tarihi Köylere UNESCO Dünya Mirası Alanlarından Örnekler 16

1.2. KENTSEL KORUMA VE MİRAS YÖNETİMİ 19

1.2.1. Kentsel Korumanın Tanımı ve Boyutu 19

1.2.2. Miras Yönetiminin Tanımı ve Boyutu 23

İKİNCİ BÖLÜM **27**

2. VAKA ÇALIŞMASI: TOBA GÖLÜ VE SAMOSİR ADASI **27**

2.1 TOBA GÖLÜ VE SAMOSİR ADASI: KONUM VE ÖZELLİKLERİ 27

2.1.1. Toba Gölü Havzasının Jeolojik Tarihçesi 31

2.1.2. Samosir Adası Nüfusu ve Ekonomik Faaliyetler 32

2.1.3. Toba Gölü ve Samosir Adası'ndaki Önemli Yerler 34

2.2. HUTA SIALLAGAN KÖYÜ 35

2.2.1 Huta Siallagan Köyü'nün Tarihsel Arka Planı 38

2.2.2 Huta Siallagan Köyü'nün Sosyal Yapısı 39

2.2.3. Huta Siallagan Köyü Miras Varlıkları 39

2.2.4 Huta Siallagan Köyü'ndeki Somut Olmayan Miras ve İlişkili Somut Eserler 48

2.2.5 Huta Siallagan'ın Miras Varlıklarının Önemi ve Değerleri 53

2.2.6 Huta Siallagan Köyü'nün Mevcut ve Koruma Durumu 53

2.2.7 Huta Siallagan Köyü'nün SWOT Analizi 56

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 57

3. ENDONEZYA'DA MİRAS YÖNETİMİ VE KORUMA HUKUKU VE POLİTİKALARI 57

3.1. TOBA GÖLÜ BÖLGESİNE İLİŞKİN MEVCUT MEKÂNSAL VE TURİZM PLANLARINA GENEL BAKIŞ 60

3.2. HUTA SİALLAĞAN KÖYÜ'NÜ ETKİLEYEN MEVCUT MEKÂNSAL VE TURİZM GELİŞTİRME PLANLARI 63

3.2.1. Kentsel Planların Gözden Geçirilmesi 64

3.2.2. Turizm Tanıtım Planlarının Gözden Geçirilmesi 68

3.2.3. Huta Siallagan Köyü'nün Kültürel Gelişimi için Master Plan 74

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM 77

4. ÖNERİ VE TARTIŞMA 77

4.1 HUTA SIALLAGAN KÖYÜ MİRASININ KORUNMA VE YÖNETİM ÇERÇEVESİ 77

4.2 KÜLTÜREL PEYZAJ SAMOSİR ADASI BİLEŞEN VE YÖNETİM PLANI VE HUTA SİALLAĞAN KÖYÜ KORUMASI 80

4.2.1. Yönetim 80

4.2.2. Planlama 82

4.2.3. Finansman 83

4.2.4. Uygulama 83

4.2.5. Afet Önleme ve Risk Yönetimi 84

4.2.6. Tanıtım, Eğitim, Toplum Katılımı ve Farkındalık Yaratma. 84

4.2.7. Sürdürülebilir turizm 84

4.2.8. Ziyaretçi Yönetimi 86

SONUÇ **88**

KAYNAKÇA **92**

RESİM LİSTESİ

Resim 1.1 Holašovice Tarihi Köyü (Kaynak: UNESCO)..... 17

Resim 1.2. Kore'deki Hahoe Tarihi Köyü (Kaynak: UNESCO internet sitesi)..... 19

Resim 2.1. Endonezya'nın uydu görüntüsü (Kaynak: Google Maps). 29

Resim 2.2. Toba Gölü'nün uydu görüntüsü (Kaynak: Google Maps). 29

Resim 2.3. Toba Gölü kültürel peyzajı. 30

Resim 2.4.Toba Gölü Bölgesi'ndeki sekiz ilçeyi gösteren harita. Kaynak: https://geoportal.bps.go.id/..... 32

Resim 2.5. Huta Siallagan Tarihi Köyü'nün konumu mavi renkli pin ile, bulunduğu Ambarita Köyü'nün sınırı kırmızı çizgi ile gösterilmiştir (Kaynak: Google Maps, 2021). 35

Resim 2.6. Önemli binaları (sekiz ev, bir tahıl ambarı, bir hediyelik eşya dükkanı, bir kilise) ile Huta Siallagan'ın Uydu Görüntüsü (Google Maps, 3 Kasım 2020). 37

Resim 2.7. Koruyucu ruhlar ve Huta Siallagan giriş kapısı. 40

Resim 2.8. Batak evinin yapısı..... 41

Resim 2.9. Batak geleneksel evi. Kaynak: Bayındırlık ve Elektrik İşleri Bakanlığı. 1973, Endonezya'nın Geleneksel Binaları Cilt 1: Batak Toba. 41

Resim 2.10. Atalara asılı adaklar. 43

Resim 2.11. Jewu Pangelapan kapının altındaki (solda) ve Jewu Parpunguan, kapının önündeki merdiven örneği..... 44

Resim 2.12. Huta Siallagan, Ariara ağacı ve Batu Parsidangan'daki evlerin görünümü. 45

Resim 2.13. Karşı tarafta tahıl ambarının bulunduğu Yargılama Taşı alanı..... 46

Resim 2.14. Kralın evinin karşısındaki Tahıl Ambarı. 46

Resim 2.15. Arka bahçedeki infaz yeri. Sağda, yerli halktan biri infazın nasıl yürütüldüğünü gösteriyor. 47

Resim 2.16. Ana bölümü arka bahçeye ve arka kapıya (solda) bağlayan geçit ve Siallagan Kralı'nın Mezarı (sağda). 47

Resim 2.17. Huta Siallagan'daki geleneksel evlerde bulunan bazı Batak süsleri: Susu/Adep-adep, kadın göğsü motifi (solda), Singa-singa, aslan motifi (sağda) ve Boraspati, kertenkele motifi (aşağı). 49

Resim 2.18. Ulos 50

Resim 2.19. Batak Alfabeli Belge. 50

Resim 2.20. Batak Takvimi 51

Resim 2.21.Tavana asılan sunular. 51

Resim 2.22. Tortor Dansı performansı. 52

Resim 2.23. Geleneksel yapının arkasında inşa edilen modern binalar. 54

Resim 2.24. Turizm amacıyla yapılan, evin alt katında bir suçlunun nasıl hapsedildiğini gösteren figür. 54

Resim 2.25. Hediyelik eşya dükkanı. 55

Resim 2.26. Geleneksel evin önünde, turistler için fotoğraf çekim yeri (solda) ve tanıtım panosu (sağda). 55

Resim 3.1. KTA Simanindo Bölgesi'nin Cazibe Gelişimi İllüstrasyonu 71

Resim 3.2. KTA Simanindo'da 2020-2025 dönemi öncelikli imar ve geliştirme alanları haritası. 72

Resim 3.3. Toba Gölü ITMP'deki TDA ve KTA'nın konumu. 72

Resim 4.1. Turizm rotası 86

TABLO LİSTESİ

Tablo 1.1. Tez Organizasyonu 9

Tablo 2.1. Toba Gölü'nün ilçeleri ve nüfus dağılımı (Statistik, 2020). 33

Tablo 2.2. Huta Siallagan'ın SWOT Analizi. 56

Tablo 3.1. Toba Gölü ile İlgili Mevcut Hükümet Planı……60

Tablo 3.2. Huta Siallagan Köyü'nü Etkileyen Mevcut Planlar Sistemi. 64

Tablo 3.3. Huta Siallagan Köyü'nü Etkileyen Kentsel Planlar. 64

Tablo 3.4. Huta Siallagan Köyünü Etkileyen Turizm Tanıtım Planı. 68

Table 3.5. Samosir ilçesindeki önemli yerler ve türleri. 69

Tablo 3.6. KTA Simanindo Geliştirme Planı. 70

Tablo 3.7. Huta Siallagan Bölgesi Düzenleme Eylem Planı. 74

Tablo 3.8. Merkezi Hükümet Tarafından Kültürel İlerleme Master Planının Akışı (Renstra Ditjenbud, 2020-2024)..... 74

Tablo 3.9. Kültürel İlerleme Master Planı için önerilen ana stratejiler. 75

Tablo 4.1. Samosir Adası'nın kültürel peyzajı için Yönetim ve Koruma Planı seviyelerini gösteren çerçeve. ……78

Tablo 4.2. Dünya Mirası Komitesi'nin beş C'nin stratejik hedeflerini ifade eden Koruma ve Yönetim Planı, (Kaynak: UNESCO Operasyonel Kılavuzu)..... 79

Tablo 4.3. Yeni yarı kamu kuruluşunun planı..... 81

KISALTMALAR

a.e.	Aynı eser/yer
a.g.e.	Adı geçen eser
a.y.	Yazara ait son zikredilen yer
akt.	Aktaran
b.a.	Eserin bütününe atıf
bkz.	Bakınız
bkz.: aş.	Eserin kendi içinde aşağıya atıf
bkz.:yuk.	Eserin kendi içinde yukarıya atıf
C.	Cilt
çev.	Çeviren
ed. veya haz.	Editör/yayına hazırlayan
k.g.	Karşı görüş
karş.	Karşılaştırınız
s.	Sayfa/sayfalar
t.y.	Basım tarihi yok
v.d.	Çok yazarlı eserlerde ilk yazardan sonrakiler
y.y.	Basım yeri yok

BAPPENAS	Badan Perencanaan Pembangunan Nasional
BOALT	Board of Authority Lake Toba Tourism
BOPDT	Badan Otoritas Pariwisata Danau Toba
CAT	Catchment Area Treatment
CHM	Cultural Heritage Management
CHT	Cultural Heritage Tourism
DPN	Destinasi Pariwisata Nasional
DPP	Destinasi Pariwisata Prioritas
DPU	Destinasi Pariwisata Unggul
DTW	Daya Tarik Wisata

ICCROM	International Center fort he Study of the Preservation ant Restoration of Cultural Property
ICOMOS	International Council on Monuments ant Sites
IUCN	The World Conservation Union
KPPN	Kawasan Prioritas Pembangunan Nasional
KPSN	Kawasan Pariwisata Strategis Nasional
KSN	Kawasan Strategis Nasional
KTA	Key Tourism Area
ODTW	Objek dan Daya Tarik Wisata
PTD	Priority Tourism Destination
RIPPARDA	Rencana Induk Pengembangan Priwisata Daerah
RIPPARNAS	Rencana Induk Pengembangan Pariwisata Nasional
RPI2JM	Rencana Terpadu dan Program Investasi Infrastruktur Jangka Menengah
RPJDPD	Rencana Pembangunan Jangka Panjang Daerah
RPJMN	Rencana Pembangunan Jangka Menengah Nasional
RTRWP	Rencana Tata Ruang Wilayah Provinsi
TDA	Tourism Development Area
UNDP	United Nations Development Programme
UNESCO	United Nations Educational, Scientific, ant Cultural Organization

GİRİŞ

Kültürel mirası geçmişten kalan değerli bir obje olarak anlamak, yürürlükte olan pek çok hukuki tüzük ve doktrinlerde yansıdığı gibi, 20. yüzyılın başından itibaren tartışılmış ve belli kategorilere ayrılmıştır. Zamanla sadece tek bir anıt ölçeğinde değerlendirilmeyip etrafındaki doğal ve yapılı çevresi, çeşitli somut olmayan miras ve insanların aktivite ve kültürleri vs. ile bir bütün olarak ele alınıp, bir topluluğun kimliği oluşturan daha geniş bir perspektifte tanımlanmıştır.[1]

Kültürel miras, Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına İlişkin Sözleşme (1972) uyarınca anıtlar, bina grupları ve sit alanları olarak tanımlanmaktadır. Aynı sözleşmenin 1. Maddesi kültürel ve doğal miras olmak üzere iki miras kategorisini aynı çerçevede ele almıştır (UNESCO, 1972). Söz konusu kategori daha sonra da geliştirilerek 1992'de kültürel peyzaj, "doğa ve insanın eserlerini birleştiren" yeni bir miras kategorisi olarak tanımlanmıştır[2] (Kudumovic, 2020: s. 259). Üstelik, kültürel peyzajın "fiziksel kısıtlama ve/veya doğal çevreleri ve birbirini izleyen sosyal, ekonomik ve hem harici hem de dahili kültürel baskısı tarafından sunulan fırsatların etkisi altında, insan toplumunun ve yerleşimin zaman içindeki evriminin bir örneği"ni temsil ettiği belirtilmiştir (UNESCO, 2005a, 2008a, 2011, 2012a, 2013a, 2015a, 2016, 2017, 2019).

Kültürel peyzaj, insanlar ve çevreleri arasındaki ilişkiyi bütünleştirir ve bu nedenle kültürel peyzajın karakteri çevresinde yaşayan insanlara bağlıdır; böylece kültürel peyzajın asla durağan olmadığı ve zamanla değişebileceği açıkça söylenebilir. Dolayısıyla kültürel peyzajın bütünlüğünün ve özgünlüğünün yok olması ciddi bir

[1] Tarihi alanın Korunması ve Çağdaş Rolüne İlişkin UNESCO Tavsiyesi, her tarihi alanın ve çevresinin "tutarlı bir bütün" olarak kabul edildiğini belirtir… "insan faaliyetleri dahil" (UNESCO, 1976, s. 21).

[2] İnsan eserleri veya doğa ve insanın birleşik eserleri ve tarihi, estetik, etnolojik veya antropolojik açıdan olağanüstü evrensel değere sahip arkeolojik alanlardır.

durumdur ve bu durumda mirasın korunması ve yönetimi bir gereklilik olarak karşımıza çıkar.

Bir kültürel miras olarak nesnenin güvenilirliği ve doğruluğunu tespit etmek amacıyla, 1994 yılında Nara Belgesi[3] ile "özgünlük testi" önerilmiştir. Bu belge mirası, uygun şekilde korunmanın, onu tek bir anıt ölçeğinde ele almaktan ziyade alanda anıtla ilişkili tüm değerlerin birlikte ele alınması ile sağlanabileceğini söyler; anıtı kültürel, sosyal, doğal ve yapılı çevre bağlamında ele alır. Fakat belgenin yazıldığı dönemdeki uygulamada, korumanın ana odağında fiziksel anıtlar, fiziksel olmayan anıtlara oranla daha değerli kabul ediliyordu. 1979 yılında, daha sonraki revizyonlarla, Kültürel Öneme Sahip Yerler Burra Tüzüğü, miras alanlarının korunması için temel ilkeleri getiren en önemli belge olarak ortaya çıkmıştır (Jokilehto, 1999). Bu şart, korumanın amacının "bir yerin[4] kültürel önemini[5] koruma veya kurtarması ve onun güvenliği, bakımı ve geleceği için hükümler içermesi gerektiğini" vurgulamaktadır (Madde 2) (ICOMOS, 2013).

Zamanla miras varlıklarına yönelik artan tehditler ve bu alandaki farklı deneyimler üzerine UNESCO'nun tarihi şehirlerdeki değişiklikleri yönetmek üzere Dünya Mirası ve Çağdaş Mimari – Tarihi Kentsel Peyzajı Yönetmek için Viyana Mutabakatı'nı (UNESCO, 2005b) oluşturmasına neden olmuştur. 2011'de Tarihi Kentsel Peyzajı'nın (bundan sonra HUL) üzerine bir öneri sunulmuştur. Bu öneri daha geniş bağlamda "genel sürdürülebilir kalkınma çerçevesinde tarihi kentsel peyzajların

[33] Bu doktrinde, kent merkezleri, arkeolojik alanlar, endüstriyel miras, kültürel peyzajlar ve kültürel rotalar dahil edilerek geniş bir miras tipolojisi dizisi geliştirilmiştir. Bu belge, miras varlıklarının kültürel kimliği üzerindeki küreselleşme ve homojenizasyon güçleri nedeniyle oluşturulmuştur (UNESCO, ICCROM, ICOMOS, IUCN, 2013).

[4] Kültürel önem "geçmiş, şimdiki veya gelecek nesiller için estetik, tarihi, bilimsel veya sosyal değer" olarak tanımlanmıştır (Burra Tüzüğü, Madde 1).

[5] Yer, "site, alan, bina veya diğer işler, ilgili içerik ve çevre ile birlikte bina grubu veya diğer işler" olarak tanımlanmıştır (Burra Tüzüğü,Madde 1).

tanımlanması, değerlendirilmesi, korunması ve yönetilmesine kapsamlı ve entegre bir yaklaşımın temeli" ve "kentsel büyüme ile yaşam kalitesi arasında sürdürülebilir bir temelde denge sağlamak için" bir platform olarak (UNESCO, 2011) betimlenmektedir. Üstelik bu öneri, kültürel mirasın tüm değerlerini de vurgulamaktadır.

Miras yönetimi kavramı nispeten yeni olduğundan, miras alanlarını yönetmek için birçok konu ele alınmalıdır ve tarih, sanat, coğrafya, mimari, peyzaj mimarisi, arkeoloji, antropoloji, hukuk çalışmaları, ekolojik bilimler ve sosyal bilimleri, şehir planlaması, iletişim ve pazarlama, sosyoloji, finansal yönetim, yorumlama, eğitim ve öğretimin yanı sıra tarım, ormancılık, endüstri veya turizm gibi peyzajın çeşitli kullanımlarına dahil disiplinler arası bir yaklaşıma ihtiyaç vardır (Mitchell, vd., 2009).

ÇALIŞMANIN KONUSU

Bu tezin amacı doğrultusunda, Endonezya'daki Huta Siallagan Köyü, vaka çalışması olarak incelenecek, özellikle köyün mirasının korunması ve adanın kültürel peyzajın bir parçası olarak yönetilmesi meselesini ele alınacaktır. Bu köy, Toba Gölü'ndeki adada bulunur ve Endonezya'daki en çok kabileye sahip üçüncü kabile olan (Badan Pusat Statistik, 2010) Batak Kabilesi'nin tarihi köyüdür. Köyün aktiviteleri göl ile ilişkilidir ve bu durum bir kültürel peyzaj yaratmıştır. Batak etnik grubu, marga olarak adlandırılan klan sistemi, mimari, tekstil ve akrabalık gibi kültürleri ifade etmede benzerliklere sahiptir. Ayrıca, Toba Gölü Endonezya'daki en büyük göl olmasının yanı sıra dünyanın en büyük Kuvaterner Kalderasıdır. Buradaki süper yanardağ patlaması izleri, bu gölü aynı zamanda dünyanın en büyük volkanik gölü yapar (UNESCO, 2014). UNESCO ayrıca Toba Kaldera'yı bilişim gelişimdeki önemi nedeniyle "yaşayan bir müze" olarak değerlendirmektedir. Toba Gölü, 2016 tarihli 49 Sayılı Başkanlık Yönetmeliği tarafından desteklenen Ulusal Turizm Stratejik Alanı'na (KPSN) göre öncelikli 10 turizm destinasyonlarından biridir (UNESCO, 2014). Göl, **2020 yılında UNESCO Küresel Jeopark Ağı**'na kaydedilmiştir. UNESCO Küresel Jeopark uluslararası jeolojik öneme sahip alanlar ve peyzajların koruma, eğitim, sürdürülebilir kalkınma ile bütüncül bir şekilde yönetildiği birleşik bir coğrafi alandır[6].

Bu nedenle, **bu tez daha çok Toba Gölü'ndeki Samosir Adası'nın kültürel peyzajının korunmasına ve aynı zamanda Huta Siallagan Tarihi Köyü örneğinden hareketle kültürel varlıkların miras yönetimine odaklanmaktadır**. Bunu yaparken, bu tez, özellikle Toba Gölü'nün bir parçası olarak Huta Siallagan Köyü'ne yönelik tüm ilgili mevcut planları ve girişimleri, aynı zamanda miras korunması ve yönetimiyle ilgili ulusal ve uluslararası mevzuatı ve ilkeleri analiz edecektir. Ayrıca, Huta Siallagan Tarihi Köyü'nün kültürel, ekonomik ve sosyal

[6] UNESCO Küresel Jeopark, http://www.unesco.org/new/en/natural-sciences/environment/earth-sciences/unesco-global-geoparks/).

durumu, somut ve somut olmayan mirasları, köyün hem potansiyellerinin belirlenmesi hem de mevcut değerlerinin korunması amacıyla çalışılacaktır.

Yaşamdaki değişiklikler ve çağdaş yaşam biçimlerinden yerleşim sakinlerinin yaşamının yanı sıra yerleşimin kendisi de etkilenmiştir. Bu değişikler tarihi yapılardaki ek tesislerin kurulumunda görülebilir, ki bu değişimler çalışmanın ilerleyen aşamalarında analiz edilecek ve daha fazla tartışılacaktır. Ek olarak, yerleşimlerle ilgili yönetim politikaları, korumayı ve uygun yönetim çerçevesini belirlemek için gözden geçirilecektir. Miras varlıklarını yenilenemeyen bir kaynak olarak görmek ve farklı paydaşların katılımı gibi bir yerden yararlanan veya faydalanan herkesin ihtiyacını olarak anlamak kapsamlı bir yaklaşımdır (Kudumovic, 2015). Benzer şekilde, Huta Siallagan Tarihi Köyü için sürdürülebilir kalkınma kapsamında koruma ve yönetim planı, HUL yaklaşımının önerisine paralel olarak oluşturulacaktır.

AMAÇ

Toba Gölü'nün hem doğal hem de kültürel miras bileşenlerini bütünleştiren bir alan olarak Üstün Evrensel Değere (bundan sonra OUV) sahip olduğu düşünüldüğünde, kültürel peyzaj ve tarihi köyler içerisinde, ana tarihi varlıklardan biri olarak buraya daha fazla önem verilmesi gerekmektedir. Bu tez, özellikle Huta Siallagan Tarihi Köyü'nden bir kesit sunacaktır. Bu tezde ulaşılacak sonuç, fiziksel çevreyi ve somut olmayan mirası korurken, Huta Siallagan Tarihi Köyü'nün sürdürülebilirliğinin sağlanması ve buranın daha yaşanabilir bir yer haline gelmesini sağlamak üzere gelecekteki uygulamalara bir öneride bulunmaktır. Bu değerlerin, bütünlüğün ve özgünlüğün korunması, Samosir Adası'nın kültürel peyzajı ve Toba Gölü'nün gelecekte korunmasını ve geliştirilmesini sağlamakla mümkün olacaktır.

Bu tezin amaçları aşağıdaki gibidir:

- Samosir Adası'nın kültürel peyzajını belirlemek.

- Toba Gölü kıyısındaki Huta Siallagan Köyü tarihi sit alanının değerlerini tanımlamak.
- Huta Siallagan Köyü'nün mevcut tüm mirasına (somut ve somut olmayan) genel bir bakış sunmak.
- Tarihi çevrenin mevcut durumunu ve özelliklerini belirlemek.
- Huta Siallagan Köyü ve Samosir Adası yerleşimleriyle ilgili yönetim politikalarına genel ölçekte bakmak.
- Huta Siallagan Köyü ve Samosir Adası'nın koruma planı ile ilgili mevcut planlarını incelemek.
- SWOT analizini tanımlamak
- Huta Siallagan Köyü'nün tarihi bölgesinin koruma ve uygun yönetim sorunları için bir çerçeve oluşturmak.

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu tez, birkaç adımı entegre edecek analiz ve sentez yöntemi kullanılarak yürütülecektir. İlk olarak, tarihi yerleşimlere odaklanılacaktır. Özellikle kültürel peyzajın korunması ve yönetimi, mirasın korunmasına yönelik kabul edilen uluslararası doktrin ve mevzuatlar da dahil olmak üzere konuyla ilgili literatür taraması yapılacaktır

Çalışma mevcut tüm belgelere ve geçmiş verilere genel bir bakışla başlayacaktır. Tarihi yerleşimdeki mevcut durumun araştırılması, gerçek durumun bir açıklaması için giriş sağlayacak bir yöntemdir. Bölgeleri daha iyi anlamak için birincil veriler (gözlem ve dokümantasyon) ve yerleşim sakinleri ile görüşmeler sunulacaktır. Ayrıca çalışmadan ikincil verilere (ilgilenen kurumun arşivinin ve belgelerinin toplamına) de yer verilecektir.

Sürecin sonunda, toplanan tüm bilgi ve teknik detayların analizi ve sentezi yöntemi ile bu çalışmanın, gelecekteki problemleri çözmek için bir parametre sunması

hedeflenmektedir. Bu yöntem, bilimsel olarak bulunan sonuçların temelini oluşturacaktır.

TEZ ORGANİZASYONU

Bu tez altı bölüme ayrılmıştır. İlk bölüm giriş niteliğindedir ve araştırma çerçevesi, araştırma süreci ve metodolojiye genel bir bakış sunar. İkinci bölümde, tarihi köyün koruma uygulamalarını kapsamlı bir şekilde anlamak için kentsel koruma ve miras yönetimi kavramının teorik arka planına yer verilmektedir. Mirasın anlamını ve yönetimini daha geniş bir kapsamda anlamak için, kültürel peyzaj kavramı da tanıtılmakta ve bu tanım dünyadan örneklerle desteklenmektedir. Korumaya yönelik gelen yönergeler ve süreçler, daha sonraki çalışmalar için dikkate alınmaktadır.

Üçüncü bölümde, Toba Gölü ve Huta Siallagan Köyü, vaka çalışma alanı olarak kapsamlı bir şekilde analiz edilmektedir. Bu bölüm tarihi, sosyo-ekonomik girdileri içeren temel özellikleri, Toba Gölü'nün önemli yerlerini ve değerlerini içeren kültürel peyzajının, Toba Gölü'ndeki alanların kültürel yönetim sistemini ve swot analizini içermektedir.

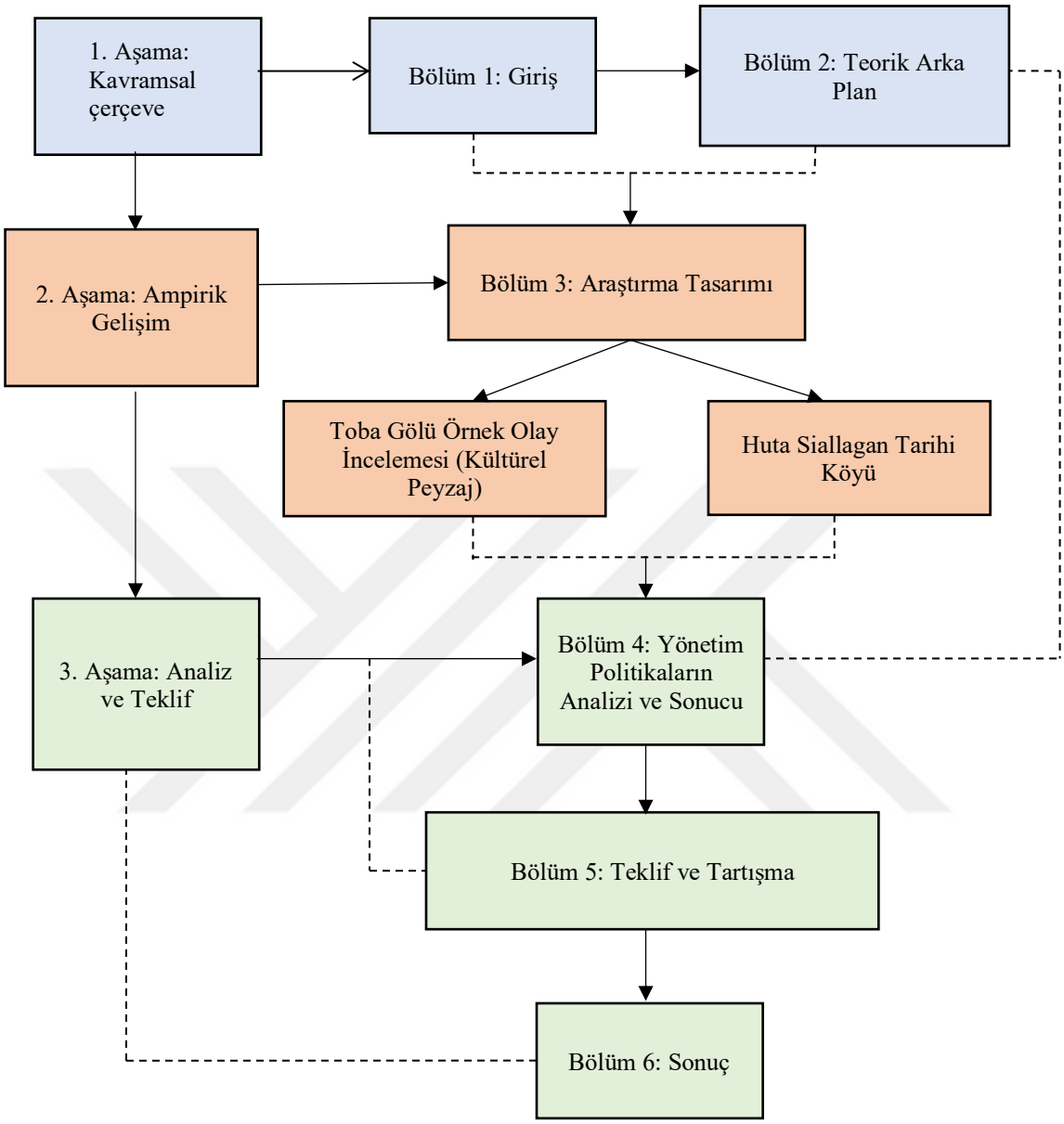
Dördüncü bölümde, Endonezya'da, özellikle Toba Gölü ve Huta Siallagan Köyü ile ilgili miras yönetimi ve koruma uygulamalarının anlaşılmasında kilit rollere sahip olan yönetim politikaları gözden geçirilmektedir. Ulusal mevzuat ve mevcut belgeler ile ilgili koruma ve sürdürülebilirliği sağlamaya yönelik genel yaklaşım ve ilkeler tartışılmaktadır.

Beşinci bölüm, gelecekteki koruma politikaları için yasal, idari ve mali çerçeveleriyle Toba Gölü ve Huta Siallagan Köyü için uygulama stratejileri, eylemler ve koruma ve yönetim planı önerilerinden oluşmaktadır.

Sonuç bölümünde, koruma ve sürdürülebilirlikte toplulukların rolünü ele alan teorik arka plan bir kez daha vurgulanmaktadır. Ayrıca, kılavuz sonuçlara ve genel değerlendirmelere yerleşimin daha fazla geliştirilmesi için buraya yönelik koruma ve yönetim planı önerileriyle birlikte yer verilmiştir.

SINIRLAMALAR

Batak Kabilesi'nin yerleşim yeri olan Samosir Adası'nda birkaç tarihi köy bulunmaktadır. Ancak bu tez, köyler arasındaki mesafenin uzak olması nedeniyle, yalnızca Huta Siallagan Köyü'nün seçildiği vaka çalışmasıyla sınırlandırılmıştır. Ayrıca, Huta Siallagan Köyü limandan ulaşılabilen ilk tarihi köydür ve günümüzde en turistik destinasyonlardan biridir. Nitekim Huta Siallagan Köyü için yapılan bu çalışma diğer köyler için de bir örnek teşkil edecektir.

Tablo 1.1. Tez Organizasyonu

BİRİNCİ BÖLÜM

1. TEORİK ARKA PLAN

Bu tez kapsamında kullanılan literatür, araştırmanın önceliği olan iki ögeye dayanmaktadır:

1. Samosir Adası kültürel peyzajı ve özellikle Huta Siallagan Tarihi Köyü
2. Kentsel koruma hakkında teorik arka plan ve miras yönetiminin inşası

Son yüzyılın yarısında, "miras" olarak kabul edilen nesne önemli ölçüde gelişmiştir. Bunu kabul edilen birçok uluslararası tüzük ve doktrinde görebiliriz. Miras, son zamanlarda yalnızca tek bir anıt olarak kabul edilmez, ayrıca bir kültürel peyzaj ve sürdürülebilir koruma, geliştirme ve yönetimiyle ilgili daha önemli konuları kapsar.

Miras objesi çevreye ve peyzaja bağlı olmadan daha çok mimari eser olarak algılanmaktadır. Aksine, günümüzdeki miras tabiri, insanların etkileşimiyle şekillenen tüm yapılı çevreyi kapsamaktadır. Dünya Mirası Zirvesi, mirası kültürel ve doğal miras olarak tespit ederken (UNESCO, ICCROM, ICOMOS, IUCN, 2011, s. 22), ki bunlar "olağanüstü ilgi çekicidir ve dolayısıyla bir bütün olarak insanlığın dünya mirasının bir parçası olarak korunması gerekmektedir" (UNESCO, 1972) der; miras terimi Dünya Mirası Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin Operasyonel Kılavuz'da[7] (OG, bundan sonra) karma kültürel mirası da kapsar hale gelir. Söz konusu tanım genişletilerek kültürel peyzajı, tarihi köyleri, şehir merkezlerini[8], miras kanallarını[9] ve

[7] Türkçeye "Dünya Mirası Sözleşmesinin Uygulama Rehberi" olarak çevrilmiştir. http://www.alanbaskanligi.gov.tr/evrak/document-57-11.pdf

[8] Ayrıntılar OG'de bulunmaktadır.

[9] A.g.e.

miras yollarını[10] kapsamıştır (UNESCO, ICCROM, ICOMOS, IUCN 2011) (UNESCO, 2005a, 2008a, 2011, 2012a, 2013a, 2015a, 2016, 2017, 2019). Mirasın tanımı genişletildikten sonra doğal olarak miraslara karşı var olan tehditler de artacaktır.

Geçtiğimiz birkaç on yılda, kentsel nüfus artışı ve iklim değişiklikleri küresel olarak toplumu ve hem kentsel hem kırsal çevreyi derinden etkilemiştir. Şehirlilerin yeterli alan olmaması nedeniyle göç etmeye başlamasıyla kırsal alanlardaki nüfus yoğunluğu da artmıştır. Bu nedenle yerleşimler, yeni kültürel faaliyetler ve davranışlarla sürekli tehdit altında kalır ve çoğu zaman bu yeni kültür ve faaliyetler bölge sakinlerinin kültürüyle çelişir. Dahası, bunlardan birçoğu yerel mirasın özgünlüğünü, kimliğini ve bütünlüğünü tehdit eder. Günlük ihtiyaçları karşılayacak yeni tesislere duyulan ihtiyaç artmasıyla mirasın değeri de etkilenmektedir. Ayrıca meteorolojik değişiklikler de yıllar içinde kültürel miras varlıklarını ve kültürel peyzajları şekillendirmiştir. Bunlara karşı hem doğal hem de kültürel açıdan mirasın "hayatta kalabilmesi" adına ciddi bir adım atılmasına gerek vardır. Dolayısıyla mirasın korunması hayati bir önem taşımaktadır ve kentsel koruma ve miras yönetimi stratejileri, çoğunlukla gelecek için yaşanabilir ve sürdürülebilir alanlar sağlamak açısından önemlidir. Guzman ve arkadaşları (Guzman vd., 2020), bugün, iklim değişikliği zorluklarının ve kültürel çeşitlilik kayıplarının üstesinden gelmek adına miras korumasına peyzaj temelli bir yaklaşım uygulamanın hem kentsel koruma hem de miras yönetimini entegre etmek açısından daha kapsayıcı olduğundan bahsederler. Bu yaklaşım, "miras" olarak tanımlanan tüm ögeleri içerir ve aynı zamanda sosyal, yerel ekosistemleri, ekolojik süreci ve ekonomik işlevleri de hesaba katar. Üstelik, peyzaj temelli yaklaşım, sürdürülebilirlik zorluklarını ele almak ve sürdürülebilir geliştirme hedeflerini gerçekleştirmek için bütünleşik çözümler olarak konsolide edilir (Guzman, vd., 2020).

[10] A.g.e.

Zancheti, miras yönetiminin, kültürel varlıkları ilgilendiren bütünleşik koruma kavramının getirilmesiyle genişletildiğini ve başlangıçta sanat eserlerinin, anıtların ve tarihi alanların korunmasıyla sınırlı olduğunu, miras varlıklarının çevre sorularının yönetme sürecine girmesine yol açtığını belirtir (Zancheti, 2004 akt. Zancheti, 2012). Castriota ayrıca, bütünleşik miras korunmasının, doğal veya kültürel olarak, içerdikleri çevresel boyutlar açısından geniş anlamda planlama alanına dahil edildiğini vurgulamaktadır (Castriota, 2009 akt. Zancheti, 2012).

Miras koruma, mirasları korumaktan daha fazlasıdır; aynı zamanda çevresel, ekonomik ve sosyal sektörlerde sürdürülebilirliği sağlamaya çalışır. Mason (2004: 64), kültürel mirası korunmanın insanların hafızası ile çevre arasındaki entelektüel ve duygusal ilişki ile ilgili olduğunu belirtir. Tarihi yapılar, bilgi kaynakları ve dokümantasyon gibi insanların geçmişi ile arasında ilişki kurulabilen nesnelerdir (Mason, 2004, akt. Zancheti, 2012).

Son zamanlarda HUL yaklaşımı gibi daha kapsamlı yaklaşımlar geliştirilmiştir. UNESCO, "kentsel büyüme ve yaşam kalitesi arasında sürdürülebilir bir temelde denge sağlamak" için bir platform olan HUL ile ilgili bir tavsiye yayınlamıştır (UNESCO, 2011, s. 2). Hızlı kentsel gelişim, kültürel miras için ciddi bir tehdittir. HUL, müdahalelerin mirasa uyumlu bir şekilde entegre edilebileceğini doğrulamak ve miras değerlerini etkilemeden kentsel alan kullanımının sürdürülebilirliğini artırmak için ortaya çıkmıştır. Bu amaçla, kentsel koruma ve miras yönetimin kentsel yapılardaki yeni zorlukları ele aldığı düşünülmektedir. UNESCO HUL (2011) ile ilgili Tavsiye Kararı, sürdürülebilir kalkınma çerçevesinde koruma odak noktasının ne olması gerektiğini açıklamaktadır, bu da şu şeklindedir:

> "…özellikle yerleşimin topografyasını, jeomorfolojisi, hidrolojisi ve doğal özelliklerini hem tarihi hem de çağdaş yapılı çevresini, yer altı ve üstü yapılarını, açık alanları ve bahçelerini, arazi kullanım modellerini ve mekânsal organizasyonu, algıları ve görsel ilişkileri ve kentsel yapının diğer tüm unsurlarını içerir. Aynı zamanda sosyal ve kültürel uygulamaları ve değerleri,

ekonomik süreçleri ve çeşitlilik ve kimlikle ilgili somut olmayan miras boyutlarını da içerir (UNESCO, 2011).

Tavsiye Kararının açıklanması, değişen kentsel düzenlemeler veya alanlardaki kontrolsüz ve hızlı gelişmelerden kaynaklamaktadır.

1.1. KÜLTÜREL PEYZAJLAR VE BİLEŞENLERİ

Kültürel peyzaj, özellikle insanların günlük yaşamlarında etkileşimde bulunduğu insan ve doğayı bütünleştirir. Kültürel peyzaj terimi coğrafya, mimari, peyzaj mimarisi, etnoloji, arkeoloji, tarih, botanik, zooloji, tarım ekonomisi, doğayı koruma ve kültürel miras yönetimi gibi birçok disiplin tarafından kullanılmaktadır. Her disiplin terimi farklı anlamlarda kullanmıştır ve bu nedenle kültürel peyzaj terimi çeşitli anlamlar taşımaktadır (Jones, 2003). Kültürel miras yönetimi çerçevesinde, son zamanlarda, peyzaj kelimesine "kültürel" teriminin eklenmesiyle bu kelime, insan ve çevresi arasındaki ayrılmaz fiziksel ve çağrışımsal ilişkiye atıfta bulunan, peyzajdaki somut ve somut olmayan kültürel değerlerin varlığını genişletmiştir (Mitchell, N. et al, 2009).

Beşerî coğrafyacılar, kültürel peyzajı "mekân ile toplum, kültür ve çevre arasında uygun bir köprü" (Jones, 2003) ve "belirli kültürel tercihleri ve potansiyelleri içeren ve belirli bir doğal koşullar kümesini somutlaştıran, belirli bir insan topluluğu arasındaki etkileşimin somut ve karakteristik bir üründür. Doğal evrimin birçok çağının ve birçok nesil insan çabasının mirası" olarak açıklanmıştırlar (Wagner & Miskell, akt. Mitchell, N. vd., 2009, s. 17). Bu terimi İngilizce konuşan dünyaya tanıtan Carl O. Sauer, Morphology of Landscape (1925) adlı eserinde peyzajı "kültürel baskı tarafından değiştirilmiş ve etkilenmiş bir doğal özellikler alanı olarak ifade eder… somut olmayan değerleri ve hemen belli olmayan kültürel ifadeleri içerir" (Mitchell, N. & diğerleri, 2009).

Avrupa Peyzaj Sözleşmesi, peyzajı, "toplum tarafından algılandığı şekliyle, karakteri doğal ve/veya insan faktörlerinin eylemi ve etkileşiminin sonucu olan bir

alan" olarak tanımlamaktadır (Avrupa Konseyi, 1985, s. 2). Bu tanımda, kültürel peyzajın karakteri, o yerde yaşayan insanların şekillendirdiği kimlik ifadesi olarak tanımlanabilir (Antrop, 2006) veya kültürel peyzaj değerinin, insanların çevreye yönelik nasıl şekillenmesi ile işaret edilebilir (UNESCO, 2009).

Kültürel peyzaj kategorisi ilk olarak 1992'de La Petite Pierre France'da ana hatlarıyla belirtilmiş, ardından Dünya Mirası Komitesi tarafından kabul edilmiş ve Operasyonel Kılavuzlara dahil edilmiştir. Operasyonel Kılavuzda, "fiziksel kısıtlama ve/veya doğal çevreleri ve birbirini izleyen sosyal, ekonomik ve kültürel baskısı hem harici hem de dahili tarafından sunulan fırsatların etkisi altında, insan toplumunun ve yerleşimin zaman içindeki evriminin bir örneği" olarak temsil ettiğini belirtilmiştir (UNESCO, 2005a, 2008a, 2011, 2012a, 2013a, 2015a, 2016, 2017, 2019).

Dünya Mirası Sözleşmesinin Uygulanmasına Yönelik Operasyonel Kılavuzda (2008a), kültürel peyzaj üç kategoriye ayrılmıştır: Birinci kategoride insan tarafından bilinçli olarak tasarlanmış, orijinal olarak geliştirilmiş ve ilişkisel kültürel peyzajlardır (UNESCO, 2008a, p.86). İnsan tarafından bilinçli olarak tasarlanan kültürel peyzajlar doğa ile kültür veya insanlar arasındaki etkileşimin daha geniş bir bağlamda incelenmekte ve tarihi bahçe, estetik nedenlerle inşa edilen park alanları ve sanat veya dini anıtsal yapılar ile ilgilidir. Özgünlük, peyzaj kalitesi, değişim ve fiziksel sınırlar önemli konulardır. İkinci kategori, orijinal olarak geliştirmiş peyzajlar, biçim ve bileşen özelliklerinde evrimsel süreci yansıtan çevre ile ilk biçiminin ilişkilendirilmesinden kaynaklanmaktadır. Bu kategori daha sonra iki alt kategoriye ayrılır: bir kalıntı (veya fosil) peyzaj ve devam eden peyzajdır. Bir kalıntı (fosil) peyzaj, geçmişte evrimsel bir süreç geçirmiş ve hala maddi biçimlerinde önemli görülen peyzaj olarak tanımlanmaktadır. Üçüncü peyzaj, evrimsel sürecin hala devam eden geleneksel yaşam tarzıyla ilgili çağdaş toplumda aktif bir sosyal rol sürdüren peyzajlardır. Son kategori, ilişkisel kültürel peyzajlar, kültürel değerlerle (ulusal gurur, dini, sanatsal ve estetik değerler) ilişkilendirilen peyzajlardır (UNESCO, 2008a). "İlişkisel ve olağanüstü/evrensel" kültürel peyzajın karmaşıklığının altı çizilmiş ve Dünya Mirası Listesi'nde yer alan ilk iki kültürel peyzaj, Tongariro Ulusal Parkı (Yeni

Zelanda) ve Uluru Kata-Tjuta Ulusal Parkı (Avustralya) iyi örnekler olarak alınmıştır (UNESCO, 1996).

Kültürel peyzajlar doğrudan geleneklerle ve onun etrafında yaşayanlarla bağlantılı olması nedeniyle sürekli değişim içindedir. Kültürel peyzajdaki değişikliklerin bir tehdit olarak incelenmesi, aynı zamanda miras varlığının kimliğini yansıtmada önemli rol oynamaktadır. Bu nedenle doğru koruma, doğa ile insan arasındaki ilişkiyi güçlendirir ve uyumlu bir şeklide bir devamlılık ve canlandırma getirir. Kültürel peyzajın korunması ise modern sürdürülebilir alan kullanımı tekniğini destekleyebilir ve peyzajdaki doğal değerleri iyileştirilebilir.

1.1.1. Tarihi Köy ve Kültürel Peyzaj

Tarihi alanlar genellikle önemi somut ve somut olmayan bileşenlerin kesişmesinden doğan çok katmanlı değerli varlıklar olarak görülür. Bir "bina grubu" (OG, 2019) olarak tanımlananlardan daha fazlasını entegre ederler ve çeşitli değerli anıtları, yerleşimleri, yerel topluluk için önemli yerleri, doğal ortamı vb. içerebilirler. Günümüzde birçok tarihi köy, yaşayan geleneğin varlığı olarak dikkat çeker, çünkü bunlar tam anlamıyla yerel halkın yaşadığı yerlerdir ve buralarda yaşam tarzı gelenekleri, ritüelleri ve diğer yaşam koşullarını şekillendiren günlük aktiviteler gerçekleştirilir. Tarihi köy, zaman içinde sakinlerin yaşamları ve eylemlerine bağlı olarak sürekli değişir. Tarihi köyün değerini korumak amacıyla toplumun sürdürülebilirliği, köyün geleceği için gerçekten önemli bir unsurdur, bu da bir köyün tarihi değerinin sürdürülebilirliğini güvence altına almak anlamına gelir (Kim, 2018). Dolayısıyla, bir tarihi köy için, yaşam ortamının gelecekteki gelişimi ve yönetimi için en önemli unsur yerel topluluğun kendisidir. Çünkü nesilden nesle köy kültürünü yaşatabilirler ve köy mülklerinin sahibi olabilirler.

Ayrıca, tarihi köyler genellikle kullandıkları ve eylemleriyle şekillendirdikleri doğal çevre ile yakın bağlantı içindedir ve yoğun bir şekilde benzersiz bir görünüme sahip peyzajlar üretirler. İnsan eylemleri ve doğanın sürekli etkileşimi ayırt edici

değerlerden biri olması doğrultusunda, bir kültürel peyzaj olarak işaretlenen birçok olağanüstü peyzaj ortaya çıkar.

1.1.2 Kültürel Peyzajın Bir Parçası Olan Tarihi Köylere UNESCO Dünya Mirası Alanlarından Örnekler

Şu anda, UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde (bundan sonra WHL olarak anılacaktır) sınırsız özelliklere sahip (bir listelenmemiş) 114 mülk kültürel peyzaj olarak dahil edilmiştir.[11] Kültürel peyzaj kategorisi altında WHL'e kaydedilen ilk mülk, 1993'te Yeni Zelanda'daki Tongariro Ulusal Parkı, ilişkisel kültürel değerlere sahip bir doğal alan, kutsal bir alan ve kültürel peyzaj olarak kaydedilmiştir (Mitchell, vd., 2009).

Aşağıdaki tarihi köy örnekleri, özellikle bir tarihi köyünün doğal çevre ile olan ilişkine yönelik karakteri nedeniyle bu tezin vaka çalışmasına benzerliği açısından örnek olarak sunulmaktadır.

1.1.2.1. Holašovice Tarihi Köyü.[12]

Holašovice Tarihi Köyü, Çek Cumhuriyeti'nin Güney Bohemya Bölgesi'nde, České Budějovice'ye[13] ve Český Krumlov'a[14] 24 km uzaklıkta yer alır. Köy, 18. ve 19. yüzyıllardan kalma yerel binalara sahiptir. Güney Bohemya, "Kırsal Barok" olarak bilinen istisnai ve kalıcı bir tarz yaratmak için iki yerel yapı geleneğinin birleşimini

[11] https://whc.unesco.org/en/culturallandscape/

[12] https://whc.unesco.org/en/list/861/

[13] Çek Cumhuriyeti'nin güneyinde, Vlatava Nehri'nin bir vadisinin merkezinde bulunan yasal bir şehirdir (Kaynak: https://www.wordsense.eu/České_Budějovice/).

[14] Çek Cumhuriyeti'nin güneybatısındaki Güney Bohemya Bölgesi'nde bir şehirdir (Kaynak: https://www.britannica.com/place/Cesky-Krumlov)

temsil eder. Köyde, yeşil bir meydanın etrafında dizilen yirmi üç çiftlik evi vardır ve meydanda Nepomuk'lu St. John Kilisesi, haç, demirhane ve küçük bir balık havuzu[15] yer alır. Hepsi birlikte olağanüstü bir kültürel peyzaj oluşturmaktadırlar.

Köy, orijinal orta çağ düzenini, alan parsellemesini ve tarihi görünümünü korumuştur. Korunmuşluk durumunun son derece iyi olması ve buradaki yapılar, bu köyü orta Avrupa'daki geleneksel kırsal yerleşim yerlerinin bir örneği haline getirmektedir. Bir dizi münferit çiftlik evi hem iç mekân düzenleri hem de cephe özellikleri açısından önemli derecede özgünlüğe sahiptir. Bazıları, özellikle iç mekânda, huzurevi olarak kullanılan binalarda meydana gelen radikal değişiklere uğramıştır.

Binaların çoğu özel mülkiyettir, burada mülk yönetim planı uygulanmaktadır ve plan düzenli olarak güncellenmektedir. Mülkün peyzaj ve çevre ile görsel bağlamını etkileyebilecek kentsel gelişmeleri önlemek için yürürlükteki yönetmeliklere uygun olarak bir tampon bölge oluşturulmuştur.

Resim 1.1 Holašovice Tarihi Köyü (Kaynak: UNESCO[16]).

[15] https://whc.unesco.org/en/list/861/

[16] https://whc.unesco.org/en/list/861/gallery/

1.1.2.2. Kore'deki Hahoe Köyü

Hahoe Köyü, kültürel peyzajın bir parçası olarak tarihi köyü içeren UNESCO Dünya Mirası alanının bir başka örneğidir. Hahoe Köyü, Kore Yarımadası'nın güneydoğu bölgesinde yer almaktadır. Ormanlık dağlarla kaplı, nehirlere ve açık tarım alanlarına bakan Hahoe, peyzaj ortamında Kore'nin en temsili tarihi klan köyü olarak görülmektedir. 14.-15. yüzyılda kurulmuş ve daha sonra 18.-19. yüzyılların sonlarında bugünkü haline evrilmiştir.[17]

Köy, Joseon Dönemi'nin (1392-1897) geleneksel yaşam tarzlarını temsil eden iyi korunmuş tarihi binalar içermektedir. Hahoe Köyü'nün en önemli özelliği, Pungsan Ryu Ailesi'nin hâkim olduğu bir klan köyü geleneğini sürdürmesidir. Bu nedenle, Hahoe Köyü ilk olarak 1984 yılında ulusal miras alanı olarak belirlenmiştir. Köyün önemli yapıları ve peyzajları ayrı ayrı Ulusal Hazine, Hazine, Tarihi Yer, Doğal Anıt, Önemli Folklor Malzemeleri veya Önemli Somut Olmayan Kültürel Varlık olarak belirlenmiştir. 2010 yılında Yangdong Köyü ile birlikte "Kore'nin Tarihi Köyleri" adı altında Dünya Mirası Alanı olarak belirlenmiştir (Kim, 2018).

Ayrıca, bu tezin örnek olay incelemesine benzer şeklide, Hahoe Köyü de yaşayan bir mirastır. Köy, Joseon Hanedanlığı'nın temsili bir yerleşim düzeni olan 600 yıldan fazla bir süredir eşsiz Konfüçyüs kültürünü iyi derecede korumuştur. Köyün doğal ortamı, yerleşim düzeni, mahalle dokusu ve müstakil binalar gibi fiziksel özellikleri bozulmamıştır. Köyün yangban (asalet) sosyal yapısı, toplum kültürü ve halk etkinlikleri gibi somut olmayan mirası da iyi korunmuş ve günümüze kadar uygulanmaya devam etmiştir.[18]

[17] https://whc.unesco.org/en/list/1324/

[18] alanbaskanligi.gov.tr

Resim 1.2. Kore'deki Hahoe Tarihi Köyü (Kaynak: UNESCO internet sitesi[19]).

1.2. KENTSEL KORUMA VE MİRAS YÖNETİMİ

1.2.1. Kentsel Korumanın Tanımı ve Boyutu

Kentsel koruma karmaşık bir konudur, yukarıda belirtildiği gibi, kentsel koruma sadece tarihi eserlerin korunması değil, geçmişi, bugünü ve geleceği nasıl koruyacağımız anlayışı ile var olan çevrenin korunmasıyla ilgilidir. Rodwell'e (2007) göre koruma, kültürel önemini korumak amacıyla bir yeri muhafaza etme sürecidir. Korumanın tarihi kentlere uygulandığında daha dar bir anlam kapsadığını belirtmektedir. Tarihi şehirlerin korumasının ana kökü, mimari korumadır. Bu, arkeoloji ve jeokültürel çeşitlilik ile mimari üslupları, yapı malzemeleri ve tekniklerin tarihsel gelişimini içermektedir. İkinci kök ise şehir peyzajı ve tarihi şehirlerdeki değişimine yönelik bir morfolojik ve estetik yaklaşımdır (Rodwell, 2007, s. 10).

[19] https://whc.unesco.org/en/list/1324/gallery/

Kentsel koruma, kentsel yaşam ve tarihi kentsel alanlar[20] için sürdürülebilirlik sağlamayı ve yapılı çevrede kültürel ve doğal değerleri dengelemeyi amaçlamaktadır. Orbaşlı (2000), "Kentsel koruma, sadece geçmişi arkeolojik kalıntılar olarak korumakla ilgili değil, aynı zamanda geçmiş formlar üzerine inşa edilmiş bir niteliğe sahip alanları, çağdaş ortam olarak geliştirmekle ilgilidir" (akt. Nasser, 2003) der. Öte yandan, UNESCO (2011) şöyle belirtir:

> "Kentsel koruma, tek yapının korunmasıyla sınırlı değildir, genel kentsel ortamın tek bir öğesi olarak görür, onu karmaşık ve çok yönlü bir disiplin haline getirir. Dolayısıyla, tanım gereği kentsel koruma, kentsel planlamanın tam merkezinde yer alır" (s. 6).

Böylelikle kentsel korumanın, kentsel çevredeki anıt-temelli düşüncesinin dışında politik, ekonomik ve sosyal konulara dahil olmak üzere tüm unsurları (maddi ve sembolik) kapsadığı açıkça anlaşılabilir. Kültürün bozulması ve kimlik kaybolmasına yol açan zorluklar arttıkça kentsel koruma, "şehirler ve kentsel alanları çevre ve optik kirlilikten koruma adına bir program geliştirerek kentsel çevresinin kalitesine odaklanan bir süreç"tir (Hmood, 2011). 1987'deki Tarihi Kent ve Kentsel Alanların Korunmasına yönelik Washington Tüzüğü, kentsel korumanın her düzeyde sosyo-ekonomik kalkınma ve kentsel ve bölgesel planlama politikalarıyla uyumlu olması gerektiğini belirtir ve sakinlerin birincil paydaşlar olarak aktif katılımını altını çizer (ICOMOS, 1987).

Kentsel korunmasının temel amacı, "kavramsal ve maddi üretimi veya kentsel yapıların tarihsel bütünlüğünü (özgünlüğünü) korumak…var olan sosyal yaşam sistemini de kapsayacak şekilde, korumanın belirli kentsel yapıların bünyesindeki kültürlerin tarihsel bütünlüğünün sürdürülmesiyle ilişkili olduğunu belirtmemize izin

[20] "Tarihi kentsel alanlar, geniş ve küçük, doğal ve insan yapımı ortamlarıyla birlikte şehirler ve tarihi merkezleri veya mahallelerini içerir. Tarihi belge olarak rollerinin ötesinde, bu alanlar geleneksel kentsel kültürlerin değerlerini içermektedir" (s. 5) (UNESCO, 2011).

vermektir" (Zancheti, S.M. & Jokilehto, J., 1997). Bu nedenle, kentsel koruma, kentsel yapılardaki değişikliklerden dengeli bir şekilde topluma uyarlayarak kentsel çevreyi koruma süreci olarak değerlendirilebilir. Nihayetinde, sürdürülebilir kalkınmayı temsil eden birincil hedef olarak sürekliliği kazanabilmek ve özgünlüğü devam ettirebilmektir.

Kentsel koruma tarihinin ardından, uygulamanın ana konusu, toplum için sembolik bir öneme sahip olduğuna inanılan kentsel yapıların ve kültürlerin özgünlüğünü sürdürmektir. Burra Tüzüğü 1999 bunu, yerinde, ortamında, kullanımında, çağrışımlarında, anlamlarında, kayıtlarında, ilgili yerlerde ve nesnelerinde yaratılan "kültürel önem" olarak kabul etmiştir. Bu özellik, bir yerde farklı koruma aşamalarına yol açabilir. Süreç ayrıca bakım, koruma, restorasyon, rekonstrüksiyon, uyarlama ve yorumlamayı içerebilir (ICOMOS, 2013). Rodwell, özgünlüğü karakter ve görünüm olarak tanımlarken, ICCROM, "inşa edildiği ve zaman içinde yaşlandığı ve yıprandığı haliyle maddi olarak orijinal veya gerçek" olarak tanımlamaktadır (Rodwell, 2007). Özgünlüğün uluslararası düzeyde miras varlığının kavram anahtarı olduğuna inanılıp aynı zamanda "güvenilir veya doğru" anlamına gelmektedir. Mirasın korunması için miras varlığının bilgi kaynakları, OUV'yi doğru bir şekilde yansıtmalıdır (s. 21, 22) (ICOMOS, 1994). Operasyonal Kılavuzu'na göre, özgünlüğün dört yönü dikkate alınmalıdır: Bunlar tasarım, malzeme, işçilik ve özgünlüktür (Feilden, B. & Jukilehto, J. 1998).

UNESCO, özgünlüğün tarihsel değerleri savunmak üzere tasarım, malzeme, işçilik ve ortam olarak dört özelliğe bağlı olduğunu açıklamıştır (UNESCO, 1977). Venedik Tüzüğü'nde özgünlük, değerleri açısından öncelikli olarak belirtilmiştir (ICOMOS, 1964). Bununla birlikte, özgünlük yalnızca kültürel mirasa ve Sözleşmeye göre karma mirasın kültürel yönüne uygulanmaktadır.[21] Aynı belgede özgünlük, "geleneği ve kültürel sürekliği sürdürmenin" göstergeleri olarak ilan edilmiştir (s. 22).

[21] (i) ile (vi) arasındaki kriterle altında aday gösterilen mülklerdir (bkz. s. 19-20).

Burada kısaca, korumanın birincil amacı olan mirasın sürekliliğini sağladığı ve koruma ve muhafazayı sağlamak için otantikliğin çok önemli olduğu anlaşılabilir.

Dolayısıyla kentsel koruma, hem maddi (mimari ve doğal) hem de kültürel süreçlerde tüm kentsel dokuya hakimdir. Kentsel koruma aynı zamanda kentsel yapılardaki değişiklikleri analiz eder ve varoluşun devamlılığını korumanın bir yolunu bulur. Burada sunulan değişikler, kentsel unsurların sosyal ihtiyaçların temelini yerini getirme süreci olarak yorumlanabilir.

Mülkiyet nitelikler halinde tanımlanmalıdır ve özgünlüğü ve bütünlüğünün anlaması çok önemli. Nara Özgünlük Belgesi (1994)'ne göre, özgünlüğün anlaşılması koruma ve restorasyon planlamasında kilit bir rol oynamaktadır (s. 47). Nara Belgesi'nde tanınan bir dizi nitelik türü vardır, bunlar biçim ve tasarım, malzeme ve madde, kullanım ve işlev, gelenek ve teknik, konum ve ortam, dil ve somut olmayan mirasın diğer biçimleri, ruh ve duygu ve kültürel mirasın iç ve dış faktörleri içermektedir (ICOMOS, 1994, akt. UNESCO, 2005a, 2008a, 2011, 2012a, 2013a, 2015a, 2016, 2017, 2019). Nitelikler, farklı peyzajları şekillendiren doğal veya tarımsal süreçler, sosyal düzenlemeler veya kültürel uygulamalar gibi fiziksel nitelikleri etkileyen bir dokuma veya bir süreç olabilir. Doğal varlıklara gelince nitelikler; özellikler, habitat alanları, çevresel kaliteyle ilgili yönler, habitatların ölçeği ve doğallığı ve yaban hayatı popülasyonlarının boyutu ve yaşanabilirliği olabilmektir (UNESCO, 2013a, s. 37).

Tarihi bir alanda/şehirde[22] kentsel korumayı düzgün bir şekilde düzenlemek için, kentsel doku veya tarihi yapıları korumak, mimari yapıları ve çevreyi uyumlu hale getirmek amacıyla kentsel yenileme politikaları uygulanmalıdır (Hmood, 2019). Üye Devletler, kamu ve özel paydaşlar, uluslararası kuruluşlar, ulusal ve uluslararası sivil toplum kuruluşları gibi çeşitli paydaşların katılımı gereklidir (UNESCO, 2011).

[22] (Bkz. UNESCO, 2011, s. 5).

Kentsel koruma kavramı sürdürülebilirlikle ortak bir konuya sahiptir. Sürdürülebilirliğin önemi pek çok çevreci tarafından dile getirilmiştir, Willmott ve Young "eski ve bazen yıpranmış binalar ve sokaklar birbirine sıkı sıkıya bağlı ve sürdürülebilir bir şekilde yaşamını sürdüren bir toplum yaratmıştır; eskiden ne sokaklar ne de toplum kolayca yeniden inşa edilemezdi (Forsyth, 2007). Jeremy Lake ayrıca, tarihi binaların geleceğinin, yalnızca binalardan ziyade, daha geniş peyzajdaki rollerine ve kırsal toplulukların ve ekonominin değişen demografisine bağlı olduğunu belirtmektedir (s. 46). Rodwell ayrıca sürdürülebilirliğin "insan ve doğa arasında uzun vadeli uyumu sağlamak…çevrede insanlar ve diğer yaşam formları için yaşam koşullarında ve kalitesinde sürekli geliştirme sağlamak için" ihtiyaç duyulduğundan bahseder (Rodwell, 2007). Kısaca günümüzün miras değerlerinin gelecek nesillere aktarılmasını sağlamak üzere sürdürülebilirlik ve korumanın birbiriyle bağlantılı olduğu belirtilebilir.

1.2.2. Miras Yönetiminin Tanımı ve Boyutu

Miras yönetimi kavramı, yönetim teorilerine dayalı olarak açıklanabilir. Terry ve Rue'ye göre (2011), yönetim, bir grup insanın kuruluşlarının ortak hedefine yönelik rehberliğini veya yönlendirmesini içeren bir süreç veya çerçevedir.

Babic Gelişim Aracısı Olarak Miras: Yorumlama ve Yönetim'de yönetimin, "doğrulanmış ilkelere bağlı kalarak uygun teknikleri uygularken, bu bağlamda dört temel unsurun adlandırılması gerekir: planlama, organize etme, rehberlik etme/ yönetme ve nihayet kontrol etme veya değerlendirme, önceden bilinen belirli kurallara uygun olarak gerçekleştirilen insan ve maddi kaynakların etkin kullanımı bağlamında görülebileceğinden bahseder (Daft, M., 2009, akt. Babic, 2014). Ayrıca miras yönetiminin, uzmanlar tarafından belirlenen miras fikrine kapsamlı bir şekilde uygulanan pratik yönetim metotları ve teknikleri olduğu belirtilmektedir. Belirtilen yönetim kelimesi, koruma ve yorumlamanın yanı sıra mirasla herhangi bir başka ilişki biçimini de içermektedir (Babic, 2014).

UNESCO'ya göre miras yönetiminin amacı: "Aday gösterilen varlığın mevcut ve gelecek nesiller için etkili bir şekilde korumasını sağlamaktır" (UNESCO, 2005a, 2008a, 2011, 2012a, 2013a, 2015a, 2016, 2017, 2019) ve mirasın sürekliliğini belirtmektir. Miras yönetimi sistemlerinin başarısı, planlama eylemine ve "değerlere dayalı bir yaklaşım benimseme, değişimi öngören ve yöneten yaklaşımlar sunma, miras ile toplum arasındaki ilişkiye yatırım yapma ve kültürel mirasın neden ve nasıl, kimin için ve kiminle korunması gerektiğini sürekli olarak inceleme" (UNESCO, ICCROM, ICOMOS, IUCN, 2013, s. 24) ve sürdürülebilir kalkınmayı farkına varma becerilerine bağlıdır. Bu amaçla, miras değerinin tanımlanması ve tanıması ilk etapta gerekli olmalıdır (Dünya Mirası varlığı durumunda, OUV[23]), böylece uygulama düzgün bir şekilde yürütülebilir.

Önerilen yönetim yaklaşımında birbiriyle ilişkili birkaç bileşen vardır, bunlardan üçü rehber ilkeler, yönetim süreci (peyzaj değerlendirme, planlama, uygulama, izleme ve uyarlanabilir yönetim) ve sürdürülebilir yönetimdir (yönetim ve yönetişim kapasitesi, finansman stratejileri ve kapasite geliştirme) (Mitchell, vd., 2009, p. 33). Genel olarak ve Dünya Mirası'ndaki miras yönetim sistemleri dokuz temel özelliği tanımlar, daha sonra bunları üç unsur (yasal çerçeve, kurumsal çerçeve ve kaynaklar), üç süreç (planlama, uygulama ve izleme) ve üç sonuç (sonuçlar, çıktılar ve iyileştirmeler) olarak kategorize edilir (UNESCO, 2013, s. 64-115). Buradan açıkça anlaşılacağı gibi, ulusal ve uluslararası düzenlemelere dayalı olarak sonuçların değerlendirilmesi ve iyileştirilmesi ile süreci ölçmek için planlamadan sonraki önemli adım uygulama ve izlemedir.

Feilden ve Jokilehto'ya göre, Dünya Kültür Mirası Alanı Yönetim Kılavuzu'nda (1998), UNESCO Dünya Mirası tarafından belirlenen miras yönetimi kılavuzu, düzenli olarak güncellenmesi gereken bazı ilkeleri dikkate alır.

[23] OUV'yi değerlendirmek için on kriter vardır (bkz. UNESCOİ 2005a, 2008a, 2011, 2012a, 2015a, 2016, 2017, 2019).

1. Yönetim: Durumun güncellenmiş mevzuatını (uzun vadeli 5-30 yıl, orta vadeli 5 yıldan az ve yıllık çalışma planı) gözden geçirmekte ve özellikle siteye çevreleyen alana uygulanan tanımlanmış mülklerin ve korunmanın önemini ayrıntılı olarak analiz etmektedir.
2. Planlama: Alanla ilgili belgeleri toplamak ve önleyici multidisipliner bir yaklaşıma dayalı araştırma faaliyeti stratejileri oluşturmak için alanın uzmanlarının iş birliğiyle koordinasyon sağlayan alan yönetimi komisyonu oluşturmaktır.
3. Finansman: Genel bilgi ve kamuyu teşvik etmek amacıyla, okul eğitimi, kitle iletişim araçları ve diğer kamusal iletişimi, ziyaretçi ve toplum hizmetleri ve ayrıca kılavuzları eğitmek ve lisanslamak için bütçe sağlamak. Devlet finansmanı çerçevesinde yıllık bütçeleme oluşturulmalıdır.
4. Uygulama: Mülkün bakımı ve muhafazası. Tarihi alanlar için bu, tarihi dokuyu korumak ve en eski yapıların bile değiştirilmesinde kaçınmak anlamına gelir (Feilden, B. Jukilehto, J. 1998).

"Miras yönetimi stratejisinin karmaşıklığı ve kapsamlılığı yerleşimlerin sürdürülebilirliği için platform tanımlamamıza izin vermektedir. Alanın kültürel değerleri ve kaynakları kültürel-tarihi mirasın korunması ve muhafazası amacıyla tanımlanmalıdır. Düzgün yönetilen kültürel miras, çevrenin yaşanabilirliğini ve kültürel önemini artırabilir. Entegre bir süreç biçiminde inşa edilmiş mirasın finansmanı, planlaması ve kullanımı ile birlikte yönetim stratejilerinin açık bir şekilde önerilmesi, seri mülklerin sürdürülebilirliğini sağlayacaktır (Kudumovic, 2015).

Bir varlığın miras yönetimi, kültürel ve sosyo-ekonomik değerine bağlı olarak diğerinden farklı olabilir (Feilden, B. Jukilehto, J. 1998). Ayrıca, mirasın geleneksel uygulamalara, mevcut kentsel veya bölgesel planlama araçlarına, var olan kaynaklara, kültürel perspektiflere ve planlama kontrol mekanizmalarına göre farklılaşır. Miras yönetimi süreci, sosyal, manevi veya kültürel yönlerden mekanla bağlantılı kişilerin katılımını içermelidir. Bunlar paydaşlar olarak uygun miras korunmasını başarmak için miras yönetiminde önemli anahtardır. Etkili miras yönetimi, problemi çözerek, insanların eylemleri anlamasına yardımcı olmak için sistematik bir yaklaşımla tartışmayı teşvik ederek değişiklikler, tehditler ve zor konular için değişim

mekanizması aracılığıyla gelecekle ilgilenen açık, kapsayıcı, sistematik ve sürekli bir süreçtir (Thomas ve Middleton, 2003, akt. UNESCO, 2009). OG, "etkili yönetimin, aday gösterilen mülkü korumak, muhafaza etmek ve sunmak için uzun vadeli ve günlük eylemler döngüsünü içerdiğini vurgulamaktadır. Mülklerin zaman içindeki gelişimine rehberlik etmek ve OUV'lerinin tüm yönlerinin bakımını sağlamak için planlama ve yönetime bütünleşik bir yaklaşım gereklidir. Bu yaklaşım, mülkün ötesine geçerek daha geniş bir ayarın yanı sıra herhangi bir tampon bölgeyi de kapsar" (UNESCO, 2005a, 2008a, 2011, 2012a, 2013a, 2015a, 2016, 2017, 2019).

Miras yönetim planı, bakım, turizm yönetimi vb. gibi planlama kapsamındaki bazı önemli konuları da tanımlamalıdır. Bu nedenle, Dann ve Cantell'e (2007) göre, tarihi binaları yönetmenin en sürdürülebilir ve uygun yolu "önleyici bakımdır". Bakımı temizlik, boyama ve düzenli incelemeye dayalı sistematik olarak küçük onarım gibi faaliyetler olarak tanımlarlar. Onun faydası, onarım ihtiyacını azaltmak veya ortadan kaldırmaktır; böylece bir binanın kültürel önemini temsil eden doku kaybı önlenmektir.

İKİNCİ BÖLÜM

2. VAKA ÇALIŞMASI: TOBA GÖLÜ VE SAMOSİR ADASI

Toba Gölü, dünyanın en büyük yanardağ-tektonik gölüdür. Aynı zamanda 74.000 yıl önce süper yanardağ Kaldera Patlaması izlerini taşıyan en büyük Kuaterner Kaldera'dır (UNESCO, 2014). Bu göl, Endonezya'daki en çok üçüncü kabileye ve beş etnik gruba sahip olan Batak kabilesinin geçim kaynağıdır. 2020 yılında UNESCO tarafından yeni bir Küresel Jeopark olarak belirlenmiştir.[24]

Pek çok kültürünü hâlâ yaşatabilen Batak halkının merkezi olan Samosir Adası gölün ortasında yer alır. Ada ve adada bulunan köyler, göl ve doğal ortam ile güçlü bir bağlantı kurar ve bu nedenle bize burayı bir kültürel peyzaj olarak gözlemleme imkânı verir.

2.1 TOBA GÖLÜ VE SAMOSİR ADASI: KONUM VE ÖZELLİKLERİ

Toba Gölü, Kuzey Sumatra Eyaleti'nde (2°10'3°00' NL dan 98°24' EL) yer almaktadır. Kuzeybatıdan güneydoğuya 87 km uzunluğunda ve 27 km genişliğinde, deniz seviyesinden 904 metre yüksekliktedir, yaklaşık 240 km^3 tatlı sudan oluşmaktadır ve 505 m derinliğindedir. Yüzey yüksekliği deniz seviyesinden yaklaşık 2.000 m'dir (UNESCO, 2020).

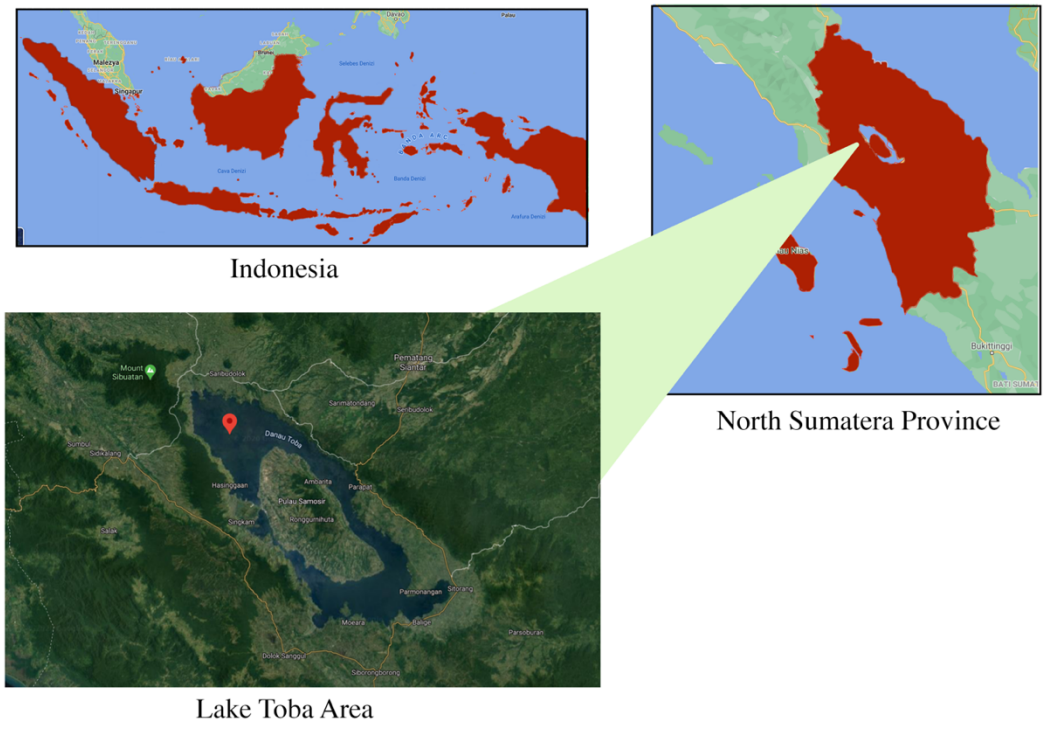
[24] *https://www.thejakartapost.com/travel/2020/07/08/toba-caldera-finally-recognized-as-unesco-global-geopark.html*;
https://teamsnet.unesco.org/UNESCO%20Geoparks/Toba%20Caldera%20%E2%80%93%20INDONESIA/Application_dossier/Toba_Caldera-INDONESIA-Annex5_Geographical_and_Geological_Summary.pdf;
https://www.globaltimes.cn/content/1194042.shtml

Toba Gölü su toplama alanı 3.658 km^2'lik bir alanı kaplamaktadır ve bunun 1.103 km^2'si göl yüzeyini oluşturur. Su toplama alanının dışında kalan kısım tepelik (%43) ve dağlık (%30) olarak sınıflandırılabilir ve buralarda zirveler deniz seviyesinden 2.000 m'nin üzerindedir (Moedjodo H., 2003). Toba Gölü'nün topografyasına tepeler ve dağlar hakimdir; düz eğimli (%0-8) düz, (%8-15) eğimli, (%15-25) oldukça dik, (%25-45) dik, (>%45) çok dik (BWIP, y.y.). Göl havzası, göl yüzeyinden 400 ila 1200 m yükseklikte değişen yüksekliklerde sarp kayalıklarla çevrilidir. Gölün su yüzeyinin enlem ve boylamı 98º30' E; 3º05' S ve 99º20' E; 2º 40' S. Yüzey suyu sıcaklığı 24º C ile 27,6º C arasında değişmektedir (Moedjodo H., 2003).

Gölün ortasındaki Samosir Adası'nın 0,6 ila 0,1 milyon yıl önce daha eski göl tabanındaki ani bir değişimin ardından oluştuğu düşünülmektedir (UNESCO, 2014). Bu muhteşem ada, Singapur'dan bir buçuk kat daha büyüktür (Moedjodo, Simajuntak, Hehanussa & Lutfiandi, 2003). Göl havzası, göl suyu seviyesinden yüksekliği 400 ila 1200 m arasında değişen dik kayalıklarla çevrilidir. Çevresindeki alanlar; tatlı su ve yoğun tropikal yağmur ormanları, Batak kültürünün geçim kaynağıdır. Samosir Volkanik Adası 75.000 yıl önce patlamadan sonra oluşmuştur. Ada başlangıçta çevredeki kaldera duvarına küçük bir kıstak (Panguruan şehrinin bulunduğu yer) ile bağlanmıştır. Aynı zamanda burada iki küçük göl, Sidihoni Gölü ve Aek Natonang Gölü, bulunur (Horwath, HTL, yy).

Resim 2.1. Endonezya'nın uydu görüntüsü (Kaynak: Google Maps).

Resim 2.2. Toba Gölü'nün uydu görüntüsü (Kaynak: Google Maps).

Resim 2.3. Toba Gölü kültürel peyzajı.[25]

[25]https://northabroad.com/lake-toba-sumatra-complete-travel-guide-samosir-island-indonesia/#lake-toba-map

2.1.1. Toba Gölü Havzasının Jeolojik Tarihçesi

Daha önce bahsedildiği gibi Toba Gölü dünyanın en büyük kaldera gölüdür ve bu tanım, van Bemmelen'in bir raporuna dayanmaktadır. Rapora göre bu göl volkan-tektonik bir çöküntüdür, daha sonra faylanma aktivitesiyle birleşen bir dizi kaldera formasyonu sonucu oluşmuştur (Moedjodo, Simanjuntak, Hehanussa, & Lutfiandi, 2003). Toba Gölü, Batak Tümörü[26] adı verilen topografik bir zirvenin merkezinde yer alır ve tam merkezinde Toba Gölü ile Sumatra Adası'na paralel uzanır. 300 km uzunluğundaki Batak Tümörü, Sunda Boğazı'ndan Banda Aceh'e uzanan 1.625 kilometre uzunluğundaki Sumatra Fayı tarafından merkezinin biraz batısında parçalara ayrılmıştır.

Jeolojik tarihte Toba Kaldera kompleksi, Sumatra volkanik cephesine paralel olan dört kalderadan oluşmaktadır. En genç kaldera dünyanın en büyük Kuvaterner kalderasıdır ve üç daha eski kalderayı sarar. En Genç Toba tüf olarak adlandırılan tahmini 2500-3000 km^3 yoğun kaya eşdeğeri piroklastik malzeme, en büyük tek volkanik patlamalardan biri sırasında en genç kalderadan püskürmüştür (Chesner, Rose, R. Drake & Westgate, 1991).

Bu gölün oluşumu, Kuvarterner Çağındaki (dünyanın jeolojik tarihinin son iki buçuk milyon yılı) mega-volkanik faaliyetin sonucudur. Bu fenomen, Eosen Dönemi'nde (yaklaşık 65 milyon yıl önce) başlayan iki büyük plakanın[27] çarpışması sonucu gerçekleşmiştir. Bu plaka çarpışması, Sumatra-Java-Nusa Tenggara boyunca Moluccas Adaları'na kadar bir volkanik zincir eşliğinde, yitim bölgesi boyunca meydana gelmiştir (Moedjodo, Simanjuntak, Hehanussa, & Lutfiandi, 2003).

[26] Batak Tümörü, 275 km uzunluğunda ve 150 km genişliğinde bir jeo-antiklinal olan Wampu ve Barumun nehirleri arasında yer almaktadır. En yüksek noktası 200 m'nin üzerindedir. Van Bemmelen, Batak Tümörünün Miyosen ve Plio-Pleistosen dönemlerinde yükseldiğini ve Wilhemina ve Simanuk-Manuk aralıklarını bugünkü yüksekliğine yükselttiğini hipotez kurmaktır (Pelzer, K. 1978).

[27] Güneybatıda Hint Okyanusu veya Avustralya levhaları ve kuzeydoğuda Asya Levhası.

2.1.2. Samosir Adası Nüfusu ve Ekonomik Faaliyetler

Samosir Adası ve Toba Gölü, Endonezya'daki üçüncü en çok kabileye ve 5 etnik gruba (Batak Toba, Simalungun, Karo, Angkola-Mandailing & Pakpak-Dairi) sahip olan orijinal Batak kabilesinin bulunduğu yerdir (Statistik, 2010). Bu etnik gruplar, marga olarak adlandırılan klan sistemi, mimari, tekstil ve akrabalık gibi kültürleri ifade etmede benzerliklere sahiptir. Batak kültürü ve Toba Batak'ın sayısız geleneksel evi aslında hala mevcuttur ve orijinal haliyle korunmuştur (Moedjodo, Simanjuntak, Hehanussa, & Lutfiandi, 2003). Samosir Adası, esasen sunduğu manzaralar sayesinde popüler bir turizm merkezidir. Turistik tesis özellikleri Parapat Kasabası'ndan gölün karşısında bulunan Tuktuk Bölgesi'nde yoğunlaşmıştır (Horwath HTL, t.y.). Toba Gölü Bölgesi'nde 2.609.508 nüfusa sahip sekiz ilçe vardır (Statistik, 2010).

Resim 2.4.Toba Gölü Bölgesi'ndeki sekiz ilçeyi gösteren harita. Kaynak: https://geoportal.bps.go.id/

No	İlçeler	Nüfus
1	Simalungun	990.246
2	Toba Samosir	206.199
3	Karo	404.998
4	Tapanuli Utara	312.758
5	Samosir	136.441
6	Dairi	308.764
7	Humbang Hasundutan	197.751
8	Phakphak Barat	52.351
Toplam		2.609.508

Tablo 2.1. Toba Gölü'nün ilçeleri ve nüfus dağılımı (Statistik, 2020).

Burada arkeolojik alanlar, balıkçılık, kahve tarlaları ve köyün tarihi merkezi gibi peyzajın şekillendirilmesi için önemli olan kültürel, tarihi ve doğal özellikler vardır. Bunların yanı sıra, geleneksel dans ve şarkıları, nakışları ve el sanatlarını, özellikle kahvenin ana ürünü olan mutfak geleneğini paylaşma geleneklerini içeren zengin somut olmayan miras da bulunur. Gelecekteki faaliyetler, yerel toplulukların refahını iyileştirmek için eğitim, koruma ve yerel bilgeliğe dayalı bir ekonomi ile ilgili sürdürülebilir bir kalkınma programı ile yönetilmeli ve geliştirmelidir.

Samosir Adası yerel, ulusal ve uluslararası çıkarlarda çok sektörlü bir role sahiptir. Şu anda Toba Gölü ve Samosir Adası turistik yerler, balıkçılık alanları, yüzen ağ kafeslerde balık kültürü faaliyetleri, ham su kaynağı ve elektrik santrali olarak kullanılmaktadır. Bölgedeki çeşitli insan faaliyetleri ile göl ekosisteminin sürdürülebilirliğine yönelik tehdit çok yüksektir. Balıkçılık faaliyetleri 1950'den beri kayıt altına alınmaktadır, kafes yetiştiriciliği 1988'den beri yapılmaktadır (Lukman, et al., 2019). Kaydedilen yaklaşık 50 köyde, 5 yerde yerel halkın ve yabancı şirketlere sahip olan 5.158 birimin bulunduğu kafesler var. Toba Gölü Bölgesi'nin alan kullanımı, yerleşimlerin yanı sıra tarımsal faaliyetler için de geliştirilmiştir. Nehir

vadilerindeki yamaçlar ve düz alanlardan yararlanılarak tarımsal faaliyetler yapılmaktadır. Göl havzasında tarımsal faaliyetler için alan kullanımı 129.448 ha veya başka bir deyişle göl havzasının yaklaşık %53'üne ulaşırken, Samosir ilçesindeki oran 56.138 ha'a ulaşmaktadır (Lukman vd., 2019).

2.1.3. Toba Gölü ve Samosir Adası'ndaki Önemli Yerler

Toba Gölü, Kuzey Sumatra'daki Turizm Objeleri ve Gezilecek Yerler'den (ODTW) biridir (Kuzey Sumatra Turizm ve Kültür Departmanı, 2007). Şu anda, Toba Gölü Bölgesi Kuzey Sumatra Eyaleti'nde Ulusal Turizm Destinasyonu (DPN) ve Üstün Turizm Destinasyonu (DPU) olarak belirlenmiştir (Ulusal Turizm Geliştirme Ana Planı, 2010). Bunun farkına varan hükümet, Toba Turizm Alanını turizm için Ulusal Stratejik Alan (KSN) ve Ulusal Turizm Stratejik Alanı (KPSN) olarak ilan etmiştir.[28]

Toba Gölü Bölgesi'nin en ilgi çekici yerlerinden biri doğasıdır; doğudan batıya, güneyden kuzeye uzanan göller, nehirler, tepeler, dağlar, şelaleler, orman, vb. Bu olağanüstü manzara, yol boyunca panoramik bir manzara olarak belirli noktalardan gölün çeşitli yerlerinden görülmektedir. Panoramik manzaranın ve doğal yolun tadını çıkarmak için bazı noktalarda turistler için tesisler bulunur ve DTW (Turistik Cazibe) olarak bilinmektedir. Bununla birlikte, bu tesislerin çoğu düzgün bir şekilde inşa edilmemiştir/yerleştirilmemiştir, bu da manzarayı bozmakta ve çekiciliğini azaltmaktadır.

Samosir Adası'nda, günümüzde başlıca turistik cazibe merkezleri haline gelen farklı ilçelerde birkaç Batak tarihi köyü bulunmaktadır. Köylerin kendine has özelliklere sahip geleneksel evleri vardır. Bataklar için evlerin mimarisi ve düzeni, insanların ideal yaşamına dair fikir ve imgeleri somutlaştırması ve ebedileştirmesi açısından önemlidir. Mimari, insanların fikirlerini, insanların görebileceği somut

28 Ulusal Mekânsal Planlama ile ilgili 2008 tarihli 26 sayılı Hükümet Yönetmeliğidir.

şeylere dönüştürür. Batak halkı, belirli bir aile klanıyla bağlantılı ve ekonomik ve sosyal yaşamın temel birimi olan bir yerleşimde evleri düzenler. Daha sonra dış dünyasından gelen kontrolsüz manevi tehditlerden korumak için yerleşimin etrafına bir çevre duvarı inşa edilmiştir. Koruyucu ruhların görüntüleri genellikle bir yerleşimin giriş kapısında yerleştirilmiştir. Bir Batak Toba Evi, ahşap duvarları ve sazdan çatısı olan bir direk ve lentolu ahşap yapıya sahiptir. Bambu ve Hindistancevizi ağacı, yük taşımayan elemanlar için sıklıkla kullanılmıştır. Çatı, başlangıçta hindistancevizi ağacının yapraklarıyla sazdan yapılmış, ancak günümüzde çinko çatılarla değiştirilmiştir (Hanan, 2010).

2.2. HUTA SIALLAGAN KÖYÜ

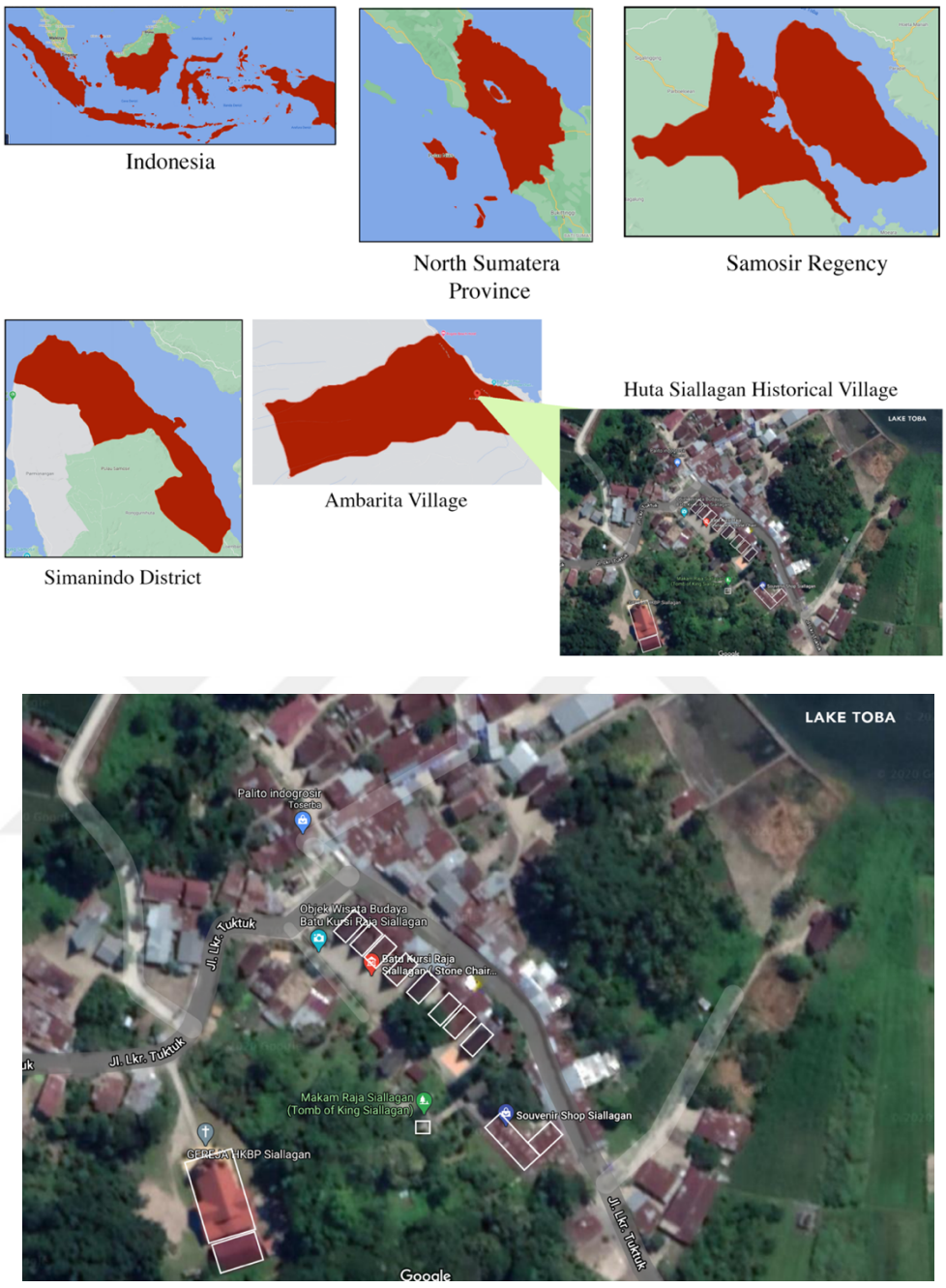
Huta Siallagan, turizm objesi çerçevesinde Siallagan Kralı'nın Taş Sandalyeleri olarak daha çok bilinen, Kuzey Sumatra ili, Samosir ilçesi, Simanindo Bölgesi, Ambarita Köyü'nde (2°32 -2°45' NL ver 98°44'- 98°50'EL) yer almaktadır (Badan Pusat Statistik, 2020).

Resim 2.5. Huta Siallagan Tarihi Köyü'nün konumu mavi renkli pin ile, bulunduğu Ambarita Köyü'nün sınırı kırmızı çizgi ile gösterilmiştir (Kaynak: Google Maps, 2021).

Huta Siallagan Tarihi Köyü, arkeolojik kaynakların ve var olan, korunan ve bir kültür turizmi nesnesi olarak kullanılan Batak tarihi köylerinin bir parçasıdır. Köy, köyün çevresindeki tarım alanı sahip olan Siallagan Klanı tarafından kurulmuştur. Köyün sakinleri, Siallagan Klanının torunlarıdır ve bu durum günümüzde yerleşimi turistik bir cazibe merkezine dönüştürmektedir. Tüm mahalle sakinleri de bu faaliyete dahil olup, bu işten kazanç sağlamaktadırlar.

Huta Siallagan Köyü, Siallagan Klanı'nın bugüne kadar iyi korunmuş bir klan köyüdür. Köy sadece geçmişin bir mirası değil, aynı zamanda günümüzün yerel sakinleri için hala bir yaşam alanıdır. Huta Siallagan Köyü'nün temel unsurları tarım alanları ve Toba Gölü'nün doğal unsurları ile çevrili geleneksel yapılardır. Yaşayan bir miras olarak, aynı zamanda klan kültürünün manevi unsurlarını içermektedir ve somut olmayan unsurlar da Huta Siallagan Köyü'nün tarihi çevresi için önemlidir. Turizm son zamanlarda köyün ana geçim kaynağı olmaya başlamıştır.

Resim 2.6. Önemli binaları (sekiz ev, bir tahıl ambarı, bir hediyelik eşya dükkanı, bir kilise) ile Huta Siallagan'ın Uydu Görüntüsü (Google Maps, 3 Kasım 2020).

2.2.1 Huta Siallagan Köyü'nün Tarihsel Arka Planı

Batak dilinde Huta, aile klanından bir grup insan açık alanın ortasında yeni bir yerleşim yeri kurması, yerleşim veya köy anlamına gelir. Bir Huta, aileyi veya klanı da "yerli" olarak tanımlar, Huta'da yaşayan tüm aileler aynı klandan olmalıdır. Siallagan, Siallagan'ın klanı olduğu için, Huta Siallagan, Siallagan Köyü anlamına gelir ve tüm sakinler Siallagan klanındandır[29] (Hanan, 2012).

Siallaganlar, 16. yüzyılda yaşadığına inanılan Batak Kralı'nın ikinci oğlu Kral İsumbaon'u takip eden kral Naimbaton'un torunlarıdır.[30] Huta Siallagan Köyü, ilk Huta lideri Kral Laga Siallagan döneminde inşa edilmiş ve daha sonra varisi Kral

[29] Toba Gölü Bölgesi'ne, Toba Gölü'nün batı kıyısındaki kutsal Pusuk Buhit'in eteklerinde yer alan efsanevi ilk Batak köyü Sianjur Mulamula'dan göç eden insanlar tarafından yerleşildiği söylenir. Pusuk Buhit, ortak ataları olan Batak Kralı'nın doğum yeri ve en güçlü tanrıların yurdu olarak kabul edilir. Buradan gruplar, Toba Gölü'nün batı kıyısı boyunca uzanan bir dizi vadiyi ve daha sonra da gölün güney kıyılarını terk edip anavatanlarında bulunanlara benzer pirinç yetiştiren toprakları aramışlardır. Daha sonra Samosir Adası'na yayılmıştırlar (Situmorang, 1993 akt. Andaya, 2002).

30 Batak hakkında, akademide çok sınırlı da olsa bir tarih yazılmıştır. Sisingamangaraja XII (1845-1907), şaşırtıcı bir şekilde, 1961'de belgelenen ilk Sumatra'dır. 1950'ler boyunca aynı soydan gelenler tarafından yapılan bir kampanyadan sonra, seçkin bir Batak kahramanı ilan edilmiştir. Tome Pires, Sumatra Adası'nda ve iç bölgesinde pek çok putperest kral var olduğundan; ancak ticaret yapmadıkları için onlardan söz edilmediğinden bahseder (Reid, 2006). 1512-1515 yılları arasında yazılan Suma Oriental'da Tome Pires, bir tarafı Pasai Krallığı ve diğer tarafı Aru Krallığı tarafından sınırlanan Bata Krallığı'ndan da bahsetmiştir (Andaya, 2002). İlk kaynaklarda belirtilen "Bataknese"nin tek unsuru yamyamlıktır. Batlamyus, muhtemelen Sumatra olan Barusae ada kümesi olarak tanımladığı şeyde yamyamlığın varlığın kaydeden ilk MS 100 civarında olmuştur. Ardından Marco Polo da dahil olmak üzere uzun bir dizi Arap, Hint ve Avrupalı kaynak adada, daha erişilebilir kuzey sahili de dahil olmak üzere, yamyamlığın varlığını doğrulamışlardır. Nicolo da Conti, 1430'da Sumatra'daki bu yamyam popülasyonu için Batak (Batech) terimini kullanan ilk Avrupalı olmuştur. 1539 tarihli Mendes Pinto yazısında, "Batak Kralı" İslam'ın teklifini reddetmesi ve on altıncı yüzyılda savaşmaya karar vermesi nedeniyle Acehnese Sultanı ile kavga etmiştir (Reid, 2006). On üçüncü yüzyılın ortalarında, Fujian'daki Dış Ticaret Müfettişi Zhao Rugua, Zhufan zhi'de Ba-ta adlı San-fo-tsi'nin (Srivijaya) bağlılığından söz ederek, "Batak"a atıfta bulunabileceğini yazmıştır (Andaya, 2002).

Hendrik Siallagan'ın zamanında Kral Ompu Batu Ginjang Siallagan'a kadar genişlemiştir (Hanan, 2012).

Batak halkı ataerkil bir grubun temel yapısına sahiptir ve akrabalık sistemine marga denir. Batak Toba akrabalığının temel felsefesi Dalihan na Tolu ve klan sisteminde somutlaşmıştır. Dalihan na Tolu, akrabalığın yapısını, birlikte nasıl yaşayacağı ve nasıl davranacağını öğreten üç metrelik bir fırın anlamına gelir (Tobing & Hutabarat, 2019). Marga, baba soyundan gelir ve Batak bir erkeğin karısını akrabası olmayan başka bir margaan seçmesi gerekir (Tobing & Hutabarat, 2019). Dolayısıyla evlilik kişisel bir mesele değil, iki margayı birleştirme ve akrabalık grupları arasında bir ilişki kurma meselesidir. Bataklar için, toplumdaki yerini net bir şekilde konumlandırabilmek adına kişinin diğeriyle akrabalıklarının tanınması gerekir (Hanan, 2012).

2.2.2 Huta Siallagan Köyü'nün Sosyal Yapısı

Huta Siallagan Köyü, Ambarita Köyü'nde yer aldığı için, Huta Siallagan'ın sosyal yapısı Ambarita'nın sosyal yapısıyla bağlantılıdır. 2020 nüfus sayımı verilerine göre Ambarita'da toplam 1046 kişi yaşamaktadır (507 erkek, 539 kadın).

Ambarita 8,75 km^2 alana sahiptir. Ambarita'da iki ilkokulu, iki orta okulu, bir lise ve bir meslek lisesi bulunmaktadır. Simanindo Bölgesi'nin toplam 4 halk sağlığı merkezinden Ambarita'da 3 doktor, 7 hemşire, 6 ebe bulunan sadece bir halk sağlık merkezi bulunmaktadır. Ambarita'da doğal afet erken uyarı sistemleri, tsunami erken uyarı sistemi ve güvenlik donanımı bulunmamaktadır; çünkü herhangi bir doğal afet kaydedilmemiştir.

2.2.3. Huta Siallagan Köyü Miras Varlıkları

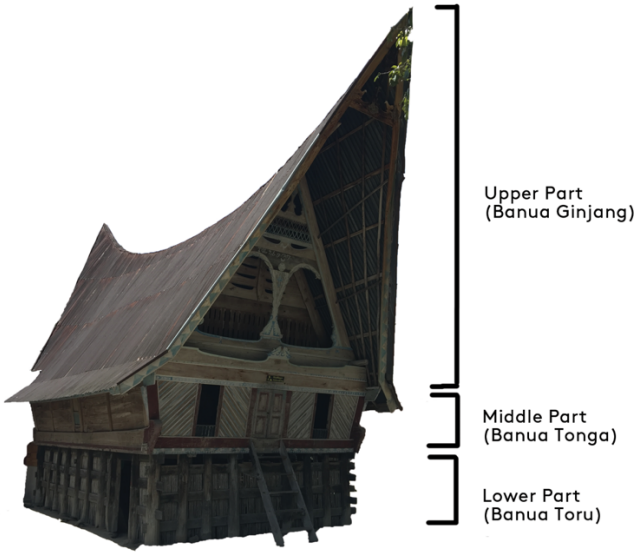
Huta veya Batak köyü, Batak kültürünü yansıtan bir düzen ve modelde inşa edilmiştir. Normalde, bir Batak Toba geleneksel köyü dikdörtgen şeklinde ve iki sıra binadan (evler ve pirinç ambarı) oluşmaktadır. Evler ve pirinç ambarın arasında çalışma alanı, sosyal toplanma ve ritüel törenleri için kullanılan geniş bir açık alan bulunmaktadır. Evler, Ruma, pirinç ambarı ise Sopo olarak adlandırmaktadır (Rambe,

2019). Tobing ve Hutabarat'a göre Jabu adı verilen evler ve Sopo adı verilen pirinç ambarı birbirine bakacak şekilde düzenlenir ve geniş açık alan Alaman olarak adlandırır (Tobing & Hutabarat, 2019). Evler yan yana durur ve ön cephedeki üçgen çatıları aynı yöne bakar. Bir tahıl ambarı, bir eve benzer şekilde inşa edilir ve evlerle aralarında engel yoktur, ambar evin karşısında konumlanır (Hanan, 2012).

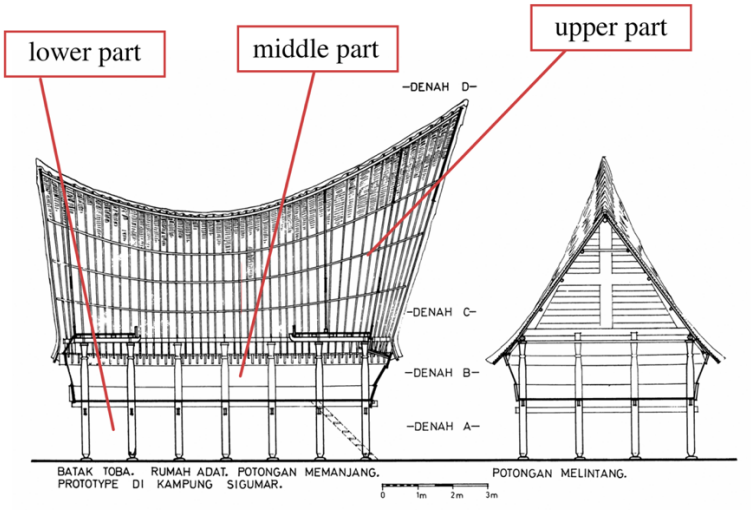
Huta Siallagan'da evler bir sıra halinde inşa edilmiştir; toplam 8 ev, kralın evinin karşısında bir pirinç ambarı, iki taşlı yargılama alanı ve Kral Siallagan'nın Mezarı bulunmaktadır. Evlerin önü dağa, arkası göle bakmaktadır. Huta Siallagan toplam 2.400 $m^{2'}$lik bir alanı kaplar ve etrafı 1,5-2 metre yüksekliğinde taş duvarla çevrilidir. Taş duvar bir zamanlar bölgeyi işaretlemek ve köy sakinlerini vahşi hayvanlardan ve diğer kabilelerin saldırılmasından korumak için bambularla kapatılmıştır. Ayrıca köyün ana girişine bekçi niteliğinde yerleştirilmiş Pangulu Balang adlı iki heykel vardır. Kapı sadece giriş içindir, çıkış ise köyün arka tarafındadır.

Resim 2.7. Koruyucu ruhlar ve Huta Siallagan giriş kapısı.

Resim 2.8. Batak evinin yapısı

Resim 2.9. Batak geleneksel evi. Kaynak: Bayındırlık ve Elektrik İşleri Bakanlığı. 1973, Endonezya'nın Geleneksel Binaları Cilt 1: Batak Toba.

Batak evi, üçgen çatılı inşa edilmiştir. Çatının ön ucu, arka uçtan daha yüksektir. Ön uç çocukları, arka uç ise ebeveynleri simgeler. Bu, Batak halkının, çocuklarının ebeveynlerinden daha başarılı olması gerektiğine dair bir ümittir. Geleneksel bir Batak evi, sakinlerin varoluşsal anlamlarını ve yeryüzü ile gökyüzü arasında kalmayı

bünyesinde barındırdığı için insan kimliğinin bir nesnesidir (Hanan, 2010). Geleneksel Toba Batak evleri aynı zamanda kozmoloji kavramını da uygulamaktadır (Schefold, D. & Nas, 2004 akt. Tobing, vd., 2020). Ev, Batak kozmolojisindeki üç farklı dünyayı simgelemektedir. Alt kısım (Banua Toru), iblisinin ve ruhlarının yaşaması gereken cehennem dünyasını yansıtır. Orta kısım (Banua Tonga), insanların yaşadığı orta dünyayı temsil eder. Üst kısım ise (Banua Ginjang), insanların hayatını koruyan Tanrı veya ataların yeri olarak tasarlanan üst dünyayı sembolize eder. Christian Norberg-Schulz'a göre (1963), geleneksel Batak yerleşimlerinin oluşumu, günlük yaşamda toplumun değerlerini yansıtan, her bir faaliyetin ihtiyaçlarını karşılamak için kültürel sembollerin insan mimari çalışmaları aracılığıyla gruplandırılmasıdır (Tobing vd., 2020).

Alt yapı 1,5 m yüksekliğinde yassı taşlar üzerine oturan ahşap bir yapıdan oluşmakta, durak ve depo alanı olarak kullanılmaktadır. Bu üç kısmının işlevi de farklıdır. Alt kısım odun ve hayvanların depolanması için (ayağı sembolize eder), orta kısım günlük yaşam için (vücudu sembolize eder), üst kısım ise Tanrı veya atalar için kullanılır, üst dünya evin en büyük kısmıdır (başı sembolize eder). Ataların ruhları, Batak halkı için büyük bir endişedir. Ruhların ölümlerden sonra, çocukların ve torunların hayatlarında ve kaderlerinde rol oynayacakları ve torunlarının hayatlarını etkileyebileceğine inanırlar (Hanan, 2010, Rambe, 2019).

Yaşam alanı büyük bir açık alandan oluşur ve dört ailenin birlikte yaşadığı yerdir. Her ailenin evde belirli bir alanı vardır ve evin orta kısmı herkes için koridor olarak tanımlanmıştır. Çatının altındaki alanda genellikle atalara adaklar asılır. Çatı alanı normalde alet ve yakacak odun depolamak için kullanılır. Evin içinde, tüm sakinler tarafından ve her amaç için kullanılan ortak alanda mobilya yoktur. İnsanlar yere oturup aynı odada bir mat üzerinde uyurken, mekânın köşesinde taş ocakta yemek pişirirler (Hanan, 2012).

Resim 2.10. Atalara asılı adaklar.

Alt kısım (Banua Toru) inek veya kuzu gibi hayvanlar için kullanılır. Ancak bu kısım aynı zamanda hırsızlık veya cinayet kadar korkunç bir şey yapan insanlar için hapishane olarak da kullanılmıştır. Buraya yerleştirilen insanlar artık insan olarak değil, bir hayvan olarak kabul edilir. Köyün şamanı cezalandırılmaları için iyi bir tarih bulana kadar suç işleyen insanlar evin bu bölümünde tutulmaktadır.

Batak geleneksel evin inşası tipik depreme dayanıklı mimaridir. Ev aynı zamanda bir Tsunami olduğu zaman tekne olarak da kullanılabilir. Bu, kültürel bilginin bölgede bulunan jeolojik gerçeklikle nasıl ilişkili olduğunu kanıtlamaktadır (UNESCO, 2014). Bu teknik nesilden nesle geçmiştir. Ev, çivi olmaksızın ahşabın delinmesi ile, Huta Siallagan çevresinden toplanan Coleus ve Ariara gibi ağaçlardan inşa edilmiştir. Eskiden çatılar ahşap iskelet ve palmiye fiber örtülerden yapılırken, günümüzde daha kolay bulunması nedeniyle çinko malzeme kullanılmaktadır (Tobing, et al, 2020).

Batak evi merdivenleri iki şekilde olabilir. Birincisi, kapının önünde (Jewu parpunguan), ikincisi kapının altında (Jeru pangelepan) inşa edilen tiptir. İnsanların içeri girmek için eğilmeleri gerekir ve bu, birinin eve girerken gösterdiği saygı hareketidir. Jewu parpungun ile inşa edilen eve Sisampuran evi, Jeru pangelepan'lı ise Sitolumbea evi denir (Saragih, Yulianto, & Pakpahan, 2019).

Resim 2.11. Jewu Pangelapan kapının altındaki (solda) ve Jewu Parpunguan, kapının önündeki merdiven örneği.

Huta Siallagan'da Batu Parsidangan (Toplantı ve Yargılama Taşları) adlı taş sandalyeler vardır. Bu sandalyeler, Huta Siallagan'ın merkezinde, Batak Kabilesi'nin kutsal ağacı olan Ariara Ağacı'nın altındadır. Batak halkı için Ariara Ağacı çok önemlidir. Bir köy inşa edilmeden önce Batak halkı önce bir kayanın üzerine ağacı

dikilir ve ağaç büyürse etrafına bir köy kurulur. Batu Parsidangan'ın taşlarının 500 yıldan daha eski olduğuna inanılır. Jeolojik görünümde bu taşlar volkanik magmatik kayaçlardan oluşmuştur. Bu taşlar, geçmişte ihtiyaçlarını karşılamak için çevrelerindeki doğayı insan eliyle kullandığını göstermektedir (UNESCO, 2014). Batu Parsidangan ceza davalarının duruşmaları için kullanılır. Ceza daha sonra köyün arka tarafındaki infaz yerinde verilir.

Resim 2.12. Huta Siallagan, Ariara ağacı ve Batu Parsidangan'daki evlerin görünümü.

Resim 2.13. Karşı tarafta tahıl ambarının bulunduğu Yargılama Taşı alanı.

Resim 2.14. Kralın evinin karşısındaki Tahıl Ambarı.

Bir köyde, normalde herkes için tahıl ambarı vardır. Burada tarım ürünleri depolanır. Batak'ın tahıl ambarında benzersiz bir sistem vardır. Her bir sütunun üstünde, büyük bir disk şeklinde ahşap bulunur ve bu ahşabın fareler tarafından tüketilecek tüm ürünleri koruyacağına inanılır.

Köyün arka bahçesinde idam cezası için bir infaz yeri bulunur. Hırsızlık yapan ve cinayet işleyenler, evin altına kilitlenip hayvan muamelesi gördükten sonra buraya getirilir. İnfaz, suçlunun başı kesilerek gerçekleştirilir. Bu tezin yazarı yerleşimi

gezerken yerli halktan biri, infazların nasıl yapıldığını canlandırarak göstermiştir (Resim 3.15).

Resim 2.15. Arka bahçedeki infaz yeri. Sağda, yerli halktan biri infazın nasıl yürütüldüğünü gösteriyor.

Resim 2.16. Ana bölümü arka bahçeye ve arka kapıya (solda) bağlayan geçit ve Siallagan Kralı'nın Mezarı (sağda).

2.2.4 Huta Siallagan Köyü'ndeki Somut Olmayan Miras ve İlişkili Somut Eserler

a. Gorga

Huta Siallagan'daki evler gorga adlı Batak'ın özel süsleri ile süslenmektedir. Gorga'nın motifi, şekli ve renkleri farklı anlamlar taşınmaktadır. Batak Gorga süsleri, evin dış duvarlarında bulunmaktadır. Gorga, geometrik, figüratif, hayvan, bitki motiflerinin yanı sıra, astronomik ve dev tasviri içeren birçok süslemeden oluşur. Renge göre, Toba Batak süsleri Silinggom Gorga ve Sipalang Gorga olmak üzere ikiye ayrılır. Silinggom Gorga daha çok siyah kullanırken Sipalang Gorga daha çok kırmızı kullanır. Bir geleneksel evde renklerin ve süsmelerin kullanılması ev sahibinin maddi durumunu gösterir. Batak evini dekore etmek için kullanılan renkler tipik Toba Batak renkleridir, yani "triwarna" veya "sitoluborna": Beyaz, siyah ve kırmızıdır (Saragih, Yulianto, & Pakpahan, 2019). Bu renkler normalde evde, kabartmalarda ve resimlerde görülebilir ve evrenin üç küresini temsil eder; beyaz Tanrı için, kırmızı insan için ve siyah karanlığın yaşamı içindir.

Bir çocuğun Batak halkına en büyük hediye olduğu için kadın göğsü motifi, doğurganlık ve bereketi sembolize etmek amacıyla kullanılmıştır. Kertenkele motifleri toprağın verimliliği ve bereketi anlamına gelmektedir, bu sebeple kertenkele motifi çoğunlukla kapıda tasvir edilmiştir ve genellikle göğüs ve aslan motiflerin arasında yer almaktadır (Bayındırlık ve Elektrik İşleri Bakanlığı, 1973). Aslan motifleri, ön sütunların sağ ve solunda bulunmakta, hukuk ve doğruluk için adaleti sembolize etmektedir (Saragih, Yulianto, & Pakpahan, 2019).

Resim 2.17. Huta Siallagan'daki geleneksel evlerde bulunan bazı Batak süsleri: Susu/Adep-adep, kadın göğsü motifi (solda), Singa-singa, aslan motifi (sağda) ve Boraspati, kertenkele motifi (aşağı).

b. Ulos

Ulos, Batak geleneksel dokuma kumaşıdır. Batak Toba ve Pakpak buna Ulos, Batak Karo Uis ve Batak Simalungun ise Hiou adını verir. Bu kumaş Batak kültüründeki önemli renk, çoğunlukla beyaz, kırmızı ve siyah ile boyanmaktadır. Bu renkler, süpervolkanın yamaçlarında yetişen bitkilerden elde edilen doğal renklerdir. Ulos, geleneksel törenlerin temel gereksinimidir ve Batak Dansı için de kullanılır. Ayrıca Ulos, renklerine ve motiflerine göre farklı değer ve anlamlara sahiptir.

Resim 2.18. Ulos

c. Batak Alfabesi

Resim 2.19. Batak Alfabeli Belge.

d. Batak Takvimi

Resim 2.20. Batak Takvimi

e. Atalara sunuda bulunma

Batak halkı, atalarının ruhları ile çok ilgilenir. Bir insan öldükten sonra ruhların torunlarının hayatlarını etkileyebileceğine ve çocukların ve torunların hayatlarında ve kaderlerinde rol oynayabileceğine inanırlar. Bu yüzden evlerinde, ölüleri için çatıya sunular asarlar.

Resim 2.21.Tavana asılan sunular.

f. Tortor Geleneksel Dansı

Tortor, Batak Toba halkının yaşam tarzını temsil eden bir geleneksel danstır ve geleneksel müzik gondang sabangunan veya gondang hasapi (bir dizi geleneksel enstrüman) eşliğinde tören etkinliklerinde sergilenir. Gondang olmadan Tortor performansı yapılamaz. Her ikisi de tören faaliyetlerinin ayrılmaz parçalardır (Heniwaty, et al., 2019).

Tortor geleneksel dansı; din, evlilik geleneği ve vefat geleneği hakkında bilgi vermek ve iletmek için kullanılan bir araçtır. Aynı zamanda özel konukları karşılayan bir dans olabilmektir (Kasmahidayat, 2019). Performans ayrıca sadakat, kardeşlik, mücadele ve otoritenin anlamı hakkında bir mesaj vermektedir (Heniwaty, vd., 2019).

x

Resim 2.22. Tortor Dansı performansı.

2.2.5 Huta Siallagan'ın Miras Varlıklarının Önemi ve Değerleri

Huta Siallagan'ın belirli miras varlıklarının (somut ve somut olmayan) bir bütün olarak önemli değerleri şu şekilde tanımlanabilir:

1) Tarihi değerler: özellikle Batak halkının yerel tarihi, kanunları ve gelenekleri.
2) Mimari değerler: köyün nasıl kurulduğu, ev inşa etme teknikleri, köyü düşman saldırılarından koruma, tarım arazisi oluşturma (taşlarla derlenmiş) yöntemleri ve mezar sandığı (lahit) yapımı.
3) Kültürel ve sosyal değerler: Batak halkının gömü gelenekleri, akrabalık sistemi (marga), yasaları ve geleneksel Tortor performansı.
4) Güzel sanatlarda yer alan estetik değerler: geleneksel evlerdeki sembolik dekoratif sanat.

2.2.6 Huta Siallagan Köyü'nün Mevcut ve Koruma Durumu

Huta Siallagan Köyü nispeten küçük ölçekli yerel bir topluluğa aittir, yerel kültür, yaşayan gelenekleriyle korunmuştur. Ayrıca, oldukça muhafazakâr olan toplum, birçok miras varlığının korunmasına katkıda bulunmuştur.

Tek miras varlığının mevcut durumu ile ilgili olarak, Huta Siallagan Köyü'ndeki geleneksel evlerde yalnızca bir aile yaşamaktadır. Köyün çerçevesinde iyi korunmuş sekiz ev, bir pirinç ambarı, iki yargılama taşı alanının yanı sıra köyü çevreleyen duvar bulunmaktadır. Ancak günümüzde konut sakinlerinin yaşam ihtiyaçları nedeniyle geleneksel evlerin arkasında yeni binaların eklenmesiyle evler genişletilmiş ve çatılar çinko çatılara dönüştürülmüş.

Bu geleneksel yerleşim bölgesinde mevcut birkaç sorun vardır:

- Orijinal geleneksel yapı malzemeleri değiştirilmiş ve yeni malzemeler eklenmiştir; bu, yapı ölçeğinde değer eksikliğine neden olmuştur.
- Yerleşimlerin çevresindeki peyzaj ve bitki örtüsü korunmamıştır.
- Otopark ve konaklama gibi turistik tesis eksikliği bulunmaktadır.

Huta Siallagan bir turizm destinasyonu olarak kabul edildiği için, yerel halkın çoğu bir turist veya rehberdir, sahne sanatları ve müzik performansı sergiler ya da el sanatları ve hediyelik eşyalar üretir.

Resim 2.23. Geleneksel yapının arkasında inşa edilen modern binalar.

Resim 2.24. Turizm amacıyla yapılan, evin alt katında bir suçlunun nasıl hapsedildiğini gösteren figür.

Resim 2.25. Hediyelik eşya dükkanı.

Resim 2.26. Geleneksel evin önünde, turistler için fotoğraf çekim yeri (solda) ve tanıtım panosu (sağda).

2.2.7 Huta Siallagan Köyü'nün SWOT Analizi

Güçlü Yönler	**Zayıf Yönler**
• Huta Siallagan Köyü hem somut hem de somut olmayan miras olarak köyün özgünlüğünü korumuştur. • Huta Siallagan Köyü'nde Batak karakterine sahip sekiz geleneksel ev var. • Kültürel ve bilimsel miras alanı olarak kayıtlıdır. • Tuktuk Köyü, Tomok Köyü, Sipalaka Siallagan, arekoloji alanları, Sidabutar Kral Mezarı, Ark Natonang Gölü, Sigarattung Şelalesi, Huta Horang Köyü gibi diğer turistik yerlere bağlanır. • Tarihi binaların konut olarak kullanımı. • Dünyanın en büyük tekto-volkanik gölü olan UNESCO Küresel Jeopark Gölü Toba'da yer almaktadır. • Doğal, yerel, kültürel ve etnik olarak turizm alanıdır.	• Büyüyen turizm ve ticari baskı. • Turistler için otoparkı bulunmaması. • Orijinal geleneksel binaların malzemelerinin değiştirilmesi ve yeni malzemelerle müdahalelerde bulunulması sonucu yapılardaki değer kaybı. • Ahşap yapıların yangına karşı dayanıksız olması. • Sakinlerin köy koruması hakkında bilinçli olmaması.
Fırsatlar	**Tehditler**
• Huta Siallagan'ın Endonezya'da ve yurtdışında "tarih ve kültür şehri" olarak tanıtılması. • Devletin en üst düzeylerindeki ilgi, çok çeşitli bakanlıkların/ kurumların ve alt ulusal hükümetin katılımını teşvik edebilir. • Toba Gölü'nün Ulusal Stratejik Alan olarak ilan edilmesi. • Toba Gölü Turizm Alanı Yönetim Kurulu'nun belirli bir yetkisi vardır. • Hükümet bir Entegre Turizm Master Planı hazırlamaktadır. • Yerel topluluk destek gruplarının varlığı bilgi paylaşımını geliştirebilir, daha iyi yönetimi savunabilir ve yeni müdahaleleri teşvik edebilir. • Toplumun özellikle turizme yönelik iş değiştirmeye istekli olması. • Devletin en üst düzeylerindeki ilgi, çok çeşitli merkezi hükümet bakanlıklarının/ kurumlarının ve alt ulusal hükümetin katılımını teşvik edebilir.	• Turistik bölgeye sınırlı erişim: altyapı ağlarının bağlanması. • Göl suyu kalitesi ve orman alanları: Göl suyu kirliliği ciddi düzeyde olup, potansiyel turistler için olumsuz bir imaj yaratmakta ve su turizmi faaliyetlerini sınırlamaktadır. • Tarımsal işlevlerin dönüştürülmesi ve diğer faaliyetler nedeniyle ormansızlaşma. • Genellikle turist duraklarında bulunan çöp yığınları. Bu durum, etkisiz atık yönetim sisteminden hem yetersiz altyapılardan hem de ziyaretçi davranışlarından kaynaklanmaktadır. • Halkın, bölgesel kaynakların değeri konusunda az bilgi sahibi olması. Bölgeyi miras ve turizm potansiyeli açısından iyi yönetmek için bölgesel hükümetin anlayış eksikliği. • Düzenlenmemiş miras koruma faaliyetleri.

Tablo 2.2. Huta Siallagan'ın SWOT Analizi.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. ENDONEZYA'DA MİRAS YÖNETİMİ VE KORUMA HUKUKU VE POLİTİKALARI

Endonezya'da kültürel mirası koruma faaliyetlerinin kökeni 18. yüzyılın başlarına dayanmaktadır. Ancak, bu koruma faaliyetleri hükümet tarafından yönetilmemiş, çoğunlukla antika koleksiyoncuları veya kuruşlara bırakılmıştır. Akademisyenlerin "doğulu" insanların yaşamına (özellikle diller ve gelenekler) ilgisi nedeniyle, sözde "oryantal çalışmaları" olarak adlandırılan çeşitli miras örgütleri kurulmuştur. Bu, Hollandalı bilim adamlarının inisiyatifiyle 1778'de Batavian Sanat ve Bilim Derneği'nin (Koninklijk Bataviaasch Genootscahep van Kunsten en Wetenschappen) kurulmasına yol açmıştır. Bu dernek, bugün Cakarta'da Ulusal Müze haline gelen takımadaların kültürüne adanmış bir müze ve kütüphane kurmuştur (Suleiman vd., 1976; Tanudirjo, 1995, akt. Surbakti, 2017). Endonezya'daki İngiliz İmparatorluğu Dönemi'nde (1811-16) Korgeneral Sir Thomas Stamford Raffles, bu oryantal çalışmasıyla ilişkiliydi ve bugün arkeolojik kazı ve koruma açısından önemli anıtlardan biri olan Borobudur Tapınağı'nı harabe halindeyken keşfetmiştir (Soebadio, 1985). Keşiflerinden bazıları The History of Java'da yazılmıştır (Raffles, 1817).

1882'de İngiliz Antik Anıt Yasası yayınlanmış ve Comisie tot het Opsoren Verzamelen en Bewaen van Oudheidkundige Voorwerpen (Arkeolojik Nesnelerin İzlenmesi, Toplanması ve Korunması Komisyonu) adlı özel bir komisyon kurulmuştur. Bu kuruluş, hükümet tarafından gösterilen ilk miras koruma çabasıdır. Daha sonra 1885'te Yogyakarta'da tarihi ve antik miras meraklıları tarafından bir dernek kurulmuştur. Bu derneğin miraslarından bir tanesi, Kraton Yogyakarta yakınlarındaki Sono Budoyo Müzesi'dir (Surbakti, 2017). 1901'de Commissie in Neferlandsch-Indie voor Oudheidkundig Onderzoek van Java en Madoera (Hollanda'da Java ve Madura Arkeolojik Araştırma Komisyonu) adlı arkeolojik araştırma için başka bir komisyon kurulmuştur ve bu komisyon esas olarak Java ve Madura'ya odaklanmıştır. Böylece, Endonezya'daki ilk koruma çabaları, Hollanda Doğu Hint Adaları Hükümeti'nin yürüttüğü çalışmalar olmuştur. 1913'te komisyonun

yerini Prof. Dr. N. J. Krom'un önderliğinde Hollanda'daki Oundheidkundige Dienst-Indie (Arkeoloji Servisi) adlı resmi bir yönetim almıştır (Soebadio, 1985).

Ancak o zamanlar, kültürel mirası korumanın yeterli mevzuatta yeri yoktu, yalnızca belgelere ve soruşturmaya dayalıydı (Diaz, vd., 2016). Böylece, 1931'de Hollanda Hükümeti, Monumenten Ordonnantie Stbl (bundan sonra, MO Stbl) 238 adlı bir kültürel miras yasası yayınlanmıştır. Bu yasa, Endonezya'daki miras yasasının başlangıcıdır. Fakat, bu yasaya göre, miras koruması toplumun katkısını içermiyordu. Aksine, koruma yalnızca Hollandalı sömürgeciler tarafından kontrol edilen hükümetin sorumluluğu altındaydı. Böylece, genellikle Avrupalı araştırmacılar ve kültürel miras meraklıları bu kaynakları daha özgürce keşfedebildiler (Surbakti, 2017).

Ayrıca uygulamada hükümet, bir alanı miras veya anıt olarak belirledikten ve bunu takip eden nüfus hareketliliğinden sonra, miras koruma faaliyetleri daha etkili ve uygulanması daha kolay hale gelmiştir. Atina Tüzüğü'nün yayınlanması ve Avrupa Konseyi (1949), UNESCO (1950), ICOM (1952), ICCROM (1956) ve ICOMOS (1965) gibi çeşitli uluslararası kuruluşların kurulmasından sonra da bu kuruluşlar Endonezya'daki miras koruma hareketinde önemli bir rol oynamışlardır.

1945'de elde edilen bağımsızlık ile birlikte hükümet, Arkeoloji, Sanat ve Diller olmak üzere üç ayrı bölümden oluşan Kültür Dairesi bünyesinde Eğitim ve Kültür Bakanlığı'nı kurmuştur. O sırada hükümet, Endonezya Cumhuriyeti Anayasasını düzenlenmiş ve bu anayasanın 32. maddesinde belirttiği üzere "devlet, kültürel değerleri korumak ve geliştirmek için toplumun özgürlüğünü temin ederek, dünya medeniyetleri arasında Endonezya'nın milli kültürünü ilerletecektir" ve hükümetin yanı sıra toplumun tüm sektörlerinin katılımını gerektirmiştir. Dolayısıyla, hükümetin ulusal kültür mirasının korunmasını önemli bir konu olarak gördüğü söylenebilir. Ancak, yönetim politikası önemli ölçüde değişmemiştir ve MO Stbl 238/1931, başka eylemlerin temeli olmaya devam etmiştir (Diaz, vd., 2016).

1990'ın başlarında, Endonezya hükümeti MO Stbl 238/1931'i düzeltmek için 1992 tarihli Kültür Varlıkları Kanunu (Benda Cagar Budaya / Somut Olan Miraslar) adlı yeni bir yasa çıkarmıştır. Ancak bu yasa, öncekinden çok da farklı değildir. Miras

yönetimine toplumun katılımı uygun bir şekilde sağlanmadığı için, koruma konusunda tek yetkili hükümet olmuştur ve miras yönetimi bürokrasinin bir parçası olma eğilimi göstermiştir. Bir yıl sonra, hükümet 5/1992 sayılı Kanun'un uygulama kılavuzuna ilişkin Peraturan Pemerintah (bundan sonra PP olarak anılacaktır) adlı düzenleme yayınlanmıştır ve MO Stbl 238/193 içeriğinin çoğunu benimseyen 5/1992 sayılı Yasa eleştirilmiştir. Ek olarak, zamanın hükümeti de 1972 UNESCO Sözleşmesi'ni kabul etmiştir. 10/1993 sayılı PP'nin 18. maddesi[31] ve 42. maddesi[32]'nde nihayet sadece bilgi paylaşımı veya istişare düzeyinde olsa bile miras yönetimine toplum katılımı sağlanmıştır. Ekim 2010'da Endonezya hükümeti 5/1992 sayılı Yasayı, 11/2010 sayılı Kültürlerin Korunmasına İlişkin Yasayla değiştirmiştir.

[31] Madde 18: Kültürel miras nesnesi arama izni, başvuru sahibine aşağıdakiler için Bakan tarafından verilir: a. bilim ve teknoloji araştırması, b. kültürel miras nesnelerinin kurtarılması ve/veya korunması. *("Izin pencarian benda cagar budaya diberikan oleh Menteri kepada pemohon hanya untuk kepentingan: a. Penelitian ilmu pengetahuan dan teknologi, b. Penyelamatan dan/atau pelestarian cagar budaya").*

[32] Madde 42: Kültürel miras nesnelerinin korunmasına veya yönetimine topluluğun katılımı, bireyler veya tüzel kişiler, vakıflar, dernekler veya diğer benzeri organlara aittir. Topluluk katılımı, kültürel miras nesnelerinin korunması ve sürdürülmesine yönelik danışmanlık, seminerler, bağış toplama ve diğer faaliyetler şeklinde olabilir. (*"Peranserta masyarakat dalam pelestarian atau pengelolaan benda cagar budaya dapat dilakukan oleh perorangan atau badan hukum, yayasan, perhimpunan, perkumpulan, atau badan lain yang sejenis. Peranserta masyarakat sebagaimana dimaksud dapat berupa penyuluhan, seminer, pengumpulan dana, dan kegiatan lain dalam upaya perlindungan ve pemeliharaan benda cagar budaya"*).

3.1. TOBA GÖLÜ BÖLGESİNE İLİŞKİN MEVCUT MEKÂNSAL VE TURİZM PLANLARINA GENEL BAKIŞ

Toba Gölü ile ilgili hükümetin, şehir planları ve turizm tanıtım planlarının kapsamında önemli planlama sistemleri vardır:

<table>
<tr><th>Kategori</th><th>Şehir Planları</th><th>Turizm Tanıtım Planları</th></tr>
<tr><td rowspan="4">Merkezi Hükümet</td><td>Toba Gölü Bölgesi İçin Orta Vadeli Altyapı Yaptırım Programın Entegre Planı (RPI2JM)</td><td>Toba Gölü için Entegre Turizm Master Planı 2020-2045 (Turizm ve Yaratıcı Ekonomi Bakanlığı)</td></tr>
<tr><td>Toba Gölü ve Çevresinin Mekânsal Planı
(81/2014 Sayılı Başkan Yönetmeliği)</td><td>Toba Gölü Turizm Destinasyonları için 2020-2045 Master Planı (Ulusal Kalkınma Planlama Bakanlığı (BAPPENAS)</td></tr>
<tr><td>Ulusal Orta Vadeli Kalkınma Planı 2015-2019 (RPJMN)</td><td rowspan="2">Ulusal Turizm Geliştirme Ana Planı 2010-2025 (RIPPARNAS) (Endonezya Cumhurbaşkanı)</td></tr>
<tr><td>Ulusal Orta Vadeli Kalkınma Planı 2020-2024 (RPJMN) (18 Sayılı Başkan Yönetmeliği 2020)</td></tr>
<tr><td>Kuzey Sumatra Eyalet Hükümeti</td><td>2017-2037 Kuzey Sumatra Eyaleti Mekânsal Planı
(2017 tarihli 2 No'lu Bölgesel Yönetmelik)</td><td>2017-2025 Kuzey Sumatera Eyaleti Turizm Geliştirme Ana Planı</td></tr>
<tr><td>Samosir İli Belediye Hükümeti</td><td>2018-2038 Samosir İli Mekânsal Planı ile ilgili 2018 No. 3 Bölge Yönetmeliği</td><td>-</td></tr>
</table>

Tablo 3.1. Toba Gölü ile İlgili Mevcut Hükümet Planı.

Bayındırlık Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü ve Ulusal Bölge Geliştirme Çalışma Birimi, 2012 yılında Batam-Bintan-Karimun ve Toba Gölü Bölgeleri için RPI2JM'nin hazırlanmasının ardından Ekim 2013'te Toba Gölü Bölgesi için Orta Vadeli Altyapı Yatırım Programı Entegre Planının (RPI2JM) Tamamlanması ve Onaylanmasını yürürlülüğe koymuştur. Bu bütünleşik plan, altyapı gelişimini yönlendiren bölgesel hedeflere odaklanılmaması, altyapı geliştirme programları konusunda ilgili bakanlıklar/kurumlar ile yerel yönetimlerin birliktelikten yoksun

olması ve altyapı geliştirmeye yönelik etkisiz bütçe oluşturma gibi ortaya çıkan sorunlara dayanılarak düzenlenmiştir. Böylece, bu bütünleşik plan ile tüm paydaşlar Toba Gölü'ndeki altyapı geliştirme programında referans olarak kullanılabilecek karşılıklı bir anlaşma elde etmektedir. Plan, göl taşımacılığı, karayolu, su, telekomünikasyon, otoyol, havaalanı, sanitasyon ve enerjiye ek olarak, Toba Gölü Bölgesi'nin topluluğun canlı suyu (Aek Natio), ekosistem ve Batak yerlilerinin köy alanı olarak korunmasını da içermektedir.

Toba Gölü, Toba Gölü ve Çevresinin Mekânsal Planına İlişkin 2014 tarihli ve 81 sayılı Endonezya Cumhuriyeti Başkanlık Yönetmeliği'ne göre Ulusal Stratejik Alan olarak belirlenmiştir. Ulusal Stratejik Alanlar, devlet egemenliği, savunması ve güvenliği, ekonomi, sosyo-kültür ve/veya çevre üzerinde hem işlevi hem de çevresel taşıma kapasitesi açısından ulusal etkisine sahip alanlardır. Toba Gölü'nün Ulusal Stratejik Alan kapsamına giren kısımları; Göl Gövdeleri, Su Havzaları ve Toba Gölü sularıyla ilişkili Yeraltı Suyu Havzaları ile gölde olmayan aktivite merkezleri ve altyapı ağlarıdır. Bu yönetmenlik, doğal kaynakların ve canlı çevrenin korunması ve muhafazasına yönelik çabalara odaklanmaktadır. Bu yönetmeliğe göre, Toba Gölü koruma alanı, aşağıdakilerden oluşan korumalı L Bölgesi olarak gruplandırılmıştır:

a. Korunan Bölge 1 (L1 Bölgesi): Korunan orman alanları ve su toplama alanlarından oluşan ikincil alanlara koruma sağlayan bir alan.
b. Korunan Bölge (L2 Bölgesi): Sahil, nehir, göl ve yeşil alan işlevlerinin korunmasına müdahale edebilecek su ürünleri yetiştiriciliği faaliyetlerinden korumak amacıyla yerel bir korunan alan.
c. Korumalı Bölge 3 (L3 Bölgesi): Bir doğa rezervi, doğa koruması ve kültürel miras alanı.
d. Korumalı Bölge 4 (L4 Bölgesi): Doğal afete yaktın alan.
e. Korumalı Bölge 5 (L5 Bölgesi): Jeolojik koruma alanı.

Bir doğa rezervi, doğa koruma ve kültürel miras alanı olan L3 Bölgesi, aşağıda belirtilenlerden oluşur:

a. Doğa Turizm Parkı olan L3 Bölgesi.

b. Yaban Hayatı Rezervi olan L3 Bölgesi.
c. Kültür ve Bilim Koruma Alanı olan L3 Bölgesi ve
d. Deniz Koruma Alanı olan Bölge L3.

2015-2019 Ulusal Orta Vadeli Kalkınma Planı'nda (Rencana Pembangunan Jangka Menengah Nasionali RPJMN) belirtildiği üzere Toba Gölü, Endonezya hükümetinin üç yüksek öncelikli turizm destinasyonundan biri haline gelmiştir. Toba Gölü'nde kalkınmanın; tanıtım, turist rıhtımlarının onarımı, kara yollarının iyileştirilmesi, turistik destinasyonlara yönlendirmelerin arttırılması, su turizmi, Batak kültür turizminin geliştirilmesi ve konaklama kalitesi, ev yemekleri ve açık hava kafesinin artırılması ve doğal ve tarihi turistik cazibe merkezlerinin geliştirilmesi yoluyla gerçekleştirileceği belirtilmektedir.

2016 yılında, Toba Gölü Turizm Alanı'nın gelişimini hızlandırmak amacıyla, 49 Sayılı Başkanlık Yönetmeliği ile Toba Gölü Turizm Alanını Yöneten Yetki Kurulu (BOPDT) olarak adlandırılan yetkili bir kurum oluşturulmuştur. Bu kurumun görevi, operasyonel geliştirme stratejilerini planlamak, geliştirmek, yönetmek, kontrol etmek ve hazırlamaktır. BOPDT bakanlıklar, Kuzey Sumatera İllerinin yerel yönetimi, hükümet yetkilileri ve profesyonellerle iş birliği yapmaktadır. Ayrıca, Toba Gölü'nün gelişiminin uygulama stratejisi, erişilebilirliğin, olanakların ve ilgi çekici yerlerin geliştirilmesine odaklanmak üzerinedir (Marpaung, 2017).

Toba Gölü Bölgesi'ndeki politikalar, Ulusal Stratejik Alan olarak nitelendirildiği Sumatera Eyaleti Mekânsal Planına (2017-2037) ilişkin 2017 Kuzey Sumatera Eyaleti 2 numaralı bölgesel düzenlemeyi takip eder. 2017 Kültür Genel Müdürlüğü Performans Raporuna göre Toba Gölü bölgesindeki bazı geleneksel köyleri canlandırılmıştır, bunlar: Huta Lumban Nahulae yerli topluluğu, Huta Manda Batak Kültür Gelenek Kurumu, Sialanguan Köyü, Sinju Geleneksel Kurumu, Parsingguran I Geleneksel Köy Enstitüsü ve Huta Lumban Sioa Geleneksel Topluluğu'dur (Kebudayaan, 2018).

2020-2024 Ulusal Orta Vadeli Kalkınma Planı ile ilgili 2020 yılındaki 18 sayılı Cumhurbaşkanlığı Yönetmeliği'nde, Öncelikli Turizm Destinasyonların (DPP)

geliştirilmesi yoluyla yerel ekonomik kalkınmanın itici güçlerinden biri olarak bağlanabilirliğinin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi ile bölgesel turizmin geliştirilmesine odaklanılmıştır. Ulusal Öncelikli Kırsal Alanların (KPPN), KPPN Toba Samosir ve KPPN Samosir ile birlikte Köy Sahipli İşletmelerle (BUMDes) entegre edilmiş üstün mallara dayalı köyler arasındaki birlikteliği güçlendirmiştir. Toba Gölü, öncelikle turizm destinasyonlarının, kırsal toplulukların geliştirilmesi ve güçlendirilmesi ve sürdürülebilir turizmin uygulanmasında Sumatera Bölgesi Stratejik Öncelik Projesi'ne (Büyük Proje) dahil edilmiştir.

Şu anda, 2020-2045 için öncelikli turizm gelişimine yönelik Toba Gölü kalkınma master planı, başarı kapsamında ve 5 aşama ile 25 yıllık hedef süre içinde Toba Gölü Bölgesi için bir kalkınma stratejisinin hazırlanmasının belirlendiği Endonezya Cumhuriyeti 49 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Yönetmeliği ile yürütülmektedir. Her aşama 5 yıl süresince elde edilir. Bu plan, çalışma alanının potansiyeline ve bölge başkanının görev süresine göre orta vadeli planlamaya dayanmaktadır. Genel olarak bu plan, gölün bütünleşik gelişiminin bölgedeki turizmin gelişmesi üzerinde olumlu bir etkiye sahip olacağı turizm yönünü ortaya koymaktadır. Plan aynı zamanda sürdürülebilir Toba Gölü turizminin geliştirilmesinde paydaşların koordinasyonuna rehberlik etmek amacıyla, bölgenin bir bütün olarak kalkınması amacına paralel olarak uygulanmaktadır. Bu program, turizm, altyapı, ormancılık, denizcilik, mekânsal planlama ve yatırım yönlerini de ele almaktadır ve Toba Gölü turizminin gelişimindeki sorunlara ve zorluklara cevap verebileceği umulmaktadır.

3.2. HUTA SİALLAĞAN KÖYÜ'NÜ ETKİLEYEN MEVCUT MEKÂNSAL VE TURİZM GELİŞTİRME PLANLARI

Toba Gölü ile ilgili hükümet tarafından oluşturulan büyük planlardan (şehir planları ve turizm tanıtım planı), Huta Siallagan Köyü'nü etkileyen planlar üç farklı düzeyde oluşturulmuştur (Tablo 4.2).

Kategori	Kentsel/Mekânsal Planları	Turizm Planları	Kültürel Gelişme
Merkezi Hükümet	Toba Gölü ve Çevresinin Mekânsal Planı (81 2014 Sayılı Başkan Yönetmeliği)	Toba Gölü için Entegre Turizm Master Planı 2020-2045 (Turizm ve Yaratıcı Ekonomi Bakanlığı	Kültürel İlerleme Master Planı (halen hazırlık aşamasındadır)
		Toba Gölü Öncelikli Turizm Destinasyonları için 2020-2045 Master Planı [Ulusal Kalkınma Planlama Bakanlığı (BAPPENAS)]	
Kuzey Sumatra Eyalet Hükümeti	-	-	
Samosir Belediye Hükümeti	Samosir İlçesi 2018-2038 için Samosir Mekânsal Planı ile ilgili 2018 No. 3 Bölge Yönetmeliği	-	

Tablo 3.2. Huta Siallagan Köyü'nü Etkileyen Mevcut Planlar Sistemi.

3.2.1. Kentsel Planların Gözden Geçirilmesi

Merkezi ve yerel hükümetin kentsel planları, Huta Siallagan'ın uzun vadeli değişikliklerini daha yüksek düzeyde etkilemektedir. Söz konusu planların ana hatları ve içeriği aşağıda sunulmuştur.

Kategori	Yetki Düzeyi	Kentsel / Mekânsal Plan
Merkezi Hükümet	Başkan Yönetmeliği	Toba Gölü ve Çevresinin Mekânsal Planı (No. 81, 2014)
Samosir İlçesi Belediye Hükümeti	Samosir İlçesi	2018-2038 Samosir İlçesi için Samosir Mekânsal Planı ile ilgili 2018 No. 3 Bölge Yönetmeliği

Tablo 3.3. Huta Siallagan Köyü'nü Etkileyen Kentsel Planlar.

Planların içeriği ve mülklerle ilişkisi:

3.2.1.1. Toba Gölü ve Çevresi için Mekânsal Plan (2014 tarihli 81. Sayılı Başkanlık Yönetmeliği).

Bu yönetmelik, Toba Gölü alanı ve 2º10′ 3º00′ Kuzey Enlemi ve 98º24′ Doğu Boylamı koordinatlarında bulunan Havza Alan Arıtma (CAT) tanımlamasını taahhüt etmektedir. Toba Gölü bölgesi, Turizm Geliştirme Bölgesi (TDA) olarak anılan sekiz bölgeyi kapsamaktadır. Daha sonra ayrıntılı geliştirmenin odağı olmak için altı Anahtar Turizm Alanı (KTA) seçilmiştir. Bu KTA'dan, Huta Siallagan Köyü'nün bulunduğu yer olan Simanindo Mahallesi, ilk 5 yıl öncelikli alanlar arasında yer almaktadır.

Bu plan Toba Gölü'nü, insanların, ekosistemin ve geleneksel Batak Kabilesi köyünün yaşayan suyu (Aek Natio) olarak korumayı; ekim alanları ile entegre etmeyi, çevrenin taşıma kapasitesine uygun ve doğal afetlere dünya ölçeğinde uyumlu turizm alanı olarak geliştirmeyi amaçlar. Bu planda köy alanının korunmasını ve Batak yerli halkının kültürünü belirtilmiş olup, şunları içerir:

a. Yerli Batak köy alanı ve Batak tarihi mekanlarının kültürel değeri yüksek varlığını sürdürmek ve canlandırmak,
b. Batak kültürü mimarisiyle inşa edilen konutlar göle doğru bakılması,
c. Batak kültürünün merkezini uluslararası ölçekte geliştirmek,
d. Sağlık tesisi hizmet altyapısı ve tıbbi hizmetlerin nicelik ve niteliğinin geliştirilmesi (hizmet ve sağlık personeli sayısı ve kapsamı),
e. Eğitim tesisleri ve öğretim kadrosu için hizmet altyapısının nicelik ve niteliğinin geliştirilmesi,
f. Yerleşim altyapı hizmetlerinin çevre sağlıklaştırması, drenaj ve katı su, içme suyu ve yeşil açık alan şeklinde nicelik ve niteliğin geliştirilmesi ve,
g. Güvenilir elektrik ve telekomünikasyon altyapısının niceliğini ve niteliğinin geliştirilmesidir (Madde 8).

Bu yönetmelikte, Huta Siallagan, kültürel ve bilimsel miras alanı olan L3 Bölgesi olarak tanınmaktadır. Bu alan, tarihi kalıntı, arkeolojik nitelikte yapı, anıt, yapı ve siteler biçiminde bilimin gelişmesi için kullanılan değeri yüksek bir insan kültürünün ürünü olarak kategorize edilir. Kültürel ve bilimsel miras alanları için imar düzenlemeleri şu şekildedir:

a. İzin verilen faaliyetler, koruma, kurtarma, güvenlik ve kültürel miras ve bilim üzerine araştırma faaliyetlerini içerir.

b. Bu koşulda izin verilen faaliyetler, kültürel miras ve bilim alanının işleyişine müdahale etmeyen, a bendinde belirtilenler dışındaki turizm faaliyetleri, sosyal-kültürel, dini faaliyetler ve faaliyetlerdir.

c. İzin verilmeyen faaliyetler arasında bölgenin işlevlerine uygun olmayan bina inşaat faaliyetleri, nesneler, binalar, yapılar ve tarihi miras alanları şeklinde ulusun kültürel zenginliğine zarar veren faaliyetler, belirli jeolojik oluşumlara sahip alanlar ve yerel halkın kültürünü koruma çabalarına müdahale eden faaliyetler ve

d. Bilimin gelişmesi için nesneler, binalar, yapılar ve tarihi miras alanlarının korunmasına yönelik tesisler için minimum altyapı ve tesislerin sağlanmasıdır (79. Madde d bendi).

3.2.1.2. 2018-2038 Samosir ilçesi için Samosir Mekânsal Planı ile ilgili 2018 No. 3 Bölge Yönetmeliği.

Bu düzenleme, Simanindo Bölgesi de dahil olmak üzere dokuz bölgeyi içeren Samosir ilçesindeki kalkınma uygulamasının işlevsel hale getirilmesi için bir araç olarak oluşturulmuştur. Bu amaca ulaşmak için, hükümetin mekânsal alanlarına atıfta bulunarak iki kategoriye ayrılan birkaç strateji formüle edilmiştir: Korunan alan ve tarım alanı. Simanindo Bölgesi'ni doğrudan etkileyen birkaç stratejiden turizm gelişimi ve kültürel miras, bu bölge şu şekilde kabul edilir:

a. İlçenin koruma alanları olan doğa rezervlerini, doğa koruması ve kültürel miras alanları ve
b. İlçenin tarım alanı olan turizm ve yerleşim alanları için ayrılmış alanlar.

Ekili alanların geliştirilmesine yönelik ve politikanın uygulanmasına yönelik strateji, çevrenin taşıma kapasitesine göre yönlendirilir, başta turizm potansiyeli olan yerlerde, doğal veya kültürel turizm, dini turizm ve suni turizm olmak üzere tüm sektörlerle entegre turizm alanları geliştirmektir.

Yukarıdaki belirttiği gibi kültürel miras, bilimin gelişmesi için tarihi kalıntı, arkeolojik yapı, anıt, yapı ve siteler şeklinde kullanılan yüksek değerli insan kültürünün bir sonucu olarak kriterlere göre belirlenir. Simanindo Bölgesi'nin kendi kültürel mirası arasında Kral Sidabutar'ın Mezarı, Sigale-gale Dansı'nın kültür turizmi performansı, Huta Bolon, Huta Siallagan'ın Yargılama Taşı Alanı (Madde 32) bulunmaktadır. Simanindo'da turizm için ayrılmış olan alan, daha sonra kültür, doğa, yapay ve özel ilgi alanlarının turizm gelişimi için bölgeye göre kategorize edilmiştir. Kültür turizminin gelişmesi için alan Batu Hobon, Sidabutar Tomok Mezarı, Siallagan Ambarita Mezarı, Simanindo Geleneksel Evi, Simanindo Müzesi ve Huta Bohon'daki Eski Batak Köyü'nden oluşmaktadır (Madde 41).

Doğal ve kültürel miras koruma alanlarının gerçekleştirme önerisi aşağıdaki yollarla uygulanır:

a. Doğal ve kültürel miras koruma alanının sınırlarını onaylamak,
b. Doğal koruma ve kültürel miras alanlarının belirlenmesinden etkilenen denetim yollarının inşaatı,
c. Koruma ve kültürel miras alanlarının belirlenmesinden etkilenen alan sahiplerinin belirlenmesi,
d. Doğal koruma ve kültürel miras alanları için (satın alma, bölümleme) anlaşmaları uygulamak,

e. Doğal koruma ve kültürel miras alanlarında rehabilitasyon ve yeniden ağaçlandırma uygulamak,
f. Doğal koruma ve kültürel miras alanındaki orman hasarı ve ormansızlaşmanın belirlenmesi, ve
g. Doğa rezervlerinin ve kültürel miras alanlarının sosyalleştirilmesidir.

Kültürel miras alanlarına yönelik imar yönetmeliklerinin genel hükümleri, alanı küçültme veya kültürel miras alanlarını dönüştürme potansiyeline sahip faaliyetler için yasaklanmıştır. Çevre ve kültürel miras olarak turizm için belirlenmiş alanlar, imar yönetmeliklerinin genel hükümlerine, çevresel sürdürülebilirliğe ve kültürel koruma yapılarına dikkat etmelidir. Ayrıca kullanım için, yerel yönetimden veya kültür sektöründen sorumlu bakanlıktan izin alınmalıdır.

3.2.2. Turizm Tanıtım Planlarının Gözden Geçirilmesi

Huta Siallagan Köyü'nden etkilenen turizm tanıtım planları şunlardır:

Kategori	Turizm Tanıtım Planı
Merkezi Hükümet	Toba Gölü Entegre Turizm Master Planı 2020-2045
	Toba Gölü Öncelikli Turizm Destinasyonları için 2020-2045 Master Plan

Tablo 3.4. Huta Siallagan Köyünü Etkileyen Turizm Tanıtım Planı.

3.2.2.1. Toba Gölü Entegre Turizm Ana Planı (bundan sonra, ITMP) 2020-2045.

Bu plan, Toba Gölü için daha kapsamlı ve entegre bir turizm gelişimini kolaylaştırmak için hazırlanmıştır. Toba Gölü ITMP'de turizm faaliyetleri programı, altyapı, ormancılık, denizcilik, mekânsal planlama ve yatırım konularını ele almaktadır. Turizm sorunlarını, sosyo-ekonomik boyutun ihtiyaçlarıyla ilişkili mekânsal boyutları ve altyapıyı iyileştirmeye odaklanarak çözmektedir.

Toba Gölü ITMP'deki Samosir ilçesindeki önemli yerleşimler aşağıdadır:

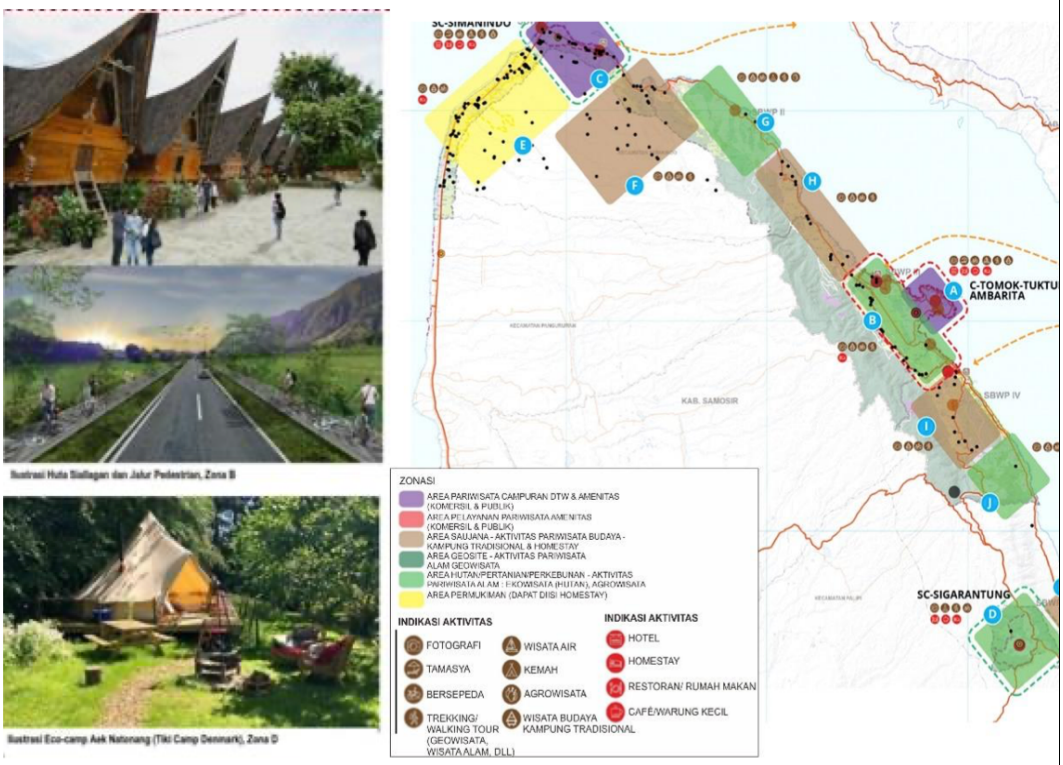
Kategori		Mülkiyet adı	Türleri
Simanindo (KWU 2)	Simanindo-Batuhoda, yukarı kaldırma Samosir	Pantai Batu Hoda, değiştirilmiş YTT tortusu	Şelale
		Huta Bolon Müzesi	Kültürel Cazibe
		Simanindo Teras Tortusu	Jeopark Master Planında açıkça belirtilen jeolojik alanlar
	Ambarita-Tuk Tuk, Dasitik lav kubbesi	Huta Siallagan Taş Sandalye Antropolojik Alanı	Kültürel Cazibe
		Sipalaka Siallagan, arkeoloji siteleri	Kültürel Cazibe
		Ambarita, dasitik lav kubbesi	Jeopark Master Planında açıkça belirtilen jeolojik alanlar
		Tuktuk, dasitik kubbesi	Jeopark Master Planında açıkça belirtilen jeolojik alanlar
		Tomok, Sidabutar King'in mezarı	Kültürel Cazibe
		Tomok, göl tortusu	Jeopark Master Planında açıkça belirtilen jeolojik alanlar
		Ambarita Köyü	Kültürel Cazibe
		Tuktuk Köyü	Kültürel Cazibe
		Tomok Köyü	Kültürel Cazibe
		Aek Natonang Gölü	Doğal Cazibe
		Sigarattung Şelalesi	Şelale

Table 3.5. Samosir ilçesindeki önemli yerler ve türleri.

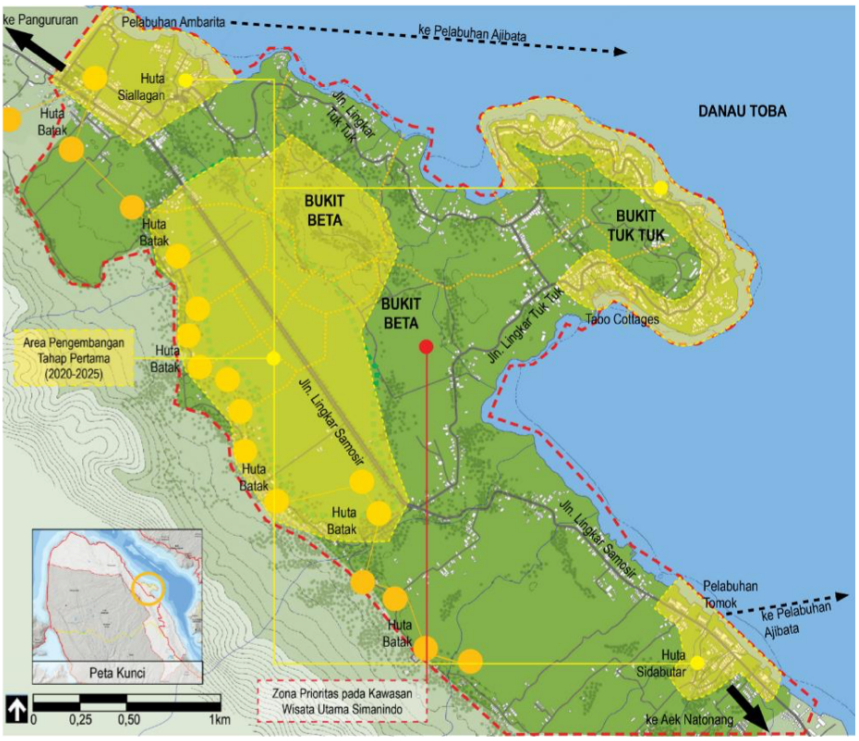
Huta Siallagan, Simanindo Bölgesi’nde yer aldığından, Huta Siallagan Köyü'nü de etkileyen, Önemli Turizm Yerleri olarak (bundan sonra KTA olarak anılacaktır) Simanindo'nun imar planlarıdır. Simanindo Önemli Turizm Aktiviteleri Planı, Toba Gölü Entegre Turizm Master Planı 2020-2045 yıllarını kapsamaktadır.

Stratejiler / Planlar	Önerilen Faaliyetler
Alan Düzenleme Planları	- Kültürel miras yapılarını, özellikle geleneksel Batak binalarını, peyzajlarıyla birlikte orijinal koşullarına uygun hale getirmek ve tarihi değerlerini korumak için restore etmek. - Kültürel ve doğal alanlar arasındaki yaya yollarının kalitesini iyileştirerek ziyaretçilerin kültür ve doğanın tadını çıkarırken güvenli ve rahat olmalarını sağlamak. - Binaları ve çevrelerindeki alanı yeniden düzenleyerek halkın, göl kenarına hem fiziksel hem de görsel olarak erişimini yeniden sağlamak. - Bölgedeki araç sayısını azaltmak amacıyla park ve sürüş konseptini desteklemek için, özellikle limanlar, aktarma alanlarının konumunu güçlendirmek. - Yönler/yollar, bilgi panoları vb. sağlayarak mevcut TDA hakkında bilgileri yeniden üretmek. - Kamu tesislerinin (tuvaletler, ibadethaneler, çöp kutusu, kiosklar vb.) nitelik ve niceliğinin iyileştirilmesi ve uluslararası standartlara (boyut, işçilik kalitesi, evrensel tasarım ilkelerine uygunluk vb.) uygun hale getirilmektedir.
Entegre altyapıyı yapılandırma planları.	- Simanindo Bölgesi'nde trafik yönetiminin düzenlenmesi ve turistlere tur otobüslerinin sağlanması. - Simanindo turistik bölgesine erişimin yanı sıra Samosir Bölgesi'nin çevresine karayolu bağlantısının desteklenmesi için yol erişiminin iyileştirilmesi. - KTA Simanindo'da drenaj ağının planlanıp, inşa edilmesi ve çevredeki mahallelerin genişletilmesi. - KTA Simanindo'da drenaj ağlarının planlanıp, inşa edilmesinin yanı sıra selle başa çıkmak için su baskını durdurma havuzunun geliştirilmesi - Çeşme suyu kalitesinin iyileştirilmesi, Simanindo Bölgesi'nde su alma ve aktarma ağlarının inşa edilmesinin yanı sıra ilçe ve kırsal başkentinin SPAM inşası. - Güvenli SPALD erişimini arttırmak için KTA Simanindo'da merkezi bölgesel, ortak bir kentsel SPALD oluşturmak. - Atıkları, kaynaktan geçici atık alanına (TPS) taşımak için KTA Simanindo'da bir toplama tesisi geliştirmek. - Yeni müşterilere elektrik sağlamak için %100 elektrifikasyon sağlamak ve KTA Simanindo'daki aktarma ağının güvenilirliğini arttırmak. - Mobil telefon hizmetlerini %100'e yükseltmek ve KTA Simanindo'ya fiber optik eklemektir.

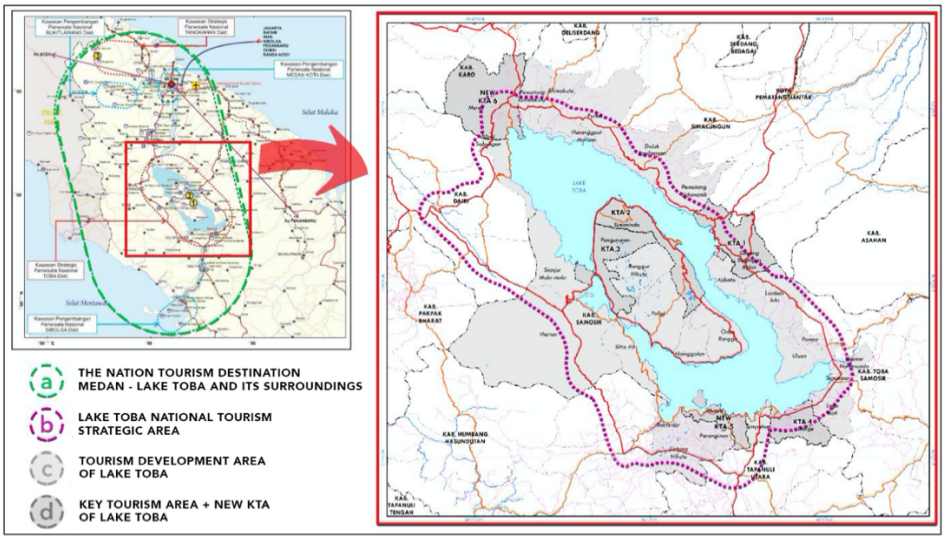
Tablo 3.6. KTA Simanindo Geliştirme Planı.

Resim 3.1. KTA Simanindo Bölgesi'nin Cazibe Gelişimi İllüstrasyonu.

Resim 3.2. KTA Simanindo'da 2020-2025 dönemi öncelikli imar ve geliştirme alanları haritası.

Resim 3.3. Toba Gölü ITMP'deki TDA ve KTA'nın konumu.

3.2.2.2. Toba Gölü Öncelikli Turizm Destinasyonu için 2020-2045 Master Planı.

Bu plan, Toba Gölü'nün tüm turistik destinasyonlarının 25 yıllık bir süre içinde geliştirilmesini önermektedir ve ilk 5 yıl için ayrıntılı bir turizm alanı geliştirme planı sunmaktadır. Turistik yerlerin çevresel, sosyal, ekonomik, kültürel fırsatlarına ve kısıtlamalarına yanıt verme ve doğal ve kültürel kaynakların bozulmasını önleme çerçevesinde turizm tesislerinin geliştirilmesi, altyapı ve diğer faaliyetlerin desteklenmesi için bu plan bir temel oluşturacaktır.

Kültürel mirasın korunmasından bahsedilir ve kültürel miras nesneleri, bina, yapı, yerleşim ve alanlar olarak ayrılır. Toba Gölü'ndeki geleneksel Batak evlerinin çoğu değişmiştir ve bu nedenle evlerin özgünlük değerleri düşüktür. Bundan dolayı geleneksel yerleşimler ve çevresinin yeniden canlandırılması ve hikâye anlatım ve rehberlik biçiminin zenginleştirmesi önerilmektedir.

Ek olarak, kültürel miras yapılarını restore etme planı, geleneksel Batak yapılarını özgün haline getirme ve değerlerini koruma, kültürel ve doğal alanlar arasındaki yaya ve bisiklet yollarının kalitesini iyileştirme hem fiziksel hem de görsel olarak göl kenarına kamu erişimini sağlama, turistik yerler konusunda bilgilendirme ve uluslararası standartlara göre kamu tesislerinin nitelik ve niceliği iyileştirmeye yönelik öneriler planın odağındadır.

Bu plan aynı zamanda gelecekte Huta Siallagan Köyü'nün bulunduğu Ambarita Küme Alanı gibi bazı alanlardan da bahsetmektedir; ancak bölge hakkında ayrıntılı bir plan/proje içermez. Ambarita Küme Alanının Düzenleme Planı aşağıdaki önerileri içermektedir:

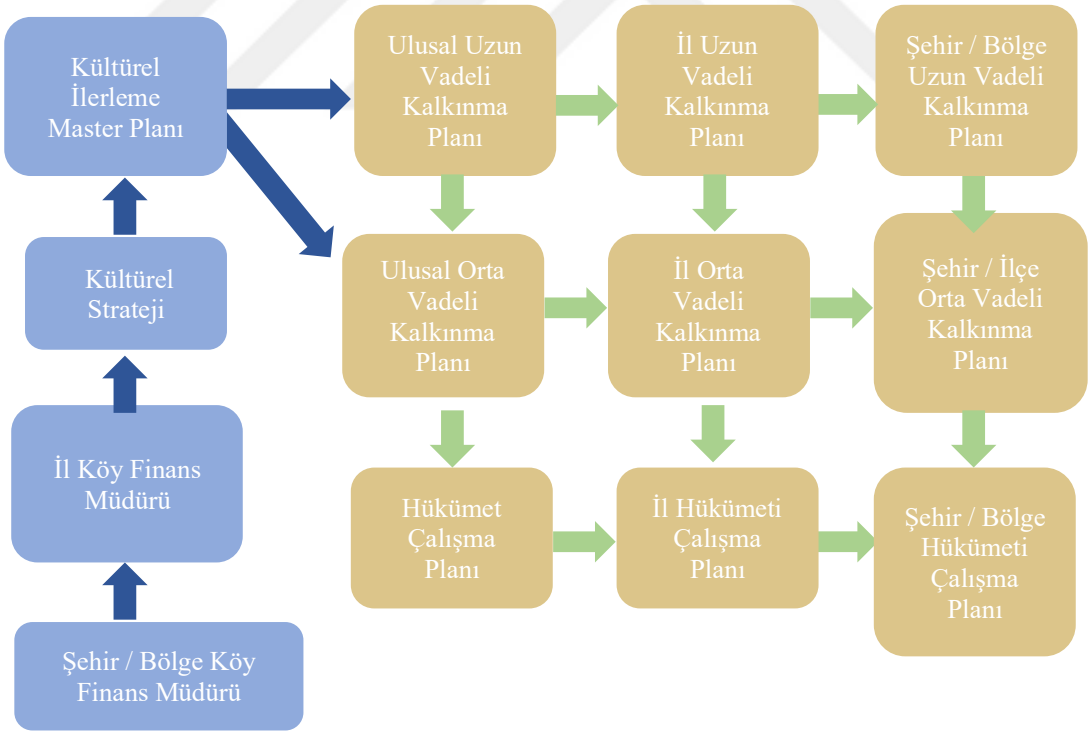
- Huta Siallagan'ın yeniden canlandırılması,
- Huta Siallagan çevresindeki bölgenin turistler için canlandırması,
- Ambarita limanından Huta Siallagan'a kadar göl kenarının yayalaştırılması ve Ambarita limanından Huta Siallagan'a kadar bina düzenlemeleridir.

Faaliyetler/Alt Projeleri	Hedefler	İşin kapsamı
Sosyalleşme/Topluluk ve Arazi Hazırlama	1. Mevcut Turizm Çekim Alanı haline getirmek; 2. Uluslararası standartlara uygun kamu tesisleri kurmak; 3. Turizmi desteklemek için bölgesel atmosferin kalitesini arttırmak.	Yönetim ve bakım için kurumsal İK fonlarının hazırlanması da dahil olmak üzere, sınırda olan ve düzenleme alanında bulunan arazi sahipleri ile konsolidasyon.
FS, Master Plan, Çevre Belgeleri ve DED Yapımı		Alan düzenleme kılavuzları, tasarım konsepti ve diğer gerekli hazırlık kriterleri belgelerinin hazırlanması.
İnşaat Yürütme		Gözetim dahil fiziksel çalışma

Tablo 3.7. Huta Siallagan Bölgesi Düzenleme Eylem Planı.

3.2.3. Huta Siallagan Köyü'nün Kültürel Gelişimi için Master Plan

Tarihi Huta Siallagan Köyü'ne odaklanan ayrıntılı Kültürel İlerleme Ana Planı, halen Kültür Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmaktadır. Kültürel ilerleme için ana planın akışı aşağıdaki gibidir:

Tablo 3.8. Merkezi Hükümet Tarafından Kültürel İlerleme Master Planının Akışı (Renstra Ditjenbud, 2020-2024).

Birim	Kültürel İlerleme Master Planı için Önerilen Ana Stratejiler
Kültürel Koruma Müdürlüğü	a. Bakanlıktaki küratörleri de dahil ederek ve DKI Jakarta İl Hükümeti tarafından yürütülen kültürel mirasın belirlenmesi sürecini destekleyerek Eğitim ve Kültür Bakanlığı Koleksiyonundaki belgelerin güncellenmesi de dahil olmak üzere bir envanter hazırlamak. b. Ulusal Kültür Mirası Uzman Ekibi toplantısında koleksiyon çalışmasını kolaylaştırılmak. c. Çok önemli olan binalar, konum ve coğrafi mekân birimleri ile ilgili dokümantasyonu güncellemeyi içeren bir envanter yapmak. d. Ulusal Kültürel Miras Uzman Ekibi toplantısında bina, konum ve coğrafi mekân biriminin çalışmasını kolaylaştırılmak. e. Endonezya'nın somut olmayan kültürel mirasını belirlemek ve veri tabanı güncellenmek. f. Yerel yönetim tarafından uygulanan politikaları görmek için Endonezya'nın somut olmayan kültürel mirasının belirlenmesi hakkında periyodik raporlar hazırlamak. g. Paydaşlara, topluma, akademisyenlere ve kültürel toplumlara, Endonezya'nın somut olmayan kültürel mirasının ulusal kimlik olarak korunmasının önemi konusunda sosyal yardım sağlamak. h. Endonezya'nın somut olmayan kültürel mirası olarak belirlenen somut olmayan kültürlerin sayısını artırmak. i. Yerel yönetimleri Endonezya'nın somut olmayan kültürel mirasını korumaya teşvik etmek. j. Kültürel miras koruma ve yönetimi için yol haritaları hazırlamak. k. Kültürel mirası koruma alanında denetim sağlamak. l. Kültürel mirasın korunması ve yönetimi ile ilgili yerel yönetimler ve paydaşlarla iş birliğini güçlendirmek. m. Kültürel miras korunması için normlar ve kriterler hazırlamak n. Kültürel Miras Ulusal Derecenin bakımını, kurtarılmasını, restorasyonunu, imarını ve korumasını gerçekleştirmek. o. Kültürel miras kullanım izinleri için yönergeleri yaygınlaştırılmak. p. Hızlı, kesin ve şeffaf lisans yönetimini iyileştirmek. q. Kültürel miras kullanımına yönelik izin hizmetlerinin kalitesini iyileştirmek için bakanlıklar ve diğer ilgili paydaşlarla ilişkiler kurmak. r. Kültürel miras sıralamasına ve yetki alanlarına göre yerel yönetimlerle iş birliğini güçlendirmektir.
Kültürel Miras Koruma Merkezi	a. Özellikle kültürel mirasla ilgili Bölgesel Yönetmeliklerin hazırlanmasında yerel yönetimlerle koordinasyon sağlamak. b. Dijital verilerin, özellikle de Belediye Bölge Hükümeti genelindeki kültürel miras verilerinin entegrasyonunu içermektir.

Tablo 3.9. Kültürel İlerleme Master Planı için önerilen ana stratejiler.

Hükümet, Samosir ilçesindeki kültürel mirası koruma, geliştirme, muhafaza etme ve kullanma çabalarından biri olarak aşağıdaki gibi birkaç düzenleme getirmiştir.

1. Samosir kültürel miras ekibinin kurulmasına ilişkin 2018 tarihli 147 sayılı Yönetmelik.

2. 2018 yılı 206 sayılı Samosir İlçesi'nde Gelenek Hukuku Topluluk Komitesinin Oluşmasına İlişkin Samosir İlçesi Yönetmeliği.
3. Gelenekler, Toplumsal Alışkanlıklar ve Geleneksel Kurumları Güçlendirilmesi, Korunması ve Geliştirilmesi ile ilgili 2006 tarihli 25 sayılı Bölgesel Yönetmelik.

Önceki bölümde, bazı mekânsal ve turizm planlarının miras koruma konularını kapsamına dahil ettiğini; ancak uygulama, bakım, kontrol, afet önleme ve finansman gibi diğer bazı bileşenlerin hala eksik olduğunu görmek mümkündür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

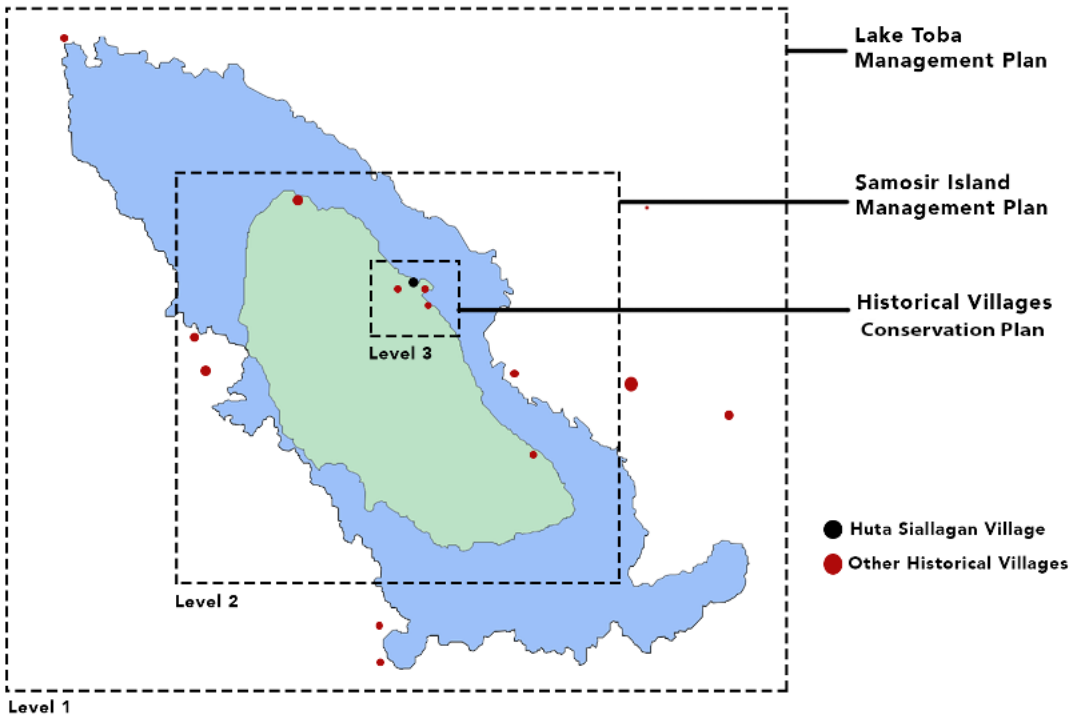
4. ÖNERİ VE TARTIŞMA

4.1 HUTA SIALLAGAN KÖYÜ MİRASININ KORUNMA VE YÖNETİM ÇERÇEVESİ

Dünya Mirası Sözleşmelerinde belirtildiği gibi, Koruma ve Yönetim Planının nihai amacı, mirasın OUV'i, bütünlüğü ve özgünlüğünü korumaktır. Huta Siallagan Köyü'nün UNESCO Dünya Mirası Küresel Jeopark'ının bir parçası olduğu düşünüldüğünde, Toba Gölü Yönetim Planı zorunlu bir belgedir. Ancak bu belgenin, adadaki tarihi köylerle ilgili miras korunma konuları içeren kapsamlı planlar tarafından desteklenmesi gerekmektedir. Ayrıca, Jeopark yönetim konuları, yerel veya kültürel peyzaj düzeyinde hazırlanmamış veya düzenlenmemiştir.

Kültürel miras ve doğal özelliklerine göre Toba Gölü, Samosir Adası, Huta Siallagan Köyü ve adadaki diğer köyler hep birlikte bir tür kültürel peyzajı temsil etmektedir. Mevcut planlama belgeleri, 4. Bölüm'de açıklandığı gibi kılavuzlardan bazılarıyla birlikte değerli miras varlıkları dikkate alınarak ulusal, bölgesel ve yerel düzeyde hazırlanmıştır. Tüm ilgili mevcut belgeler hesaba katılarak ve doğal çevreye bağlılığı da dikkate alınarak, Huta Siallagan Köyü için ayrıntılı bir koruma planı hazırlanmalıdır.

Üstelik, değişiklikleri daha iyi yönetmek ve tarihi çevrenin ve kültürel peyzajın durumunu iyileştirmek amacıyla, miras koruma planlaması üç seviye şeklinde tanımlanmalıdır. Birincisi, Toba Gölü (Küresel Jeopark) için genel bir Yönetim Planı, ikincisi Samosir Adası'daki hem doğal hem de yapılı çevre (kültürel peyzaj olarak) tüm alanına içeren bir plan ve son olarak da tarihi köyleriyle ilgili ayrıntılı koruma planıdır (örneğin Huta Siallagan Köyü).

Tablo 4.1. Samosir Adası'nın kültürel peyzajı için Yönetim ve Koruma Planı seviyelerini gösteren çerçeve.

Burada ele alınan kültürel peyzaj için Koruma ve Yönetim Planı, Dünya Mirası Komitesi'nin Operasyonel Kılavuzlarda belirtilen beş C'nin stratejik hedefleri (Koruma, Kapasite Oluşturma, İletişim, Güvenilirlik ve Topluluk) göz önünde bulundurularak önerilmektedir.

Kategori	Planlar	Faaliyetler	Hedef
Koruma: (Conservation)	• Makul Koruma sistemi • Orijinal Halini Koruma ve Konut Sakinleri İçin Kolaylık Sağlanması	Yerleşimin orijinal biçimini korumak için konut sakinlerinin faaliyetleri kısıtlanmalıdır. Sakinler yaşamlarını, köyün önemli fiziksel ortamına uyumlu bir şekilde sürdürmelidirler.	Sürdürülebilir Yaşam Mirası
Kapasite geliştirme: (Capacity Building)	• İdari Uzmanı Güçlendirilmek ve Koruma için Desteklenmesi • Sakinlerin Koruma Kapasitesinin Geliştirilmesi • Koruma Danışma Organının Kurulması	Sakinler, koruma idaresine katılmaya ve sürdürülebilir yönetim programını desteklemeye dahil edilmelidirler. Mevcut planlarla uyumlu bir şekilde, yerel yönetim ile koordine olarak başarılı koruma ve yönetim uygulaması amacıyla köy için koruma danışma organı kurulmalıdır.	
İletişim: (Communication)	• Yetkililer ve İnsanlar Arasında Ortaklık • Sakinlerin Farkındalığının ve Katılımının Arttırılması • Ziyaretçiler İçin Promosyon ve Katılım Sistemi	İletişim yoluyla halkın farkındalığını ve katılımını arttırılmalıdır.	
Güvenilirlik: (Credibility)	• Sakinlerin Köy Yönetimine Gönüllülüğüne Saygı Göstermesi • Kanunla Garantili Yönetim Metodu Somutlaştırılması	Sakinlerinin kültür varlıkları ile ilgili görüş ve fikirleri alınarak uygulama planlarına dahil edilmelidir.	
Topluluk: (Community)	• Klan Kurallarının ve Topluluğu Sürdürülmesi • Yaşam Koşullarının İyileştirilmesi	Uygulamada toplulukların rolü geliştirilmelidir. Köyü, sakinler için daha yaşanabilir bir yer haline getirmek için folklor çalışmaları, mimari, kentsel tasarım, koruma planlaması, peyzaj mimarisinden profesyoneller ve uzmanlarla işbirliği yapılmalıdır.	

Tablo 4.2. Dünya Mirası Komitesi'nin beş C'nin stratejik hedeflerini ifade eden Koruma ve Yönetim Planı, (Kaynak: UNESCO Operasyonel Kılavuzu).

4.2 KÜLTÜREL PEYZAJ SAMOSİR ADASI BİLEŞEN VE YÖNETİM PLANI VE HUTA SİALLAĞAN KÖYÜ KORUMASI

4.2.1. Yönetim

Yönetim ve koruma planlarının ve adanın kültürel varlıklarına[33] ilişkin diğer düzenlemelerin uygulamasının izlenmesi için kültürel peyzajdan (doğal çevre ile birlikte tüm ada-köyler) sorumlu bir merkezi birim kurulmalıdır. Yeni idari sistem, sahadaki belirli koruma ve yönetim sorunlarını izlemek ve çözmek için yerel yönetimlere daha fazla güç ve sorumluluk verilmesini sağlamalıdır. Daha fazla yerel yönetim katılımı ve girişimi beklenir ve bölge sakinlerinin yaşam kalitesine daha fazla dikkat edilmesi gerekir. Ayrıca, daha iyi sonuçlar için farklı hükümet düzeyleri arasındaki iş birliğine yönelik daha organize çabalara ihtiyaç vardır.

Huta Siallagan Köyü, mevcut durumda 2010 tarihli 11 sayılı Kültür Varlıkları Yasası ile korunmaktadır. Merkezi hükümet tarafından desteklenmesi nedeniyle yerel yönetimi, korumada sınırlı bir role sahiptir.

Yerleşimin yönetimi ile ilgili gerekli faaliyetlerden bazıları:

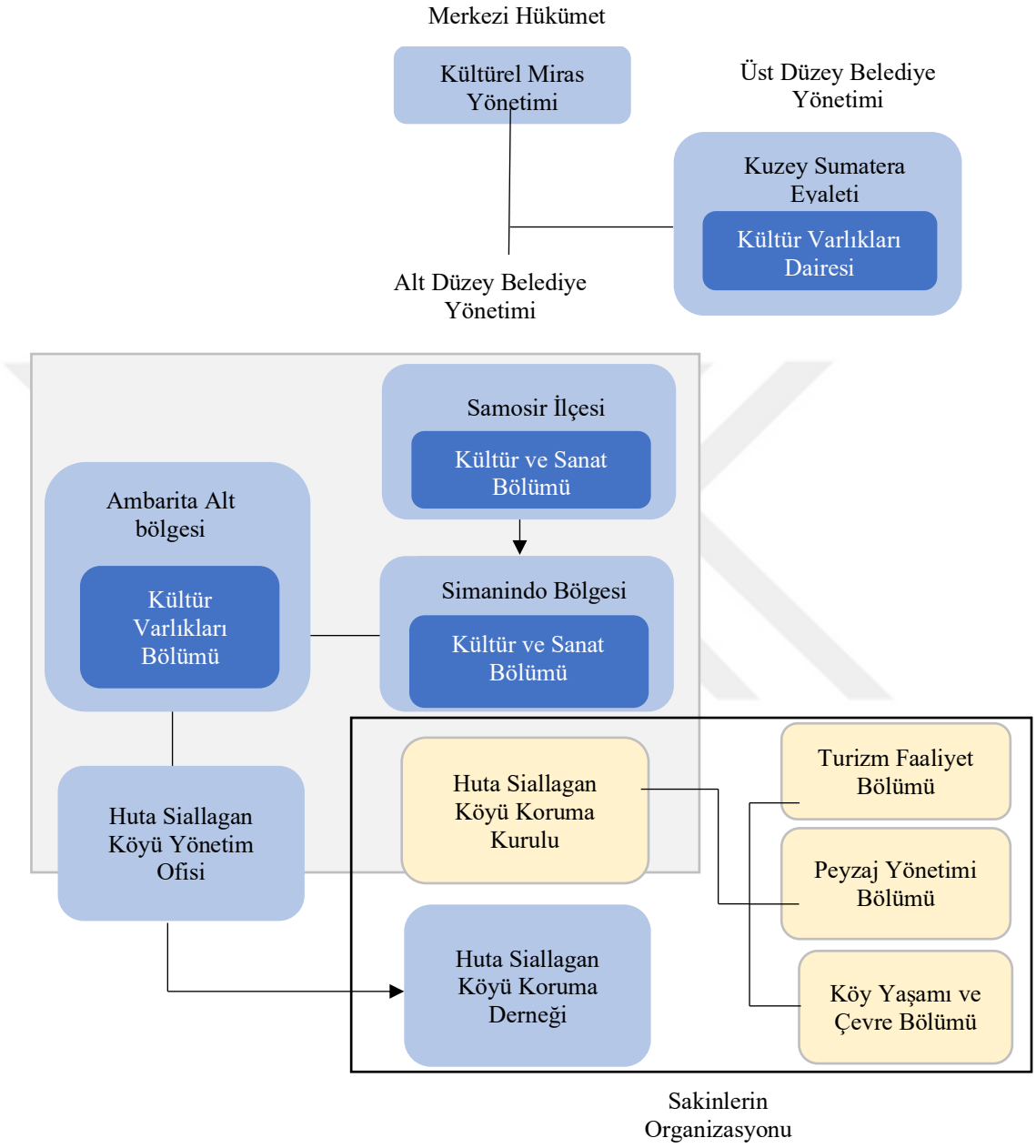
1) Paydaşlar arasında aktif iş birliği.

Faaliyetin korunması ve izlenmesi için paydaşlar arasında iş birliği bir zorunluluktur.

2) Yeni bir yarı kamusal organizasyon kurmak.

Hükümetin kültürel varlıklar bölümleri arasında arabuluculuk rolünü oynayacak, özellikle yerel sakinler, profesyoneller ve hükümet yetkilileri arasında bir bölge sakinleri örgütü kurulmalıdır ve sakinlerin kendi köylerinde korumada daha etkili rol oynaması beklenmektedir. Kuruluşun planı aşağıdaki gibi olabilir:

[33] Bu organizasyon, Kültürel İlerleme Master Planı tarafından önerilen Kültürel Miras Koruma Merkezi olmalıdır ve bu, tüm kültürel peyzajdan sorumlu olmalıdır.

Tablo 4.3. Yeni yarı kamu kuruluşunun planı.

4.2.2. Planlama

Samosir Adası'nın kültürel peyzajı için Yönetim ve Koruma Planı, tarihi köyler ve tarihi alanlarının, doğal peyzaj ve peyzajın özü için önemli olduğu düşünülen diğer doğal özelliklerin korunmasını içerir. Kültürel peyzaj, çekirdek ve tampon alan sınırlarına sahip olmalı, içerideki her tarihi köyde yeniden koruma alanı olmalıdır. Kültürel peyzaj için çekirdek koruma bölgesi olarak işaretlenmesi gereken bölge, en önemli doğal unsurları ve tarihi köyler için koruma alanlarıdır. Adanın kültürel peyzajı içinde koruma için Öncelikli Alanlar/Yerleşimler şunlardır:

1) Toba Gölü'nün doğal peyzajı,
2) Köy ortamı (örneğin, Huta Siallagan Köyü),
3) Konutların bulunduğu yerleşim alanı,
4) Manevi alan.

Huta Siallagan Köyü Koruma Planı, köy imarlanarak yapılabilir.[34] Bu plan, hedef alanın korunma durumuna bağlı olarak hiyerarşik bir bölge oluşturacaktır. Daha sıkı korunması gereken alanlar daha uygun işlem alacak şekilde belirlenecektir.

Huta Siallagan Köyü'nün mevcut durumuna ve özgünlüğüne göre, koruma alanı, merkez olarak klan şefinin evi olmak üzere köyü ve geleneklerini korumak için gerekli unsurları içerecektir. Tarihi köyü ve geleneklerini korumanın en önemli kısmı yerleşim sistemindeki peyzajı korumaya yönelik ana alan ve tüm köyün sınırlarıdır. Tarihi köy yaşayan bir miras olduğu için, koruma faaliyeti, planı formüle ederken sakinlerin yaşam kalitesini dikkate almalıdır.

Huta Siallagan'ın geleneksel yerleşimi, koruma ve rehabilitasyon yoluyla fiziksel olarak korunabilir. Huta Siallagan konutlarının koruma önerisi, rekonstrüksiyon, peyzaj iyileştirme, çevresel bitki örtüsü, hasarlı binaları restorayon ve rehabilitasyon şeklinde Huta Siallagan'ın geleneksel yerleşim alanının fiziksel

[34] Huta Siallagan Köyü için bu ayrıntılı koruma planı, halen hazırlık aşamasında olan Kültürel İlerleme Master Planı tarafından önerilen stratejilerle uyumlu olmalıdır.

durumunun gelişmesidir. Ancak geri kalanı tampon bölge içinde yer alır; çoğunlukla etrafındaki dağlar, tarım arazileri ve göller gibi doğal unsurlardan oluşur.

4.2.3. Finansman

Merkezi ve yerel yönetim bütçesinden sağlanan mali destek, evlerin onarımı ve özgün biçimlerine döndürülmesi, turizm için temel tesislerin sağlanması ve köyün iyileştirilmesi için kapsamlı planın tasarlanması gibi köyün korunması için önemli bir kaynağı destekler. Ayrıca, ek bütçe, kültürel deneyim programı için ziyaretçilerden alınan ücretler gibi diğer kaynaklardan gelmelidir. Daha sonra bu fon köydeki fiziksel tesisleri iyileştirmek için kullanılabilir.

4.2.4. Uygulama

Uygulama, ilk etapta çekirdek alanda (daha fazla kısıtlayıcı düzenlemelerle) ve tampon bölgede (daha az kısıtlayıcı düzenlemelerle) kültürel peyzaj sağlanmalıdır. Uygulama, doğal ve kültürel miras ortamının korunması ve iyileştirilmesi için hem fiziksel müdahaleleri hem de faaliyetleri içerecektir. Huta Siallagan'ı kültürel peyzajın bir parçası olarak tanımlayarak, Huta Siallagan'ın koruma planının uygulanması, alan kullanımı, restorasyonu ve rehabilitasyonu ile genel Yönetim Planının Planlama bileşeni altında tanımlanan diğer faaliyetlere ilişkin düzenlemeleri takip etmelidir.

Ayrıca, uygulama için geleneksel evlerin sahipleriyle iş birliği yapmak için koordinasyon sağlanması, ev sahiplerinin koruma uygulayıcıları olarak atanması, Batak geleneklerinin kaybolmasını önlemek amacıyla geleneksel törenler veya diğer geleneksel etkinlikler yoluyla geleneklerin geri getirilmesi gibi adımların olması gerektiğini belirtmek önemlidir. Bu faaliyetler, köyün ziyaretçi sayısının artmasının yanı sıra ve ev sahiplerine ekonomik ve sosyal açıdan kazanç olarak geri döner.

Korumadan yararlanmak için çeşitli programlar hazırlanmalıdır. Örneğin, konut dışı binaları kültürel ve geleneksel deneyimler için ayırmak, ziyaretçilere daha canlı ve canlandırılmış bir yerleşim alanı sağlayabilir. Bütünsel atmosferi bozmadıkları sürece kısmi değişikliklere veya dönüşümlere izin verilebilir.

4.2.5. Afet Önleme ve Risk Yönetimi

2020 verilerine göre Huta Siallagan Köyü'nde herhangi bir doğal afet kaydedilmemiş olsa da Genel Yönetim Planı'nda afet (insan yapımı ve doğal) ile ilgili bir bölüm yer almalıdır. Kültürel peyzajın tamamı için doğal afet etkilerinin hafifletilmesi önemli olmakla birlikte, ayrıca doğal afet için kurulacak erken uyarı sistemleri ile (Tsunami erken uyarı sistemi, güvenlik donanımı vs.) belirli durumlara karşı hazırlıklar yapılmalıdır. Bununla birlikte, Huta Siallagan Köyü'nün tarihi evleri ahşaptır ve bu nedenle köyün korunması için bir yangın önleme sistemi bir zorunluluktur. Gerekli müdahalenin ardından köy, "yangına dayanıklı köy" olarak nitelendirilebilir olmalıdır. Planda özellikle köy sakinlerine yönelik yangın önleme eğitimi ve köy çevresinde devriye gezme gibi faaliyetlere yer verilmelidir. Evlere yangın alarm sensörleri takılmalı ve sakinler düzenli olarak yangın tatbikatı yapmalıdır. Sakinler, acil durum hidrantlarını ve diğer yangın söndürme tesislerini kullanma konusunda eğitilmelidir.

Huta Siallagan Köyü Bölgesi'nde nadiren kaydedilen bir sel felaketi olsa da gelecekte meydana gelebilecek sel felaketlerinden korunmak için tüm köyde su drenajı kurulması yerinde bir önlem olacaktır.

4.2.6. Tanıtım, Eğitim, Toplum Katılımı ve Farkındalık Yaratma.

Promosyon, farklı reklam ve faaliyetler içermelidir. Daha iyi uygulama için eğitim ve turizm programları gibi, korumaya toplum katılımı da teşvik edilmelidir. Bununla birlikte, mirasın uygun şekilde korunması için, geleneklerini yaşatma ve uzun sürede yerinde kalmaya teşvik etmek üzere sakinlerde farkındalık yaratmak önemli konular arasındadır. Ayrıca, sakinlerin bu köyün koruyucusu oldukları için koruma planının tüm yönlerinde yer almaları önceliklidir. Aynı zamanda daha şeffaf ve demokratik yönetim prosedürleri de önemlidir.

4.2.7. Sürdürülebilir turizm

Orbaşlı'ya göre turizm, tüm yerel sistem ve onun aktörleri için değer ürettiği zaman "sürdürülebilir" olarak tanımlanabilir (Orbaşlı, 2000). Kültürel peyzaj ve tarihi

köy ziyaretlerinde, ziyaretçilere farklı deneyimler sunmak son derece önemlidir. Ayrıca, turistik ziyaretler ile mirasın korunması arasında nasıl bir denge kurulacağına dair net bir stratejiye sahip olmak gerekir; çünkü turizm aynı zamanda daha fazla çöp, kirlilik, hasara neden olabilecek miras varlıklarının yoğun kullanımı, vb. gibi alan üzerinde olumsuz bir etkiye sahiptir. Dikkat edilmesi gereken adım, turizmin köy ekonomisine katkıda bulunmasını sağlamaktır. Turizm tesisleri ve hizmetleri köye ait olmalı ve gelirin köye yeniden yatırılabilmesi için sakinlere çalışmaya öncelik tanınmalıdır. Ayrıca, turizm hala köyün özgün biçimi ve çevresindeki iç ekosistemin yanı sıra yaşam tarzı ve yerel topluluklarla uyum içinde olmalıdır.

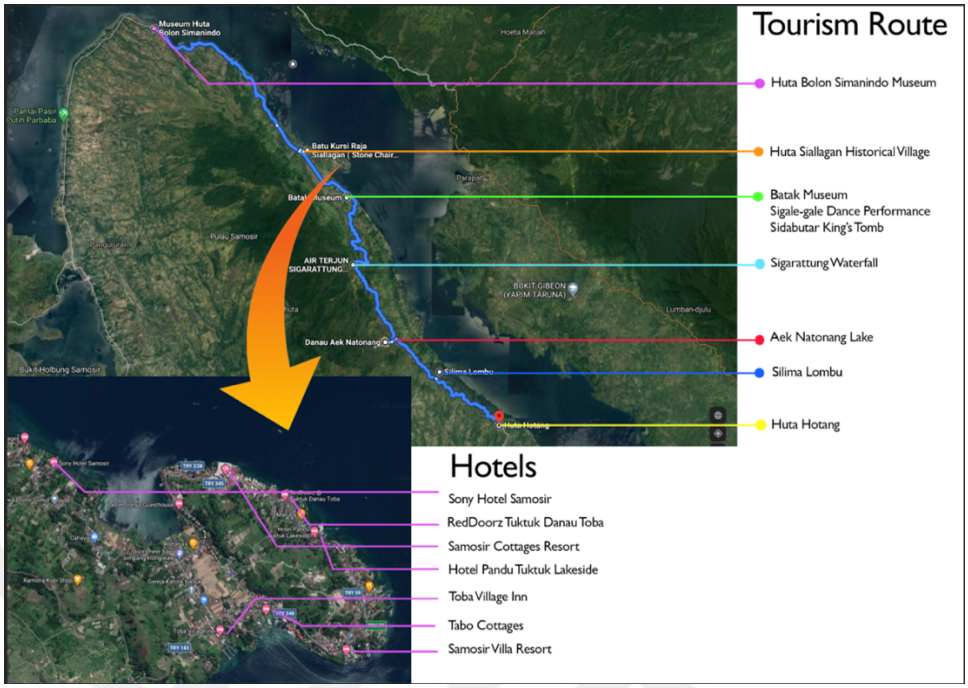
Turizm Rotası

Turizm rotaları için farklı varyantlar geliştirilmelidir:

1. Kültürel peyzaj ziyaretleri: Bu rota, tarihi köylere ve aralarındaki doğal sitelere ziyaretleri içerecektir.

2. Tarihi köy kültür rotası.

Huta Siallagan Köyü için önerilen rotalardan biri Huta Bolon Simanindo Müzesi'nden başlayarak Huta Siallagan Köyü'ne, ardından birbirlerine yakın konumlanan Batak Müzesi, Sigale-gale Dans Performansı ve Sidabutar Kral Mezarı'nın yer aldığı rotadır. Ziyaretçiler bu üç destinasyonun yakınında kalabilirler; çünkü çoğu otel buradadır. Öneri rota daha geniş alana, Sigarattung Şelalesi ve Aek Natonang Gölü ile devam eder ve kültürel peyzaj ziyareti içerir. Dileyen ziyaretçi turu burada bitirilebilir veya isteğe bağlı olarak Silima Lombu Ekoköyü, Huta Hotang, Toba Gölü'nün kültürü ve güzel manzarasını deneyimlemek için devam edebilir. Genel olarak, bu rota sabahtan akşama kadar bir gün, tahmini 35 km sürecektir.

Resim 4.1. Turizm rotası.

4.2.8. Ziyaretçi Yönetimi

Turizmin, kültürel mirasın sürdürülebilirliği üzerinde hem olumlu hem de olumsuz etkileri vardır. Turistler, bir yere fayda sağlama potansiyelinin yanı sıra ona zarar verme potansiyeline de sahiptirler. Kitle turizmi, doğal çevre, tarihi binalar, yerel kültür, aşırı kalabalıklaşma ve gelişme üzerinde etkilidir. Doughty ve Orbaşlı'ya göre, turistler yerleşim üzerinde fiziksel, yerel topluluklar üzerinde sosyal, ekonomik ve kültürel ve yerleşim üzerinde çevresel etkilere sahiptirler (Doughty ve Orbaşlı, 2007). Etki doğrudan veya dolaylı olabilir. Bağıl nem ve sıcaklık, toz birikimi, karbondioksit salınım miktarı, ahşap ve taş yüzeylerin aşınması, yapısal titreşimler, kirlilik, çöp vb. olumsuz etkilerdir. Öte yandan tarihi köyler için turizm, genellikle ekonomik açıdan olumlu sonuçlar doğurur. Tarihi dokunun korunması için potansiyel olarak önemli bir katalizördür (Kudumovic, 2020). Turizm, tarihi anıtlar ve sitlerin topluma sunumu bağlamında kültürel mirasın korunmasına katkı sağlar. Koruma ve turizm arasındaki ilişki artık turizmin korumanın sonucu olduğu değil, korumanın turizmin bir ürünü olduğu şeklindedir (Orbaşlı, 2000). Bu nedenle, kültürel miras yönetim planında, yönetimin daha duyarlı hale gelmesi için ziyaretçi yönetimi dikkate alınmalı ve turizm hacminin kültürel miras üzerindeki etkisi azaltılmalıdır.

Huta Siallagan Köyü'nde bir kültürel peyzaj olarak turizm, kirlilik ve çöp yoluyla doğal varlıklara; ahşap-yüzey-yapı ve taş yüzeylerin erozyonu ve ziyaretçiler içeriye girdikçe binadaki titreşimlerin artması gibi sebeplerle de kültürel varlıklara zarar verme gibi olumsuz etkileri de beraberinde getirebilir. Bunların yanı sıra, insan kaynaklı kazalar daha sık meydana gelebilir, yerel ürünler ticarileştirilir ve yerel halk rahatsız olabilir. Tarihi yerlerde ve anıtlarda, ziyaretçi yönetimi bağlamında ileriye yönelik önleyici tedbirler alarak hasarları önlemek mümkündür.

Bu çalışmada, Huta Siallagan Köyü ziyaretçi yönetiminin tüm alan planlamasının bir parçası olan Toba Gölü ve Samosir Adası ile birlikte ele alınması gerektiği önerilmektedir. Planlama süreci üst ölçekten başlamalı ve ölçek giderek küçültülmelidir. Ziyaretçiler, tur gruplarının organize edilebilmesi için, zamanlı bilet sistemi gibi bir yönetim yaklaşımı ile kontrol edilmelidir. Bu şekilde, turizmin kültürel miras üzerindeki olumsuz etkisinden kaçınılabilir; bölge sakinleri ve ziyaretçiler için kaliteli bir yaşam ve ziyaretin sürdürülebilirliği sağlanabilir.

Gelişen turizmin, turist sayısındaki artışın yanı sıra, daha iyi hizmetlere teşvik etmesi gerekir. Farklı nitelikteki turistler (engelliler, yaşlılar veya çocuklar) ve turist grupları için tesisler sağlanmalı, yıldırım ve yangın korunumu üzerine planlar yapılmalı, alanın güvenlik sistemleri ile kontrolü sağlanmalı, güvenlik görevlileri ve gönüllülerin işe alınmasının yanı sıra turistlere yönelik tesislerin yönetimine de yer verilmelidir. Bilgi panoları hazırlayarak alanı tanıtmak üzere bilgilendirme yapılmasının yanı sıra yerleşim sakinlerine, burada bulunan kültürel miras varlıkları hakkında eğitim verilerek farkındalık kazandırmak ve koruma bilincini geliştirmek gerekmektedir.

Turist sayısının kontrolü ve bir yerin pazarlanması, yerel ihtiyaçlar ile ulusal politika arasında çatışmaya neden olabilir. Bu nedenle yerel kimlik ile turizm ve kültürel değerler arasındaki dengeyi korumada ziyaretçi yönetim planı çok önemlidir. Etkin bir yönetim planı, anıtların ve tarihi alanların gelecek için korunması adına esastır.

SONUÇ

Mirasın uygun şekilde korunması, belirli bir alandaki tüm ilişkili değerlerin, yalnızca tek bir anıtla ilgili olanlardan daha geniş anlaşılmasında ısrar eder ve doğal, yapılı çevre ve kültürel ve sosyal bağlamı da içerir. Bu tez, UNESCO Küresel Jeopark Gölü Toba'nın bir parçası olarak Huta Siallagan Köyü ve Samosir Adası'nın kültürel mirasının korunma ve yönetilmesini ulusal ve uluslararası mevzuat ve ilkeler çerçevesinde incelemektedir.

Huta Siallagan Köyü, Toba Gölü ile birlikte bir tür kültürel peyzajı temsil ettiği, Batak geleneksel evlerinin bulunduğu Samosir Adası'nda yer almaktadır. Huta Siallagan Köyü ve Samosir Adası'nın OUV'si, mirasın bütünlüğü ve özgünlüğü, kültürel, ekonomik, kentsel gelişimi, sosyal boyutları, somut ve somut olmayan mirası ve doğal çevresini korumak için Dünya Mirası Koruma ve Yönetim Planının OUV'sini dikkate almaktadır. Koruma ve uygun yönetim çerçevesini ayarlamak için yönetim politikaları ve sahalarla ilgili mevcut planlama belgeleri gözden gerilmiştir. Ayrıca, Huta Siallagan Batak Kabilesi'nin tarihi köylerinden biri olduğu için kentsel koruma konseptinin de sürdürülebilirlik getireceği düşünülmektedir.

Huta Siallagan'ın OUV'si olarak önerilen, koruma için belirli niteliklerinin açıklaması şu şekildedir:

1) Tarihi Köyün bütünlüğü ve özgünlüğü

Huta Siallagan'da, bir klan köyünün hem somut hem de somut olmayan olağanüstü özellikleri korunmuştur. Bir klan köyü olarak korunan özellikleri, iyi korunmuş köy törenleri, ritüelleri, Batak akrabalık sistemi ve Batak desenleri tasvir eden geleneksel bir yerleşim yeridir.

2) Olağanüstü Yapılar

Adada Sipaka Siallagan arkeoloji alanları, Tomok Sidabutar Kral Mezarı ve Huta Bolon Müzesi bulunmaktadır (bkz. Tablo 7). Ayrıca, Huta Siallagan köyü,

hâlâ yerel malzemeler ve inşaat tekniklerinin kullanımını açıkça ifade eden Batak geleneksel evlerinin en seçkin örneklerini içerir. Huta Siallagan, kültürel hazine olarak belirlenmiş sekiz ev, bir pirinç ambarı ve iki taşlı sandalye alanına sahiptir.

3) Yapılı ve doğal çevre iç içedir.

Yapılı çevrenin Sigarattung Şelalesi, Aek Natonang Gölü, Batu Hoda Plajı vb. dahil olmak üzere doğal çevre ile güçlü bir bağı vardır (bkz. Tablo 7). Evler, yerleşim yerinin yakınında insanların bulabileceği yerel malzemelerle inşa edilmiştir.

Huta Siallagan Köyü'nün önemi şu şekilde tanımlanmaktadır:

1. Samosir Adası'ndaki tarihi köylerden biri ve kültürel peyzajının bir parçasıdır.

2. Huta Siallagan, Batak kabilesinin geleneksel köy yerleşimine bir örnektir.

3. Huta Siallagan, yaşam ve maneviyat için konut çevresine sürdürülebilir bir bakış sağlar.

4. Huta Siallagan, iyi korunmuş geleneksel Batak evleri içerir.

5. Huta Siallagan, Batak halkının otantik sanat eserlerinin bulunduğu bir yerdir.

6. Huta Siallagan, geleneksel aile ritüellerini ve köy olaylarını yaşayan geleneğin bir örneği olmayı sürdürür.

7. Doğal çevre ile güçlü bir bağı vardır.

8. Önemli tarımsal üretime sahiptir.

Huta Siallagan Köyü, diğer Batak yerleşimlerini temsil eden geleneksel bir köyün güzel bir örneği olarak 500 yıldan fazla bir süredir bu benzersiz Batak kültürünü

sürdürmektedir. Köyün özellikleri, doğal düzenleme, arazi düzeni ve binalarla aynı kalmış, somut olmayan miras da iyi korunmuş ve bugün hâlâ varlığını sürdürmektedir.

Toba Gölü'nün yönetimi çerçevesinde, şehir planları ve turizm planları ile ilgili olarak Toba Gölü Alanı ile ilgili hükümet tarafından oluşturulan birkaç büyük plan bulunmaktadır. Göl, Toba Gölü ve Çevresinin Mekânsal Planına İlişkin 81/2014 Sayılı Başkanlık Yönetmeliğine göre Ulusal Stratejik Alan olarak belirtilmiştir. Planın büyük bir kısmı bölgede meydana gelen sorunlar ve Batak topluluğunun yaşayan suyu (Aek Natio) olarak Toba Gölü'nün gelişimini teşvik etmek için bölgesel hedef odaklı eksikliklerden yola çıkarak oluşturulmuştur.

Bölgedeki doğal kaynakları ve yaşam ortamını korumak ve muhafaza etmek için Toba Gölü, korunan bir L Bölgesi altında gruplandırılmıştır. Cumhurbaşkanı, 2016 yılında Toba Gölü Turizm Alanının gelişimini hızlandırmak amacıyla 2016'da 49 Sayılı Başkanlık Yönetmeliği, Toba Gölü Turizm Kurulu Yönetmeliği'ni (BOPDT) çıkartmıştır. 2017'de Kültür Genel Müdürlüğü'nün performans raporuna göre, Huta Lumban Nahulae yerli topluluğu, Huta Manda Batak Kültür Gelenek Kurumu, Sialanguan Köyü, Sinju Geleneksel Kurumu, Parsingguran I Geleneksel Köy Enstitüsü ve Huta Lumban Sioa Geleneksel Topluluğu'nda da bazı geleneksel köy canlandırmaları gerçekleştirilmiştir. Şu anda, turizm, altyapı, ormancılık, denizcilik, mekânsal planlama ve yatırımın bazı yönleri göz önünde bulundurularak 2020-2045 öncelikli turizm gelişimi için bir master planı hazırlanmıştır.

Ayrıca Toba Gölü ile ilgili master plan, kültür ve bilim koruma alanı olarak Toba Gölü L3 Bölgesine giren Huta Siallagan Köyü'nü de etkilemiştir. Köy, Toba Gölü Turizm Geliştirme Bölgesi'nin (TDA) Anahtar Turizm Alanı'na (KTA) dahil edilmiştir. Huta Siallagan Köyü'nü etkileyen ana plan Toba Gölü ve Çevresi için Mekânsal Plan, Toba Gölü için Entegre Turizm Master Planı 2020-2045, Toba Gölü için 2020-2045 için Öncelikli Turizm Destinasyonları Master Planı, Kuzey Sumatra Eyaleti Turizm Geliştirme Master Planı'dır. 2017-2025 için ve 2018-2038 Samosir İlçesi Mekânsal Planı ile ilgili 2018 tarihli 3 numaralı Samosir İlçesi Bölge Yönetmeliği yürürlülüktedir. Ayrıca köye odaklanan detaylı koruma ve yönetim planı

halen hazırlık aşamasındadır. Bununla birlikte, bazı mekânsal ve turizm master planlarının, mirasın korunması ile ilgili konuları kapsamına dahil ettiğini ve bu arada uygulama, bakım, kontrol, afet önleme ve finansman gibi bazı bileşenlerin hala eksik olduğunu söylemek mümkündür.

Bu tez kapsamında, Samosir Adası'nın doğa ile tarihi köyü bütünleştirmesiyle kültürel bir peyzaj olduğu kanıtlanmıştır. Tarihi çevreyi ve kültürel peyzajı daha iyi yönetmek amacıyla bu tez, üç planlama seviyesi altında tanımlanan bir yönetim planı önermektedir. Birincisi Toba Gölü'nün genel yönetim planı, ikincisi ise doğal çevreye sahip tüm geleneksel yerleşimleri içeren kültürel peyzaj olarak Samosir Adası'nın tamamı ve son olarak Huta Siallagan Köyü için tarihi köyler koruma planıdır. Huta Siallagan'ın yönetim ve koruma planı da bağlantılı olmalı ve mevcut ana planlarla uyumlu olmalıdır. Üstelik, profesyoneller, hükümet yetkilileri ve konut sakinleri arasında uzun süreli etkili iletişim koruma ve yönetim planlarının hazırlanması ve uygulanmasının bir parçasıdır. Bu amaçla, mimarlık, kentsel tasarım, folklor çalışmaları, koruma planlaması, peyzaj mimarisi, antropoloji, ekolojik çalışmalar ve şehir planlamasından uzmanların, belirli koruma ve yönetim planları programları geliştirmek için disiplinler arası çaba göstermeleri gerekir.

KAYNAKÇA

Kitaplar:

Ashworth, G.J. & Tunbridge, J. E. (2001). The Tourist-Historic City Retrospect and Prospect of Managing the Heritage City. London and New York: Routledge Taylor & Francis Group:

Bandarin, F. & Oers, R. V. (2015). Reconnecting the City, the Historic Urban Landscape Approach and the Future of Urban Heritage. United Kingdom: John Wiley & Sons, Ltd.

Dann, N. &Cantell, T. (2007). Maintenance in Conservation. In Understanding Historic Building Conservation. Michael Forsyth (Ed.), (pp. 185-198). Blackwell Publishing Ltd.< https://doi.org/10.1002/9780470691823.ch16>

Feiden, B. M. & Jukilehto, J. (1998). Management Guidelines for World Cultural Heritage Sites. Rome: ICCROM.

Forsyth, M. (Ed.). 2007. Understanding Historic Building Conservation. United Kingdom: Blackwell Publishing Ltd.

Jokilehto, J. (1999). A History of Architectural Conservation. Routledge: USA.

Kaymaz, I. (2013). Urban Landscape and Identity. Advances in Landscapes Architecture. M. Özyavuz (Ed.) IntechOpen, (pp. 739-760). Available online on: <http://dx.doi.org/10.5772/55754>, retrieved from 14th April 2020.

Letellier. Robin. (2007). Recording, Documentation, and Information Management for the Conservation of Heritage Places. Guiding Principles. Los Angeles: The Getty Conservation Institute.

Logan, W. S. (2010). Heritagescapes & Cultural Landscapes (Foreword) In Rana P.B. Singh (Ed.). New Delhi, India: Shubhu Publications

Maheshwari, B. (Ed.), Singh, V. P. (Ed.), Thoradeniya, B. (2016). Balanced Urban Development: Options and Strategies for Liveable Cities, Water Science and Technology Library, No. 72. Springer International Publishing.

Ministry of Public Works and Electric Power. (1973). Traditional Buildings of Indonesia Volume 1: Batak Toba. Directorate General of Housing, Building, Planning and Urban Development Building Research Institute & United Nations Regional Housing Center Ecafe.

Orbasli, A. (2000). Tourist in Historic Towns. Urban Conservation and Heritage Management. London and New York: E&FN Spon, Taylor & Francis Group.

Pelzer, K. (1978). East Sumatra: Geographic Setting. In Planter and Peasant: Colonial Policy and the Agrarian Struggle in East Sumatra 1863-1947, (pp. 14-31). Availabel online on: http://www.jstor.org/stable/10.1163/j.ctvbnm4v6.7, retrieved March 11, 2021.

Rodwell, D. (2007). Conservation and Sustainability in Historic Cities. United Kingdom: Blackwell Publishing.

Sauer, Carl O. (1925). The Morphology of Landscape. Berkeley University Press.

Internet:

Url-1 <alanbaskinligi.gov.tr>. Nomination of Historic Villages of Korea Hahoe and Yangdong for Inscription on the World Heritage List. http://www.alanbaskanligi.gov.tr/evrak/1/Hıstorıc%20Vıllages%20of%20Korea-Hahoe%20and%20Yangdong%20Management%20Plan.pdf

Url-2 <teamsnet.unesco.org>. (2019) Toba caldera Geopark: An Application Dossier for UNESCO Global Geopark.

Url-3 <https://whc.unesco.org/en/list/861/gallery/>

Url-4 <https://whc.unesco.org/en/list/1324/>

Url-5 <https://whc.unesco.org/en/list/1324/gallery/>

Dergiler ve Yayınlar:

Andaya, L. (2002). The Trans-Sumatra Trade and The Ethnicization of the Batak. Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde 158 (2002), No: 3, (pp. 367-409). Leiden.

Antrop, M. (2006). Sustainable Landscapes: Contradiction, Fiction or Utopia? Landscape and Urban Planning, (pp. 187-197).

Babic, D. (2014). Heritage as Development Mediator: Interpretation and Management. Croatia: Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb.

Bürgi, M., Hesrperger A.M. & Schneeberger N. (2004). Driving Forces of Landscape Change-current and New Directions. Landscape Ecology 19, (pp. 857-868).

Chesner, C.A, Rose, W.I, R. Drake, A. Deino, & Westgate, J. A. (1991). Eruptive history of Earth's Largest Quaternary Caldera (Toba, Indonesia) Clarified. Geology 1991, (pp. 200-203).

Dougthy, L., Orabşlı, A., (2007). "Visitor Management and Interpretation at Prehistoric Sites" in Hodder, Ian, Dougthy, Laouise (ed.,) Mediterranean Prehistoric Heritage: training, education and management. University of Cambridge: Ian Hodder, Louise Doughty.

Eddy, M. A. (2005). Kebijakan Pemerintah Pusat di Bidang Konservasi dari Perspektif Daerah dan Masyarakat: Studi Kasus Kabupaten Kutai Barat, Kalimantan Timur. Jakarta: Center for International Forestry Research.

Espinoza, Luis G. A. (2019). The Rethinking and Enhancement of the Natural and Cultural Heritage of the Cultural Landscapes: The Case of Secovlje and Janubio Saltpans.PASOS. Revista de Turismo y Patrimonio Cultural. Vol. 17 No. 4, (pp. 671-693).

Fazio, S. D. & Modica, G. (2018). Historic Rural Landscapes: Sustainable Planning Strategies and Action Criteria. The Italian Experience in the Global and European Context. Sustainability 2018, 10, 3834; doi:10.3390/su1011383.

Feilden, B. & Jukilehto, J. (1998). Management Guidelines for World Cultural Heritage Site. Italy: ICCROM.

Fitri, I., Ahmad, Y. & Ratna. (2019). Local Community Participation in Establishing the Criteria for Heritage Significance Assessment of the Cultural Heritage in Medan. Kapata Arkeologi Scientific Journal of Archaeology and Cultural Studies. doi:10.24832/kapata.v15i1.523

Fitri, I., Ahmad, Y. & Ratna. (2016). Cultural Heritage and Its Legal Protection in Indonesia Since the Dutch East Indies Government Period. Advances in Social Sciences, Education and Humanities Research (ASSEHR), Vol. 81. 1st International Conference on Social and Political Development (ICOSOP 2016). Atlantis Press.

Fitri, I., Ahmad, Y. & Ahmad, F. (2015). Conservation of Tangible Cultural Heritage in Indonesia: A Review Current National Criteria for Assessing Heritage Value. 5th Arte Polis International conference and Workshop – "Reflections on Creativity: Public Engagement and the making of Place", Arte-Polis 5, 8-9 August 2014, Bandung, Indonesia, Procedia – Social and Behavioral Sciences 184 (2015), (pp. 71-78).

Guzman, P., Fatoric, S. & Ishizawa, M. (2020). Monitoring Climate Change in World Heritage Properties: Evaluating Landscape-Based Approach in the State of Conservation System. Climate 2020, 8, 39; doi:10.3390/cli8030039.

Hanan, H. & Wonorahardjo, S. (y.y). The Architecture of Batak Toba: An Expression of Living Harmoniously.

Hanan, H. (2012). Modernization and Cultural Transformation: The Expansion of Traditional Batak Toba House in Huta Siallagan. AcE-Bs 2012 Bangkok ASEAN Conference on Environment-Behaviour Studies, Bangkok, Thailand, 16-18 July 2012. Procedia – Social and Behavioral Science 50 (2012), (pp. 800-811). Elsevier Ltd.

Hanan, H. (2010). A House is a Figure between the Earth and the Sky Case Study: Batak Toba House in Samosir Island, (pp. 51-60).

Heniwaty, Y., Rahmah, S. & Muda, I. (2019). Analysis of Top Design and Floor Design on Tortor Batak Toba Motion. Britain International of Linguistic, Arts, and Education (BIoLAE) Journal, Vol. 1, No. 2, November 2019, (pp. 69-76).

Hernandez, M. G., Vaquero, M. C. & Yubero, C. (2017). Cultural Heritage and Urban Tourism: Historic City Centers under Pressure. Sustainability 2017, 9, 1346; doi: 10.3390/su9081346.

Hmood, K.I. (2019). Introductory Chapter: Heritage Conservation – Rehabilitation of Architectural and Urban Heritage. Urban and Architectural Heritage Conservation within Sustainability. London: IntechOpen.

Hmood, K.I. (2011). Arab Architectural and Architectural Innovations. Amman, Jordan: Dar Al-Warraq

Horwath HTL. (t.y.). Lake Toba Baseline Demand & Supply, Market Demand Forecasts, and Investment Needs, Market Analysis and Demand Assessments to Support the Development of Integrated Tourism Destinations Across Indonesia.

Jaya, I. (2019). Environmental Management of Lake Toba Tourism Area Indonesia. Budapest International Research and Critics Institute-Journal (BIRCI-Journal) Humanities and Social Sciences. Vol 2, Issue 4, (pp. 672-681).

Jones M. (2003). The Concept of Cultural Landscape: Discourse and Narratives. In Palang H., Fry G. (eds) Landscape Interfaces. Landscape series, Vol 1. Springer, Dordrecht. Available online: <https://doi.org/10.1007/978-94-017-0189-1_3>.

Jukilehto, J. (2016). International Trends in Historic Preservation: From Ancient Monuments to Living Cultures.

Kasmahidayat, Y. (t.y.). Tor-Tor Dance Learning Through Melayu Aesthetic Comprehension for Students in Indonesia Schools in Bangkok. Advances in Social Science, Education and Humanities Research, Vol. 419. Atlantis Press.

Khalaf, R. W. (2020). Authenticity or Continuity in the Implementation of the UNESCO World Heritage Convention? Scrutinizing Statements of

Outstanding Universal Value, 1978-2019. Heritage 2020, 3, 243-274; doi:10.3390/heritage3020015.

Kim, S. (2018). World Heritage Site Designation Impacts on a Historic Village: A Case Study on Residents' Perceptions of Hahoe Village (Korea). Sustainability 2018 Vol 8, (pp. 258).

Kudumovic, L. (2020). Cities ant Cultural Landscape, Chapter Sixteen: Cultural Landscapes and Preservation: The Case Studies of Blagaj ant Travnik.

Kudumovic, L. (2020). Cultural Landscape Preservation in Bosnia and Herzegovina in the Frame of Tourism Development. TEM Journal. Vol. 9 Issue 2, (pp. 740-749).

Kudumovic, L. (2015). Toward Historic Urban Landscape Approach: Serial Properties Along The Bosna River. Open House International Journal, 40 (4), (pp. 37-43).

Leder, F. & Torelli, V. (2017). ICOA1063: Heritage LED-Development by Shared Recovering of Urbanized Historic Rural Landscapes: The Veneto Region, Italy. Integrating Heritage and Sustainable Urban Development by Engaging Diverse Communities for Heritage Management.

Lukman, L., Hidayat, S., Luki, D., Rahmi,M., Novi, M., Irma, S., Yuli, A. & Didik. (2019). Pollution Loads and Its Impact on Lake Toba. The 5th International Seminar on Sciences. IOP Conf. Series: Earth and Environmental Science 299 (2019) 012051.

Marpaung, N., Hutabarat, M. B. & Ginting, W. O. (2016). Management Strategy on Lake Toba Development Being 10 Main Tourism Destination in Indonesia. Advances in Social Science, Education and Humanities Research (ASSEHR): 1st International Conference on Social and Political Development (ICOSOP 2016), Vol. 81.

Marpaung, N. (2017). Management Strategy on Lake Toba Development Being 10 Main Tourism Destinantions In Indonesia. Advances in Social Science, Education and Humanities Research (ASSEHR), volume

81, 1st International Conference on Social and Political Development (ICOSOP 2016), (pp. 193). Atlantis Press.

Mathisen, B., Paulus, A., Shaffrey, G., Rai, G. S. & Alatalu, R. (2019). KC 1.2: Rights-Based Approaches in Rural Heritage – Principle and Practice. Rural Heritage – Landscapes and Beyond / PATRIMOINE RURAL: Paysages et au-dela. 3.

Mitchell, N., Rössler, M. & Tricaud, P-M. (2009). World Heritage Cultural Landscape: A Handbook for Conservation and Management. Paris, France: UNESCO World Heritage Centre.

Moedjodo, H. 2003. Lake Toba: Experience and Lessons Learned Brief. Available online on http://www.worldlakes.org/uploads/24_Lake_Toba_27February2006.pdf

Moedjodo, H., Simanjuntak, P., Hehanussa, P. & Lutfiandi. (2003). Lake Toba: Experience and Lessons Learned Brief. Available online on http://www.worldlakes.org/uploads/24_Lake_Toba_27February2006.pdf

Nasser, Noha. (2003). Planning for Urban Heritage Places: Reconciling Conservation, Tourism, and Sustainable Development. Journal of Planning Literature, Vol. 17, No. 4 (May 2003). DOI: 10.1177/0885412203251149.

Pujiono, M., Agustono. B. & Aulia, F. (2018). The Managing Tourism Strategy of Danau Toba Based on Local Culture at Samosir Regency. International Journal of Arts Humanities and Social Sciences. Vol. 3 Issue 2.

Rambe, Y. S. (2019). Analisis Arsitektur pada Rumah Tradisional Batak Toba di Kabupaten Toba Samosir, Balige. Balige Journal of Architecture and Urbanism Research, 3 (1), (pp. 47-60).

Reid, Anthoni. (2006). Is There a Batak History? Asia Research Institute National University of Singapore. Working Paper Series No. 78.

Sabbioni, C., Cassar, M., Brimblecombe, P., Tidblad, J., Kozlowski, R., Drdacky, M., Saiz-Jimenez, C., Grontoft, T., Wainwright, I. & Arino, X.

(2006). Global Climate Change Impact on Built Heritage and Cultural Landscapes. Heritage, Weathering and Conservation – Fort, Alvarez de Buergo, Gomez-Heras & Vazquez-Calvo (eds). London: Taylor & Francis Group.

Saragih, D. A, Yulianto, Pakpahan, Raimundus. (2019). Kajian Ornamen Gorga di Rumah Adat Batak Toba. Studi Kasus: Di Kawasan Desa Wisata Tomok, Huta Siallagan dan Huta Bolon di Kabupaten Samosir. Jurnal Arsitektur ALUR. Vol 2.

Siravo, F. (t.y.). Planning and Managing Historic Urban Landscape.

Soebadio, H. (1985). Cultural Policy in Indonesia Based on Annual Reports of the Department of Education and Culture and Material of the Centres and Directorates of the Directorate-General of Culture. UNESCO.

Surbakti, K. (2017). Kebijakan Pengelolaan Warisan Budaya Ditinjau Dari Undang-Undang Nomor 11 Tahun 2010 (Perihal Pemberian Insentif dan Kompensasi). Kapata Arkeologi. Vol 13 Issue 2, (pp. 141-150).

Syamsiah, Setiawan, E. & Azis, K. (2018). Needs analysis of Wanga Conservation in Tana Toraja. International Journal of Multidisciplinary Research and Development. Vol. 5 Issue 9.

Syariani, Tjut. (2016). Community Participation in Tourism Management in Samosir Regency, North Sumatra Province. Advances in Social Science, Education and Humanities Research (ASSEHR): 1st International Conference on Social and Political Development (ICOSOP 2016), Vol. 81.

Tandoğdu, H. İ., Tanyeli, G., (2017). Visitor Management at Historical Monuments And Sites: A Proposal for Topkapı Palace Museum. Preserving Transcultural Heritage Your Way or My Way?. Caleidoscopio. Portugal.

Terry, G. R., Rue, L.W. & Ticoalu, G. A. (2011). Fundamentals of Management. Translated by Ticoalu, G.A. Jakarta: Bumi Aksara.

Thomas, L. & Middleton, J. (2003). Guidelines for Management Planning of Protected Areas. Gland, Switzerland, IUCN and Cambridge, UK.

Tobing, R. R. & Hutabarat, G. M. (2019). The Traditional Settlement Architecture of the Bataknese Toba Tribe and Clan Kinship in the Village of Hutaginjang, North Sumatra, Indonesia. ISVS e-journal, Vol. 6, No. 2, March 2019.

Tobing, R. R., Sakti, A. K. & Hanny. (2020). Physical Form Sustainability of Huta Siallagan Samosir Architecture in Supporting Toba Caldera Geopark Cultural Tourism. ARTEKS Jurnal Teknik Arsitektur. Available online on <https://journal.unwira.ac.id/index.php/ARTEKS>

Veldpaus, L., Roders, A. R. P. & Colenbrander, B. J. F. (2013). Urban Heritage: Putting the Past into the Future. The Historic Environment. Vol. 4 No. 1.

Wang, S., Jiang. Y., Xu, Y., Zhang. L., Li X. & Zhu, L. (2019). Sustainability of Historical Heritage: The Conservation of the Xi'an City Wall. Sustainability 2019. 11, 740; doi:10.3390/su11030740.

Wijesuriya, G. (2008). An Integrated Approach to Conservation and Management of Heritage. ICCROM Newsletter 34. Rome: ICCROM.

Wojtanowska, E. B., Goral, A. & Bugdol, M. (2019). The Role of Trust in Sustainable Heritage Management Networks. Case Study of Selected Cultural Routes in Poland. Sustainability 2019, 11, 2844; doi:10.3390/su11102844.

Zancheti, S. M., Jokilehto, J. (1997). Values ant Urban Conservation Planning: Some Reflections on Principles and Definitions. Journal of Architectural Conservation, March Vol 1.

Zancheti, S. M. (2012). Heritage Conservation of the World's Protected Areas. The Global Studies Journal. Vol 2, Issue 4, (pp. 77-84).

Zigmunde, D. (2010). Preservation of Traditional Rural Landscape Identity as An Integrative Tool for New Housing Settlements in Latvia. Landscape Architecture and Planning Between Art and Science May 12-14, 2010, Maastricht, the Netherlands.

International Charters and doctrines:

Council of Europe. (1985). Convention for the Protection of the Architectural Heritage of Europe. European Treaty Series No. 121.

ICOMOS. (2016). Urban Heritage and Sustainability. ICOMOS-CIVVIH Scientific Symposium 2016. ICOMOS-Korea.

ICOMOS. (2013). The Burra Charter, The Australia ICOMOS Charter for Places of Cultural Significance. Australia ICOMOS.

ICOMOS. (2011). The Valetta Principles for the Safeguarding and Management of Historic Cities, Towns, and Urban Areas. Adopted by the 17th ICOMOS General Assembly on 28 November 2011.

ICOMOS. (2003). ICOMOS Charter - Principles for the Analysis, Conservation and Structural Restoration of Architectural Heritage. Ratified by the ICOMOS 14th General Assembly in Victoria Falls, Zimbabwe, in 2003. ICOMOS.

ICOMOS. (1994). The Nara Document on Authenticity. ICOMOS.

ICOMOS. (1987). Charter for the Conservation of Historic Towns and Urban Areas (Washington Charter 1987). Adopted by ICOMOS General Assembly in Washington, DC, October 1987. ICOMOS.

ICOMOS. (1964). International Charter for the Conservation and Restoration of Monuments ant Sites (The Venice Charter 1964). ICOMOS.

ICOMOS. (1931). The Athens Charter for the Restoration of Historical Monuments. ICOMOS.

ICOMOS Indonesia. (2003). Indonesia Charter for Heritage Conservation, Piagam Pelestarian Pusaka Indonesia.

UNESCO. (2019). Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention. Paris: UNESCO World Heritage Centre.

UNESCO. (2017). Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention. Paris: UNESCO World Heritage Centre.

UNESCO. (2016). Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention. Paris: UNESCO World Heritage Centre.

UNESCO. (2015a). Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention. Paris: UNESCO World Heritage Centre.

UNESCO. (2015b). Policy Document for the Integration of a Sustainable Development Perspective into the Processes of the World Heritage Convention.

UNESCO. (2014). Toba Caldera Geopark North Sumatera Indonesia: An Application Dossier for UNESCO Global Geopark.

UNESCO. (2013a). Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention. Paris: UNESCO World Heritage Centre.

UNESCO. (2013b). Report on the International World Heritage Expert Meeting on the Mainstreaming of the Methodological Approach Related to the Recommendation on the Historic Urban Landscape in the Operational Guidelines. Rio de Janerio, Brazil, 3-5 September 2013. UNESCO World Heritage Centre.

UNESCO. (2012a). Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention. Paris: UNESCO World Heritage Centre.

UNESCO. (2012b). Community Development through World Heritage. Edited by M.-T. Albert, M. Richon, M. J. Vinals and A. Witcomb. Paris: UNESCO World Heritage Centre.

UNESCO. (2011a). Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention. Paris: UNESCO World Heritage Centre.

UNESCO. (2011b). Recommendation on the Historic Urban Landscape, Including A Glossary of Definitions. Paris: UNESCO.

UNESCO. (2008a). Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention. Paris: UNESCO World Heritage Centre.

UNESCO. (2008b). The Inventory of the Historic City of San'a: A Tool for Urban Conservation. Arab States Unit: World Heritage Centre UNESCO.

UNESCO. (2005a). Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention. Paris: UNESCO World Heritage Centre.

UNESCO. (2005b). Vienna Memorandum of World Heritage and Contemporary Architecture-Managing the Historic Urban Landscape. WHC-05/15.GA/INF.7. Paris: UNESCO.

UNESCO. (2004a). Linking Universal and Local Values: Managing a Sustainable Future for World Heritage. Paris: UNESCO World Heritage Centre.

UNESCO. (2004b). Toba Caldera Geopark North Sumatera Indonesia: An Application Dossier for UNESCO Global Geopark. Available online on <https://teamsnet.unesco.org/UNESCO%20Geoparks/Toba%20Caldera%20–%20INDONESIA/Application_dossier/Toba_Caldera-INDONESIA-Application_Dossier.pdf>

UNESCO. (2003). Identification and Documentation for Modern Heritage.

UNESCO. (1996). Report of the Expert Meeting on European Cultural Landscape of Outstanding Universal Value in Vienna. WHC-96/CONF.202/INF.10.

UNESCO. (1976). Recommendation concerning the Safeguarding ant Contemporary Role of Historic Area. Adopted on the Report of Programme Comission II at the thirty-fourth plenary meeting on 26 November 1976, (pp. 21).

UNESCO. (1972). Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage, retrieved from https://whc.unesco.org/en/conventiontext/ on 05.10.2018.

UNESCO, ICCROM, ICOMOS, IUCN. (2013). Managing Cultural World Heritage. France: UNESCO.

Ulusal Belgeler ve Düzenlemeler:

Badan Pusat Statistik. (2013). Proyeksi Penduduk Indonesia 2010-2035. Jakarta: Badan Pusat Statistik.

Badan Pusat Statistik. (2020). Kabupaten Samosir Dalam Angka 2020. Jakarta: Badan Pusat Statistik.

Badan Pusat Statistik. (20209. Kecamatan Simanindo Dalam Angka 2020. Jakarta: Badan Pusat Statistik.

BPIW, Badan Pengembangan Infrastruktur Wilayah. (y, y). Profil Kawasan Danau Toba: Kondisi Eksisting Kawasan Danau Toba sebagai Orientasi Awal dalam Pengembangan Infrastruktur di Kawasan Danau Toba.

BPIW, Badan Pengembangan Infrastruktur Wilayah. (2010). Kewarganegaraan, Suku Bangsa, Agama, dan Bahasa Sehari-hari Penduduk Indonesia. Hasil Sensus Penduduk 2010. Jakarta: Badan Pusat Statistik.

KPUPR, Ministry of Public Works and Housing. (2017). Regional Infrastructure Development Agency Indonesia Tourism Development Program: Environmental and Social Management Framework Final.

Menkumham. (2010). Undang-Undang Nomor 11 Tahun 2010 Tentang Cagar Budaya.

Endonezya Kanunları ve Kararnameleri

Keputusan Bupati Samosir Nomor 14 Tahun 2018 Tentang Penetapan Tim Ahli Cagar Budaya Kabupaten Samosir Tahun Anggaran 2018.

Peraturan Presiden Republik Indonesia Tentang Rencana Induk Destinasi Pariwisata Prioritas Danau Toba Tahun 2020-2045.

Peraturan Presiden Republik Indonesia Tentang Rencana Induk Pariwisata Terpadu Danau Toba Tahun 2020-2045.

Peraturan Presiden Republik Indonesia Nomor 81 Tahun 2014 Tentang Rencana Tata Ruang Kawasan Danau Toba dan Sekitarnya.

Peraturan Pemerintah Republik Indonesia Nomor 50 Tahun 2011 tentang Rencana Induk Pembangunan Kepariwisataan Nasional Tahun 2010-2025.

Peraturan Daerah Provinsi Sumatera Utara Nomor 2 Tahun 2017 Tentang Rencana Tata Ruang Wilayah Provinsi Sumatera Utara Tahun 2017-2037.

Peraturan Daerah Provinsi Sumatera Utara Nomor 5 Tahun 2019 Tentang Rencana Pembangunan Jangka Menengah Provinsi Sumatera Utara Tahun 2019-2023.

Peraturan Daerah Kabupaten Samosir Nomor 3 Tahun 2018 Tentang Rencana Tata Ruang Wilayah Kabupaten Samosir Tahun 2018-2038.

Peraturan Daerah Kabupaten Samosir Nomor 6 Tahun 2016 Tentang Rencana Pembangunan Jangka Menengah Daerah Kabupaten Samosir Tahun 2016-2021.

Peraturan Daerah Kabupaten Samosir Nomor 25 Tahun 2006 Tentang Pemberdayaan dan Pelestarian Serta Pengembangan Adat Istiadat, Kebiasaan-kebiasaan Masyarakat dan Lembaga Adat.

Peraturan Daerah Kabupaten Samosir Nomor 36 Tahun 2020 Tentang Pembentukan Tim Fasilitasi Penyusunan Rencana Pembangunan Jangka Menengah Desa (RPJM Desa) di Kabpuaten Samosir Tahun Anggaran 2020-2026.

Peraturan Bupati Samosir Nomor 60 Tahun 2018 Tentang Matriks Rencana Aksi Daerah Tujuan Pembangunan Berkelanjutan/Sustainable Development Goals (TPB/SDG'S) Kabupaten Samosir Tahun 2016-2021.

Rancangan Rencana Pembangunan Jangka Panjang Daerah (RPJDPD) Provinsi Sumatera Utara Tahun 2005-2025.

Rencana Induk Pengembangan Pariwisata Daerah (RIPPARDA) Provinsi Sumatera Utara.

Undang-Undang Republik Indonesia Nomor 5 Tahun 1992 Tentang Benda Cagar Budaya.

Undang-Undang Republik Indonesia Nomor 11 Tahun 2010 Tentang Cagar Budaya.

Sempozyumlar:

Antrop, M. (2003). Why Landscape of the Past are Important for the Future? Landscape and Urban Planning. Elsevier. B. V.

Deya, B. (2019). Panel 8. Paper 8.2. Responsible Tourism at a Rural Cultural Landscape: Opportunity or Threat? Rural Heritage – Landscapes and Beyond / PATRIMOINE RURAL: Paysages et au-dela. 4. ICOMOS 2019 Advisory Committee Scientific.

Dupont, W., Guerra, C. & Miller, S. S. (2018). Protection of Living Heritage: Implementing New Tools for Heritage Resilience. 2018

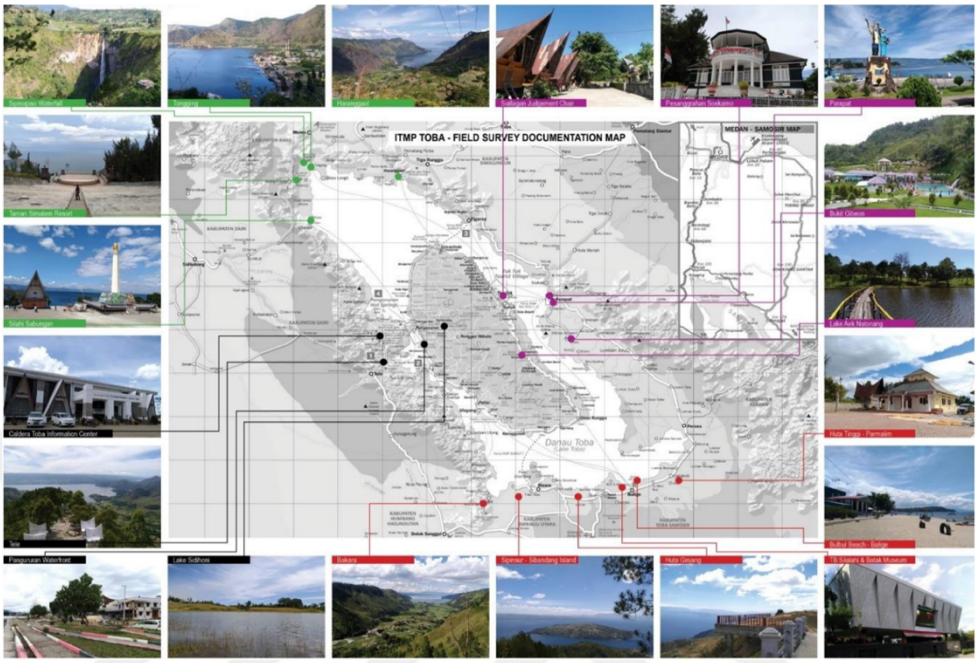
US/ICOMOS Symposium Forward Together: A Culture-Nature Journey Toward More Effective Conservation in Changing World 13-14 November 2018, The Presidio, San Fransisco, California.

Kreutzer, L. & Taylor, M. R. (2018). Cultural Landscapes and Historic Trails: Examples from United States.2018 US/ICOMOS Symposium Forward Together: A Culture-Nature Journey Toward More Effective Conservation in Changing World 13-14 November 2018, The Presidio, San Fransisco, California.

Johnson, C. E. (2018) Incorporating Local Knowledge into Vuşnerability Assesments for Cultural Landscapes: Case Studies from Pasific West Region, National Park Service. 2018 US/ICOMOS Symposium Forward Together: A Culture-Nature Journey Toward More Effective Conservation in Changing World 13-14 November 2018, The Presidio, San Francisco, California.

EK

Aşağıdaki tablo Toba Gölü'nün Turistik Yerleridir (Kaynak: RIPT Lake Toba)

Toba Gölü Turistik Yer Haritası Çizimi (Kaynak: RIPT Lake Toba)

Koyu Yeşil, Toba Gölü bölgesinin kuzeyindeki turistik cazibe merkezidir. Mor, Doğu bölgesinde turistik, Kırmızı batı bölgesinde, siyah ise güney bölgesinde.

İllere göre Toba Gölü'ndeki önemli yerler:

Renk	Açıklama
	Jeopark Master Planında açıkça belirtilen jeolojik alanlar
	Şelale
	Sahil siteleri
	Peyzaj
	Doğal Cazibe
	Kültürel Cazibe
	Eğlence Cazibe

No	Regency	Geosite	Tourist Attractions /Elemen Geosite	
A	**Samosir**			
1	Sianjur Mula-mula	Pusuk Buhit, Volcanic cone	Sianjur Mula-mula, dacitic lava	
2			Sianjur Mula-mula, Bataknese Traditional House	
3			Geopark Information Center (Sigulati, Toba Geopark Museum)	
4			Batu Parhorasan, dacitic lava flow	
5			Siboro Limestone Volcanic Contact	
6			Batu Hobon, geology and cultural sites	
7			Naisogop waterfall	

8			Batu Sawan, mediation place	
9			Sopo Guru Tatea Bulan, traditional house	
10			Aek Sipitu Dai, sacred water source	
11		Geosite Tele	Simpang Limbong Metapebbly Mudstone	
12	Harian	Geosite Tele	Simpang Harian Welded Older Toba Tuff (OITT)	
13			Simpang Harian Welded Youngest Toba Tuff (YTT)	
14			Simanuk, Hydrothermaly Altered YTT	
15			Tele Non-welded YTT with Pandang Tele Tower	
16			Efrata Waterfall	
17			Holbung Hill	
18			Pinur Tele Forest	
19	Pangururan (KTA)	Pusuk Buhit, volcanic cone	Aek Rangat, Geothermal Field and hot spring water	
20		Huta Tinggi-Sidihoni, lacustrine sediment	Sidihoni Lake, sag-ponds lake	
21			Hutatinggi, landform panoramic view	
22			Hutatinggi, debris flow deposit	
23			Hutatinggi, lacustrine deposit sequence	
24			Hutatinggi diatomate-lacustrin deposit	
25			Pangururaan Waterfront	
26			Pantai Parbaba	
27			Pantai Situngkir	
28			Pantai Tandarabun	
29	Simanindo (KWU 2)	Simanindo-Batuhoda, up-lift Samosir	Pantai Batu Hoda, altered YTT sediment	
30			Huta Bolon Museum	
31			Simanindo Terrace Sediment	
32		Ambarita-Tuk Tuk, Dacitic lava dome	Huta Siallagan Stone Chair Anthropological Site	
33			Sipalaka Siallagan, archeology sites	
34			Ambarita, dactic lava dome	
35			Tuktuk, dacitic dome	
36			Tomok, Sidabutar King's tomb	
37			Tomok, lake sediment	
38			Ambarita village	
39			Tuktuk Village	
40			Tomok Vilalge	
41			Aek Natonang Lake	
42			Sigarattung Waterfall	
43	Onan Runggu		Silimalombu Eco-Lodge, cultural experiences	
44			Huta Hotang Village	
B	**Simalungun**			
1	**Girsang Sipangan Bolon (KWU 1)**	Monkey Forest, Sibadanging Mesozoic Limestone	Parapat, Non & Semi-Welded YTT	
2			Patrajasa, Welded YTT Tilt Blocks	
3			Sibaganding Limestone, Monkey Forest	
4			Geopark Information Center (GIC) Parapat	
5			Parapat Waterfront, free beach	
6			Soekarno's exile house	
7			Conservation Center of Aek Nauli Elephants	
8			Water Fun Nine, playground	
9	Dolok Pardamean		Tigaras Beach	
10	Purba		Indah Simarjarunjung Hills, panorama	
11			Simalungun Palace	
12	Pematang Sidamanik		Tanjung Unta, panorama	
13			Haranggaol, Welded Middle Toba Tuff (MTT)	

14	Haranggaol Horison	Haranggaol, Northern Caldera Wall	Haranggaol Non-Welded YTT	
15			Haranggaol Welded Haranggaol Dacitic Tuff (HDT)	
16			Haranggaol Andesitic Lava	
17			Sigumbagumba Beach	
C	**Toba Samosir**			
1	**Balige (KWU 4)**	Balige-Liang Sipege, Southern Caldera Wall	Liang Sipege, Limestone Caldera Wall	
2			TB Silalahi Museum	
3			Batu Basiha Stone, Prismatic Joints, Andesitic Lava	
4			Lumban Bulbub Beach	
5			Onan Balerong Traditional Market	
6			Sisingamangarajaa XII's tomb	
7			Lumban Silintong Beach	
8	Tampahan	Balige-Liang Sipege, Souther Caldera Wall	Meat Village, Paleozoic Basement Caldera Wall and weaving activity	
9			Tarabunga Hills, panorama	
10	Lagu Boti		Huta Tinggi Parmalim, religious tourism	
11	Lumban Julu	Situmurun-Uluan, tilt block	Situmurun Waterfall	
12			Situmurun uluan Block	
13		Eden Garden, Eastern Caldera Wall	Waterfall, Paleozoic Basement Caldera Wall	
14			Eden 100 Botanical Garden	
15			Jangga Dolok Vilalge, traditional settlement	
16			Huta Bagasan, traditional houses	
17	Ajibata		Sigapiton Village	
18			Future Sibisa Integrated Resort, Lake Toba Authority Management Body (BPODT)	
19			Gibeon Hills, religious tourism	
D	**Tapanuli Utara**			
1	Muara	Hutaginjang, Southern Caldera Wall	Hutaginjang Plateu YTT Hydrothermaly-alteration, landform panoramic view	
2			Tapian Nauli, non-welded YTT Plateau	
3			Tapian Nauli Welded OTT	
4			Tapian Nauli Breccicated Lava	
5			Dolok Martumbur, Mesozoic Meta-sandstones	
6		Muara-Sibandang, Volcanic Cone	Sibandang-pardepur post-calderic volcanic formations (Sibandang Village)	
7			Sibandang, Volcanic Cone	
8			Muara- Desa Ulos	
E	**Humbang Hasundutan**			
1	Baktiraja	Bakkara-Tipaang, Welded OTT	Baakara-Doloksaanggul, Caldera Sequence	
2			Bakkara Panoramic View	
3			Bakara- Tipang, Welded OTT	
4			Tombaksulu-sulu, Limestone-Culture	
5			Janji Waterfall	
6			Sisingamangaraja Palace	
7			Tipang village	
8			Tombak Haatuanan, archeaology sites	
9			Sumur Aek Sipangolui sacred water well	
10			Sumur Aek Sitio-tio sacred water well	
11			Hariara Tungkot, archaeology sites	
12			Batu Hundul-hundulan, sacred sites	

13			Simamora Island	
14			Sipultak Hoda Waterfall	
15	Paraginan	Sipinsru-Baktiraja, Southern Caldera Wall	Sipinsur, Landfrom Panoramic View	
16			Sipinsur, Botanical Garden	
17			Sipinsur Information Kiosk	
18	Lintong Nihuta		Tao Silosung, sacred pool	
19			Tao Sipinggan, sacred pool	
F	**Karo**			
1	Merek	Sipisopiso-Tongging, Northern Caldera Wall	Sipiso-piso Volcanic Cone	
2			Sipiso-piso Waterfall	
3			Tongging Village, Paleozoic Basement, Caldera Wall	
4		Silalahi-Sabungan, Western Caldera Wall	Kodon-kodon Caldera Wall	
5			Gajah Bobok Hills, panorama	
6			Dokkan Village, traditional settlement	
7			Sapo Juma, panorama	
8			Simalem Resort, agrotourism	
9			Sibuatan Hillsi panorama	
G	**Dairi**			
1	Silahi - Sabungan	Silalahi-Sabungan Western Caldera Wall	Kodon Palezoic Basement	
2			Silalahi, Volcanic Debris	
3			Silalahi Renun Caldera Wall	
4			Silalahi Monument	
5			Silalahi Sabungan Beach	
6			Batu Sidagap, sacred stones	
H	**Pakpak Bharat**			
1	Tinada		Mbilulu Waterfall	
2			Lae Una Waterfall	
3			Delleng Sindeka	
4			Sisingamangaraja XII Fortress	

Toba Gölü Turizm Cazibe listesi aşağıdaki gruplandırma sonuçlarıyla analiz edilir.

Anahtar Cazibe	Ana Cazibe	Destekleyici Cazibe
Simalungun Regency		
1. Geopark Information Center Parapat 2. Parapat Waterfront (Free Beach) 3. Soekarno's exile house 4. Conservation Center of Aek Nauli Elephants	1. Parapat Non & Semi-Welded YTT 2. Patrajasa, Welded YTT Tilt Blocks 3. Sibaaganging Limestone, Monkey Forest 4. Water Fun Nine, playground 5. Tigaras Beach 6. Indaah Simarjarunjung Hills, panorama 7. Simalungun Palace 8. Haranggaol, Welded MTT 9. Haranggaol, Non-welded YTT 10. Haranggaol, Welded HDT 11. Haranggaol Andesitic Lava	Tanjung Unta, panorama Sigumbagumba Beach
Toba Samosir Regency		
1. Museum TB Silalahi 2. Eden Garden 100, Botanical Garden 3. Lumban Bulbul Beach 4. Onan Balerong Traditional Market 5. Lumban Silintong Beach 6. Gibeon Hills, religious tourism 7. Sibisa Integrated Resort (BPODT)	1. Liang Sipege, Limestone Caaldera Wall 2. Basiha Stone, Prismatic Joints, Andesitic Lava 3. Sisingamangaraja XII's tomb 4. Meat Village, Paleozoic Basement Caldera Wall and weaving activity 5. Tarabunga Hills 6. Situmurun Waterfall 7. Situmurun Uluan Block 8. Waterfall, Paleozoic Basement Caldera Wall 9. Jangga Dolok Village, traditional settlement	Huta Tinggi Parmalim, religious tourism Huta Bagasan, traditional house Sigapiton Village
Tapanuli Utara		
1. Hutaginjang Plateau YTT Hydrothermaly-alteration, Landfrom Panoramic View 2. Sibandang-Pardepur-Post-Calderic Volcanic Formations (Sibandang Village)	1. Tapian Nauli, non-welded YTT Plateau 2. Tapian Nauli, welded OTT 3. Tapian Nauli, Breccicated Lava 4. Dolok Martumbur, Mesozoic Metasandstones 5. Sibandang, Volcanic Cone 6. Muara, Ulos Villlage	
Humbang Hasundutan Regency		
1. Bakkara Panoramic View 2. Sipinsur, Landform Panoramic View	1. Bakara-Doloksanggul, Caldera Sequence 2. Bakara – Tipang, Welded OTT 3. Tombaksulu-sulu, Limestone – Culture 4. Janji Waterfall 5. Sisingamangaraja Palace 6. Tipang Village 7. Sipinsur, Botanical Garden 8. Sipinsur Information Kiosk	Tombak Hatuanan, archaeology sites Sisingamangaraja Well Aek Sitio-tio, sacred water well Hariara Tungkot, archaeology sites Batu Hundul-hundula, sacred sites Aek Sipangolu, sacred water well Simamora Island Sipultak Hoda Waterfall Tao Silosung, sacred pool

		Tao Sipinggan, sacred pool
Samosir Regency		
1. Geopark Information Center (Sigulari, Toba Geopark Museum) 2. Aek Rangat, Geothermal Fields an hot spring water 3. Tele Non-welded YTT and Pandang Tele Tower 4. Sidihoni Lake (seag-ponds lake) 5. Batu Hoda Beach, Altered YTT Sediment 6. Huta Bolon Museum 7. Huta Siallagan Stone Chair Anthropological Site 8. Tomok, Sidabutar King's tomb 9. Pangururan Waterfront 10. Parbaba Beach 11. Tuktuk Village 12. Aek Natonang Lake	1. Sianjur Mula-mula, Dacitic lava 2. Sianjur Mula-mula, Bataknese traditional house 3. Batu Parhorasan, Dacitic Lava Flow 4. Siboro Limestone Volcanic Contact 5. Batu Hobon, geological and cultural site 6. Aek Sipitu Dai, sacred water source 7. Simpang Limbong, Metapebbly Mudstone 8. Simpang Harian Welded OTT 9. Simpang Harian Wlded YTT 10. Simanuk, Hydrothermaly Altered YTT 11. Efrata Waterfall 12. Holbung Hills 13. Hutatinggi, Landform Panoramic View 14. Hutatinggi, Debris Flow Depostie 15. Hutatinggi, Lacustrine Deposite Sequence 16. Hutatinggi, Diatomae-Lacustrin Deposite 17. Situngkir Beach 18. Tandarabun Beach 19. Simanindo Terrace Sediment 20. Sipalaka Siallagan, archeaology sites 21. Ambarita Dactic Lava Dome 22. Tuktuk, Dactic Dome 23. Tomok, Lake Sediment 24. Ambarita Village 25. Tomok Village 26. Silimalombu Eco-Lodge, cultural experience 27. Huta Hotang Village	Naisogop Waterfall Batu Sawan, mditation place Sopo Guru Tatea Bulan, traditional house Pinus Tele Forest Sigarattung Waterfall
Dairi Regency		
1. Silalahi Volcanic Debris 2. Silalahi Monument 3. Silalahi Sabungan Beach	1. Kodon Palezoic Basement 2. Silalahi Renun Caldera Wall	Batu Sigadap, sacred stone
Pakpak Bharat Regency		
Mbilulu waterfall	1. Lae Una Waterfall 2. Delleng Sindeka	Sisingamangaraja XII Fortress
Karo Regency		
1. Sipiso-piso waterfall 2. Simalem Resort, agrotourism	1. Sipiso-piso, Volcanic Cone 2. Tongging Village, Paleozoic Basement, Caldera Wall 3. Kodon-kodon Caldera Wall 4. Gajah Bobok Hills, panorama 5. Sapo Juma, panorama	Dokkan Village, traditional settlement Sibuatan Hills, panorama